

Civilinė byla Nr. 2-21-550/2011

Procesinio sprendimo kategorija:

74.24.; 77.1.; 77.3.; 77.4.2.; 77.6.;77.7.; 82.2.1.; 99.5.; 99.7.; 110.4.; 113.1.; 116.1; 116.6.2.; 116.7.; 125.1.; 125.6.

KĖDAINIŲ RAJONO APYLINKĖS TEISMAS

S P R E N D I M A S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2011 m. gruodžio 16 d.

Kėdainiai

Kėdainių rajono apylinkės teismo teisėjas Vitalijus Kondratjevas,
sekretoriaujant Violetai Lazauskienei, dalyvaujant:
ieškovei Laimutei Stankūnaitei,
ieškovės atstovei adv. Dianai Balčiūnienei,
atsakovei Neringai Venckienei,
institucijų teikiančių išvadas – Kauno rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos
skyriaus atstovei Evelinai Talalienei bei Kauno miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių
apsaugos skyriaus atstovei Sigitai Padrezienei,

neviešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės
Laimutės Stankūnaitės ieškinį atsakovei Neringai Venckienei dėl vaiko gyvenamosios vietos
nustatymo, atsakovės Neringos Venckienės priešieškinį ieškovei Laimutei Stankūnaitei dėl
neterminuoto motinos valdžios apribojimo, vaiko gyvenamosios vietos nustatymo ir išlaikymo
priteisimo, ir

n u s t a t ė:

Ieškovė Laimutės Stankūnaitė kreipėsi į teismą su ieškiniu atsakovui Drąšiui Kedžiui, prašydama su
ja nustatyti nuolatinę dukters D. Kedytės, gim. 2004-02-19, gyvenamąją vietą. Ieškovė pateiktame
ieškinyje nurodė, kad pagal Vilniaus m. 1-ojo apylinkės teismo 2008-03-19 nutartimi patvirtintą jos
ir D.Kedžio sudarytą taikos sutartį, jos dukros D.Kedytės gyvenamoji vieta buvo nustatyta su tėvu
D.Kedžiu, taip pat patvirtinta bendravimo su vaiku tvarka. D.Kedytės tėvas D.Kedys, su kuriuo
buvo nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, slapstėsi nuo teisėsaugos pareigūnų dėl įtarimo nužudžius 2
asmenis, tad nežinant dukros tėvo buvimo vietai D.Kedytei Kauno m. savivaldybės sprendimu buvo
nustatyta laikinoji globa. Nurodė, kad tėvų teisės ir pareigos vaikams yra išimtinės. Tėvų teisė ir
pareiga auklėti vaikus yra asmeninio pobūdžio, tiesiogiai susijusi su tėvų asmeniu, todėl negali būti
perleista kitiems asmenims. Kiekvienas vaikas turi būti auklėjamas, aprūpinamas, turi teisę sveikai
ir harmoningai gyventi, turi teisę į šeimos ryšius. Vaiko teisę į šeimos ryšius saugo ir Konstitucijos
38 str., kiekvienas vaikas turi teisę gyventi su tėvais, nebūti su jais išskirtas. Nurodė, kad ji gali ir
sugeba rūpintis dukrele D.Kedyte, nėra jokių objektyvių priežasčių, kurios galėtų trukdyti buvimą
kartu ir tinkamą rūpinimąsi ja, jai kaip motinai nėra sustabdytos asmeninės motinos teisės, kad ji
negalėtų bendrauti su vaiku ir dalyvauti jo auklėjime.

Pasirengimo teisminei bylos nagrinėjimui stadijoje mirus atsakovui D. Kedžiui, Kėdainių rajono
apylinkės teismo 2010-07-16 nutartimi atsakovu pagal L.Stankūnaitės pareikštą reikalavimą dėl
vaiko gyvenamosios vietos nustatymo įtraukta vaiko globėja Neringa Venckienė.

Atsakovė Neringa Venckienė pateikė priešiškinį ir patikslintą priešiškinį, prašydama neterminuotai apriboti ieškovės Laimutės Stankūnaitės motinos valdžią dukros D. Kedytės atžvilgiu, nustatyti D.Kedytės gyvenamąją vietą su ja, Neringa Venckiene, priteisti iš L.Stankūnaitės po 200 Lt kas mėnesį D.Kedytės išlaikymui nuo teisės į išlaikymą atsiradimo dienos, t.y. nuo 2009-10-12 iki mergaitės pilnametystės. N.Venckienė nurodė, kad jos brolis D.Kedys ir L.Stankūnaite bylinėjosi dėl dukros D.Kedytės gyvenamosios vietos nustatymo. 2008-03-19 tarp jų buvo sudaryta bei Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas 2008-03-19 nutartimi patvirtinta taikos sutartis, kuria D. Kedytės gyvenamoji vieta buvo nustatyta su jos tėvu D.Kedžiu, taip pat buvo numatytas L.Stankūnaitės dalyvavimas auklėjant dukrą bei bendravimo su vaiku tvarka. Pagal taikos sutartį L.Stankūnaitė bendravo su dukra, pasiimdama ją į savo gyvenamąją vietą. Paaiškino, jog L.Stankūnaitė dukrą buvo pasiėmusi ir 2008 m. lapkričio 21-23 dienomis, po ko grįžusi iš mamos mergaitė pradėjo pasakoti, kad kai būna pas mamą, pas ją ateina Frančeskas arba Andrius, o kai guli lovoje mama, Andrius ir ji, tai mama ir Andrius ją laižo. Nurodė, jog 2008-11-30 D.Kedys kreipėsi į Kauno apskrities VPK Kauno m. Panemunės PK, prašydamas pradėti ikiteisminį tyrimą dėl dukros tvirkinimo. Pagal D.Kedžio pareiškimą buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas pagal požymius nusikalstamos veikos, numatytos LR BK 153 str., t.y. dėl mažamečio asmens tvirkinimo. Ikiteisminį tyrimą byloje pabaigė Vilniaus apygardos prokuratūra ir kartu su 2010-02-23 kaltinamuoju aktu perdavė ją Panevėžio m. apylinkės teismui, kaltinant atsakovės L.Stankūnaitės draugą Andrių Ūsą laikotarpiu nuo 2006 m. lapkričio mėnesio iki 2008 m. lapkričio 23 d. L.Stankūnaitės nuomojamoje gyvenamojoje patalpoje, esančioje adresu M.Gimbutienės g. 8-1, Kaune, seksualiai išnaudojus D.Kedytę, t.y. ją tvirkinus. Mano, jog baudžiamojoje byloje, kurioje mažametės tvirkinimu kaltinamas L.Stankūnaitės draugas A.Ūsas, esantys mažametės apklausos protokolai, ekspertizės, specialistų išvados patvirtina, kad L.Stankūnaitei motinos valdžia privalo būti apribota neterminuotai. Laiko, jog vien ta aplinkybė, jog teismui perduota baudžiamoji byla, kaltinant A.Ūsą seksualiai išnaudojus mažametę, jai būnant L.Stankūnaitės žinioje ir jos nuomotoje gyvenamojoje vietoje, leidžia daryti pagrįstą išvadą, jog L.Stankūnaitė nesirūpino savo mažamete dukterimi D.Kedyte, kas sudaro įstatyminių pagrindą (CK 3.180 str. 1 d.) apriboti motinos valdžią. Tą aplinkybę, kad dar pirminėje šio ikiteisminio tyrimo stadijoje buvo pakankamai duomenų, leidžiančių įtarti L.Stankūnaitę bendrininkavus su asmenimis, galimai seksualiai išnaudojusiais jos mažametę dukrą, dar 2009-10-06 nutartyje konstatavo ir Vilniaus apygardos teismas, nurodęs, jog vertinant ikiteisminio tyrimo medžiagoje esančius duomenis galima pagrįstai įtarti, jog L.Stankūnaitė, suteikdama sąlygas A.Ūsui tvirkinti mažametę D. Kedytę, pati betarpiškai stebėdama su vaiku atliekamus nusikalstamus veiksmus, padėjo A.Ūsui tvirkinti mažametę nukentėjusiąją, dėl ko jos veiksmuose galimai yra nusikalstamos veikos, numatytos LR BK 24 str. 6 d. 153 str. požymių. Nurodo, jog yra nevykdomi Vilniaus apygardos teismo 2009-10-06 nutarties nurodymai ir pranešimas apie įtarimą L.Stankūnaitei pagal LR BK 24 str. 6 d. ir 153 str., iki šiol neįteiktas, o ikiteisminis tyrimas jos atžvilgiu nutrauktas LR BPK 3 str. 1 d. 1 p. pagrindu, jai nepadarius jokios veikos, turinčios nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių. Akivaizdu, kad atlikti nurodytus seksualinės prievartos veiksmus mažametės nukentėjusios D.Kedytės atžvilgiu įtariamasis A.Ūsas netgi teoriškai galėjo atlikti tik tuo metu, kada mažametė nukentėjusioji būdavo jos motinos L.Stankūnaitės žinioje ir matant nurodytų veiksmų atlikimą jos motinai arba pastarajai paliekant mažametę dukrą su įtariamuoju ir taip sudarant įtariamajam sąlygas ją seksualiai išnaudoti. Vertinant šią situaciją akivaizdu, kad nėra jokių kitų, netgi teorinių galimybių, A.Ūsui tvirkinti ar seksualiai išnaudoti mažametę nukentėjusiąją D.Kedytę, tai yra atlikti seksualinės prievartos veiksmus mažametės nukentėjusios atžvilgiu, nežinant apie tai jos motinai, kurios žinioje ir yra mažametė. Nurodė, kad L.Stankūnaitė absoliučiai neprisidėjo prie mažametės dukros išlaikymo. Pasimatymų su mažamete metu yra atnešusi keletą daiktų. Mano, jog jauna, sveika ir darbinga L.Stankūnaitė galėjo labiau prisidėti prie mažametės išlaikymo. Tuo labiau, kad už 2008 metus ji yra deklaravusi, jog uždirbo 63287 litus. Kadangi nuo 2009-10-12 L.Stankūnaitė nebuvo prisidėjusi prie jos dukros išlaikymo, todėl teismo prašė taikyti laikinąsias apsaugos priemones ir iš L. Stankūnaitės priteisti išlaikymą nors po 200 Lt kas mėnesį jos mažametės dukros išlaikymui.

Kėdainių rajono apylinkės teismo 2010-11-12 nutartimi buvo taikytos laikinosios apsaugos priemonės - priteistas iš L.Stankūnaitės laikinas išlaikymas nepilnametei dukrai D.Kedytei, gim. 2004-02-19, po 200 Lt kas mėnesį mokamomis periodinėmis išmokomis iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos, tačiau L.Stankūnaitė tik 2011-01-18 pervedė teismo 2010-11-12 nutartimi priteistą išlaikymą. Nurodė, kad jos brolio mažametė dukra nuo 2009-10-12 gyvena su ja, Neringa Venckiene. Prieš tai mergaitė gyveno su savo tėvu D.Kedžiu ir seneliais L.Kediene ir V.A.Kedžiu greta esančiame name. Ji nuo gimimo gyvena šalia mažametės, šiuo metu ją augina ir prižiūri. Mažametė yra aiškiai išreiškusi ne vieną kartą savo norą - pastoviai gyventi su ja, Neringa Venckiene. Laiko, jog mergaitės aiškus noras įformintas tiek psichologo apklausose, tiek socialinių darbuotojų išvadose. Mano, kad mažametės atskyrimas ir jos gyvenamosios vietos nustatymas su L.Stankūnaite padarytų nepataisomą žalą jos raidai, saugumo pojūčiui, gyvenimui. Ji turi teisę prašyti mergaitės, kurios globėja yra, gyvenamąją vietą nustatyti su ja (CK 3.174 str. 1 d.). Nurodė, kad L. Stankūnaitė D.Kedytę yra auginusi tik nuo 2006 m. kovo iki 2006 m. gegužės 15 d., ir nuo 2006 m. lapkričio iki 2008 m. vasaros. Visą kitą gyvenimo laiką mergaitė, gimusi 2004-02-19, gyveno su D.Kedžiu ir seneliais, o nuo 2009-10-13 su ja - globėja Neringa Venckiene. Laiko, jog sprendžiant mažametės gyvenamosios vietos nustatymo klausimą, labai svarbu yra tai, kad L.Stankūnaitės žinioje buvusi mažametė buvo atiduota į savaitinę darželio grupę. Kauno lopšelio - darželio „Kregždutė“ savaitinę grupę D.Kedytė lankė nuo 2006-03-07 iki 2006-03-22 ir nuo 2006-04-26 iki 2006-05-15. Svarbu ir tai, kad 2008-03-19 taikos sutartimi tarp D.Kedžio ir L.Stankūnaitės, patvirtinta teismo, mergaitės gyvenamoji vieta buvo nustatyta su D.Kedžiu, o L.Stankūnaitė pageidavo su mažamete matytis tik kas antrą savaitgalį. Tik prasidėjus pedofilijos bylai, L.Stankūnaitė užsigėdė auginti mažametę. Tvirtina, jog L.Stankūnaitei visada buvo per sunku auginti mažametę. Tėvui D.Kedžiui dirbant Juodkrantėje, mergaitė 2005 m. vasarą (vienerių metų amžiaus) buvo vedama į vaikų darželį, o L.Stankūnaitė tuo metu degindavosi prie jūros. Nurodė, kad byloje nėra jokių duomenų apie būsimą vaiko gyvenamąją vietą su L.Stankūnaite. L.Stankūnaitė neturi jokių pajamų, išskyrus socialinę pašalpą, neturi jokio materialaus turto, nors mažametės galimo seksualinio išnaudojimo metu deklaravo pajamas, didesnes už apylinkės teismo teisėjo ar prokuroro. Nurodė, kad jos pačios materialinė padėtis yra gera, tiek ji, tiek jos sutuoktinis gauna pastovias pajamas. Jos darbo užmokestis per mėnesį yra virš 5000 Lt į rankas, sutuoktinis uždirba apie 10000 Lt kas mėnesį. Jie gyvena nuosavame name, kuriame mažametė turi atskirą kambarį, poilsiui turi butą Juodkrantėje. Jie turi visas galimybes sudaryti labai geras sąlygas mažametei augti ir vystytis.

Ieškovė L.Stankūnaitė pateiktame atsiliepime į priešieškinį prašę priešieškiniu netenkinti. Nurodė, kad reikalavimą neterminuotai apriboti motinos valdžią atsakovė grindžia vien ta aplinkybe, kad Panevėžio miesto apylinkės teismui nagrinėjimui buvo perduota baudžiamoji byla, kaltinant jos pažįstamą A.Ūsą laikotarpiu nuo 2006 m. lapkričio mėnesio iki 2008 m. lapkričio 23 d. seksualiai išnaudojus D.Kedytę, t.y. ją tvirkinus, dukrai būnant jos žinioje, jos nuomojamoje gyvenamojoje patalpoje, kas, atsakovės manymu, leidžia daryti išvadą, kad ji nesirūpino savo dukra ir tai sudaro įstatyminių pagrindą apriboti jos motinos valdžią. Nurodo, kad Panevėžio apygardos teismas 2010-11-03 nutartimi konstatavo, kad ikiteisminis tyrimas jos atžvilgiu dėl nusikalstamų veikų, numatytų Lietuvos Respublikos BK 24 str. 6 d., 153 str., 24 str. 6, 150 str. 4 d., nutrauktas teisėtai ir pagrįstai. Ikiteisminio tyrimo metu nebuvo surinkta jokių įrodymų, kad ji nesirūpino, netinkamai prižiūrėjo ir auklėjo dukrą, kad jai darė neigiamą poveikį. Tokių įrodymų nebuvo ir negalėjo būti, nes ji myli savo dukrą, visada ja tinkamai rūpinosi, pagal savo galimybes rūpinasi ir dabar. Nurodo, kad nenustačius nei vieno tėvų valdžios apribojimo pagrindų, apriboti tėvų valdžios negalima. Nesutinka, kad dukters D. gyvenamoji vieta būtų nustatyta su atsakove. Atsakovė savo išsakytos nuomonės, kad D. Kedytės gyvenamosios vietos nustatymas su ja – jos motina, padarytų nepataisomą žalą dukros raidai, saugumo pojūčiui, gyvenimui nepagrindė jokiais svariais motyvais ar įrodymais. Nurodė, kad nori ir gali tinkamai pasirūpinti savo dukra bei užtikrinti jai geras gyvenimo sąlygas. Šiuo metu jai yra paskirta apsauga nuo nusikalstamo poveikio. Nustačius dukters gyvenamąją vietą su ja, ieškove, mergaitė bus įtraukta į liudytojų ir nukentėjusiųjų apsaugos

programą. Iki jai buvo skirta apsauga, ji mokėsi ir dirbo, turi įgijusi dvi specialybes ir tikrai yra pajėgi dirbti, išlaikyti save ir dukrą, užtikrinti, kad būtų patenkinti dukters poreikiai. Nurodė, kad jos ryšys su dukra nėra nutrūkęs, jos bendrauja kiekvieną pirmadienį ir ketvirtadienį pagal nustatytą tvarką, ji nuolat domisi ir rūpinasi dukters poreikiais, lavinimu, sveikatos būkle. Atsakovė bei jos tėvai siekia susilpninti jos ir dukters ryšį, daro dukrai psichologinį spaudimą, statydami dukrą prieš filmavimo kameras ir liepdami sakyti, kad ji nenori gyventi pas mamą, tuo darydami didelę žalą mergaitės psichikai, jos normaliam vystymuisi. Tvirtina, kad niekas negalės dukrai skirti daugiau meilės, dėmesio, švelnumo, geriau pasirūpinti jos poreikių tenkinimu, nei ji – mergaitės motina. Nurodo, kad ji visada rūpinosi dukters išlaikymu ir šiuo metu pagal savo galimybes teikia išlaikymą. Per kiekvieną pasimatymą su D. Kedyte ji atneša dukrai įvairių maisto produktų, vaisių, lavinimui – knygučių, kanceliarinių prekių, žaislų, žaidimų, drabužių bei avalynės, kitokių smulkmenų. Iš viso kas mėnesį dukrai skiria ne mažiau kaip 200 Lt. Jos norą ir galimybę teikti dukrai didesnę materialinę išlaikymą varžo tai, kad šiuo metu jai yra paskirta apsauga, tačiau jos dalyvavimas šioje apsaugos programoje nekludys užtikrinti dukters materialinę išlaikymą bei patenkinti kitus dukters poreikius, nes D. Kedytės gyvenamąją vietą nustačius su ja, dukte taip pat bus įtraukta į šią programą.

Teismo posėdžio metu ieškovė L. Stankūnaitė, palaikydama savo ieškinio reikalavimą, pateikė paaiškinus, analogiškus išdėstytiems ieškinyje ir atsiliepime į priešieškinį. Papildomai paaiškino, kad daugiau nei dvejus metus, du kartus per savaitę su dukra ji susitinka labai skurdžiomis sąlygomis, kai tuo tarpu dukters globėja turi galimybę auginti vaiką natūraliomis sąlygomis, sudarydama įprastą ir kasdienišką namų aplinką. Tačiau nors jos ir globėjos sąlygos bendrauti su D. Kedyte yra skirtingos, atliktoje Teismo psichologinėje ekspertizėje yra pateiktos išvados, kad prieraišumas prie globėjos ir mamos yra vienodas, vienodai stiprus emocinis ryšys, vienodi prieraišumo jausmai motinai ir globėjai. Be to, išvadoje ne vieną kartą minima, kad dukrai buvo daroma neigiama įtaka jos (motinos) atžvilgiu. Tai tik patvirtina faktą, kad nors jos ir dukters bendravimo sąlygos yra labai ribotos ir skurdžios, o globėjos namuose yra neigiamos nuostatos mergaitės motinos atžvilgiu, tarp motinos ir dukters tebėra stiprus emocinis ryšys, kurio, jokia teta ar kitas svetimas žmogus vaikui neatstos. Įstatymų požiūriu jokių kliūčių jai ir dukrai gyventi kartu nėra. Tuo atveju, jie teismas priimtų jos atžvilgiu palankų sprendimą, prašo grąžinti dukrą skubos tvarka.

Teismo posėdžio metu atsakovė Neringa Venckienė palaikydama savo priešieškinio reikalavimus, pateikė paaiškinimus analogiškus išdėstytiems priešieškinyje. Papildomai paaiškino, kad 2010-11-12 priteistas išlaikymas iš ieškovės dukrai po 200 Lt kas mėnesį, pagal CK 3.208 straipsnio nuostatas turėjo būti mokamas indeksuotas, gi L. Stankūnaitės mokama išlaikymo suma nebuvo indeksuota, todėl laiko, kad L. Stankūnaitė visos priteistos išlaikymo sumos niekada nemokėjo. Nurodė, kad L. Stankūnaitė su dukterimi negyvena daugiau nei trejus metus, todėl mergaitės gyvenamosios vietos nustatymas su L. Stankūnaite padarys mergeitei neatitaisomą žalą. Mano, jog L. Stankūnaitė nemoka ir nesugeba be psichologo pagalbos bendrauti su dukra, nes mergaitė pasimatymų metu daug kartų verkė. Nurodo, kad L. Stankūnaitė taip pat pažeidžia mergaitės interesus, visuomenės informavimo priemonėse skleisdama duomenis apie savo mažametę dukrą, todėl vaiko gyvenamąją vietą nustačius su L. Stankūnaite, būtų pažeisti prioritetiniai vaiko interesai į saugią ir ramią vaikystę. Pati mergaitė aiškiai ir nedviprasmiškai visada išreiškė norą gyventi su ja, N. Venckiene, todėl priimant sprendimą dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo į šią vaiko nuomonę privalo būti atsižvelgta. Pažymėjo, jog byloje nėra įstatymo reikalavimus atitinkančios Kauno miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus išvados, nes joje nėra jokių duomenų apie L. Stankūnaitę ir jos galimybes ir pastangas užtikrinti teisės normose įtvirtintų pagrindinių vaiko teisių ir pareigų įgyvendinimą, nėra duomenų apie L. Stankūnaitės šeimos aplinkos sąlygas, t.y. sąlygas, kuriomis vaikui teks gyventi, nustačius gyvenamąją vietą su ja. Nurodė, kad mergeitei apsauga buvo paskirta pedofilijos byloje, jos motinai L. Stankūnaitei – nužudymo byloje. Akivaizdu, kad mažametės, pripažintos nukentėjusiąja pedofilijos byloje,

gyvenamoji vieta negali būti nustatyta kartu su L.Stankūnaite, nes vaikas negali būti perduotas į aplinką, kurioje yra asmenų, keliančių grėsmę vaiko saugumui. Nurodė, kad mergaitės ryšys su jos sūnumi, sutuoktiniu ir tėvais yra labais stiprus, tvirtas, saugiai prieraišus, tai atsispindi ir Teismo psichologijos ekspertizės akte. Priešingai nei jos ir jos tėvų šeima, kuri rūpinasi mažamete ir ją augina, L.Stankūnaitės tėvai paskutinius trejus metus mažametės nei karto neaplankė, nors tam turėjo visas galimybes. Šiuo atveju per beveik ketverių metų laikotarpį susiformavo glaudūs jos ir jos brolio D.Kedžio dukrelės santykiai, vaikas prie jos yra prisirišęs, laiko artimesniu ir brangesniu žmogumi nei biologinė motina L.Stankūnaitė.

Liudytoja Daiva Matulevičiūtė, Psichologinės paramos ir konsultavimo centro socialinė darbuotoja, parodė, kad atsakovės N.Venckienės namuose pagal Kauno r. VTAT prašymą lankėsi 5 kartus, pirmojo apsilankymo metu vertino N.Venckienės tinkamumą tapti nepilnametės D.Kedytės laikinąja globėja, vėlesnių apsilankymų metu buvo vertinama laikinosios globos kokybė. Gyvenimo sąlygos mergaitei Venckų namuose yra tinkamos - pakankamai erdvės, sudaromos geros sąlygos vaiko poilsiui, laisvalaikiui, ugdymui, jos fiziniai poreikiai tenkinami gerai, apie tai ji nurodė savo išvadose. Nei vaiko emocinio, nei fizinio apleistumo požymių apsilankymų metu nepastebėjo, mergaitės ir globėjos bendravimas visada būdavo labai betarpiškas, šiltas ir artimas. Mergaitės santykiai su globėjos vyru nėra šilti, kadangi A.Venckus yra nekalbus, griežtas. Pažymėjo, jog mergaitės geri santykiai ir su globėjos sūnumi, nors yra buvę vaikiškų konfliktų, be to sūnus pavydi mergaitei savo motinos. Kadangi neteko stebėti, kaip mergaitė bendrauja su mama, atsakyti, koks ryšys yra susiformavęs tarp mergaitės ir jos mamos, negali. Pokalbių metu mergaitės paklausus, su kuo ji norėtų gyventi, visada buvo išreikšta ta pati nuomonė, kad ji norėtų gyventi su Neringa. Norą gyventi su globėja mergaitė motyvavo tuo, kad jai čia patinka gyventi, ta aplinka gerai pažįstama ir saugi, čia yra seneliai, nes mergaitės ryšys su seneliais yra artimas, taip pat, kad ji turi daug žaislų, kad vasarą maudėsi baseine, kad turi žaidimo draugų, pusbrolių, pusseserių. Nurodė, kad kaip ji suprato iš pokalbių su mergaite, tai mergaitės noras gyventi su globėja gali būti susijęs su tuo, jog ji realiai nelabai supranta, kur gi jos mama gyvena ir galbūt tai jai įnešė kažkokio nerimo, nes vaikas realiai nežino, kur mama gyvena, kaip ir neišsivaizduoja tos vietos. Mano, jog tuo metu mergaitei buvo ambivalentiški jausmai, nes kaip suprato, mergaitė nori matytis su savo mama ir jokių būdų nepastebėjo kokios nors vaiko neapykantos mamai. Silpnoji vaiko globos vieta yra negatyvus globėjos požiūris į mergaitės mamą, tačiau mano, kad mergaitė vis tiek myli savo mamą. Laikinosios globos tikslas yra grąžinti vaiką į šeimą ir apie tai su globėja ji yra kalbėjusi, be to, ji su globėja buvo kalbėjusi ir apie globėjos ir mamos tarpusavio prieštarą, apie esamą emocinę įtampą, kuri neigiamai įtakoja mergaitę. Nurodė, jog žaidimo metu, bandant išsiaiškinti mergaitės artimiausius žmones, ji kaip artimiausią žmogų įvardino savo tėtį. Kokie buvo mergaitės santykiai su mama iki globos nustatymo, mergaitės neklausė, buvo įdomu tik tai, ar ji nori eiti į susitikimus su mama, ar nenori. Mergaitės jausmai buvo ambivalentiški, lyg ir nori eiti, lyg ir nenori, tačiau taip buvo pačioje jų bendravimo pradžioje, vėliau mergaitė išreiškė norą matytis su mama.

Liudytoja Ieva Šidlauskaitė–Stripeikienė, Psichologinės paramos ir konsultavimo centro psichologė, parodė, kad ji konsultavo D.Kedytę nuo 2009 m. lapkričio iki 2010 m. balandžio mėnesio, ją matė apie 20-25 kartus, t.y. tiek kartų jai buvo teikta konsultacija. Nurodė, kad pagal taikomą metodiką vaiko yra prašoma nupiešti savo šeimą, kaip jis išsivaizduoja savo šeimą. Mergaitė globėją visuomet piešdavo savo piešiniuose, kalbėdavo apie ją, gi šeimos piešiniuose savo motinos mergaitė nepiešė. Bendraujant su mergaite jautėsi, jog tarp globėjos ir mergaitės yra stiprus emocinis ryšys, ir jos, kaip psichologės vertinimu, tai buvo labai gerai dėl tuometinės mergaitės emocinės būsenos. Mergaitė buvo ginybiška, jos streso ir nerimastingumo lygis būdavo pakankamai aukštas, dėl to daugiau buvo taikomas psichologinis metodas, kai vaikas pats, o ne psichologas, inicijuoja temą, kalbėjimą apie kažką. Apie patirtą seksualinę prievartą mergaitė jai nebuvo pasakojusi, o ji pati mergaitės apie tai neklausė. Pokalbių metu mergaitė išsakė savo norą gyventi kartu su globėja Neringa. Motyvų, dėl ko ji norėtų gyventi kartu su Neringa, mergaitė nenurodė, o ji to neklausė, nes 6 metų vaikui nurodyti motyvus yra per sudėtinga. Bendraujant su mergaite

susidarė įspūdis, kad ji kalba, formuoja savo mintis, sugeba išreikšti savo nuomonę tiek, kiek įmanoma 6 metų vaikui, o tokio amžiaus vaikas turi ribotą suvokimą tarp priežasties ir pasekmės. Pas 6 metų vaiką yra ribotas laiko tęstinumo suvokimas ir pasekmių suvokimas. Todėl mergaitė išreiškia savo nuomonę, tačiau tik tiek, kiek gali išreikšti tokio amžiaus vaikas. Mergaitės piešiniam, pokalbiams be abejo galėjo turėti įtakos tai, kad pasimatymai su motina buvo reti, ilgą laiką tarpą mergaitė buvo atskirta nuo motinos, nebendravo, netgi negyveno kartu. Vaikui yra sveika prisirišti prie asmenų, kurie yra šalia jo. Prisirišimo, kaip psichologinio mechanizmo principas, yra keitimasis. Pradžioje per pirmus kartus, mergaitė dar išsakydavo liūdesio jausmus tėčio atžvilgiu, ji kalbėjo apie tėtį, kaip artimą sau prarastą asmenį, su kuriuo buvo susiformavęs jos prisirišimas. O su Neringa prisirišimas tolygiai stiprėjo, nes vaikas, praradęs sau artimą asmenį, turi formuoti su kitu asmeniu gilesnius ryšius. Toks ryšys su globėja buvo matomas nuo pat pradžių. Nurodė, jog prieš tai bylą nagrinėjęs teisėjas buvo paskyręs atlikti psichologinę konsultaciją, tikslu nustatyti su kuo mergaitė nori gyventi. Minėtą konsultaciją atliko ji. Tuo metu ji matė mergaitę bendraujant su motina vienoje patalpoje, tačiau iš tos konsultacijos nelabai galima daryti kažkokias išvadas. Paaiškino, jog nebuvo pasiruošta žiniasklaidos antplūdžiui, ir ji negalėjo garantuoti ramybės, dėl ko mergaitė ir jos motina buvo įsitępusios, todėl iš šio bendravimo nenori daryti jokių išvadų. Teikiant mergaitei psichologines konsultacijas matėsi, kad ji išgyvena įtampą ir tos įtampos jos gyvenime yra nemažai, todėl buvo keliamas tikslas mažinti įtampą, kad mergaitė kalbėtų, turėtų vietą, žmogų, kuriam galėtų kalbėti arba daryti tai, ką ji nori. Mergaitės būsenai galėjo turėti įtakos ir tai, kad ji ilgą laiką buvo atskirta nuo motinos, tarp tėvo ir motinos dėl jos vyko konfliktai, ginčai, neleidžiama jai matytis su mama. Mergaitei vidinį nerimą kėlė tarp globėjos ir jos motinos esantis konfliktas. Nurodė, kad vaikui visą laiką artimiausi jam žmonės, jeigu jie konfliktuoja, kelia didžiulę įtampą, stresą ir nerimą. Susitikimų metu mergaitė niekada nebuvo išreiškusi noro gyventi su savo motina. Tik vieną kartą yra sakiusi: „mano plaukai yra panašūs į mamos plaukus“, o tai nurodo į ryšį su mama. Tikslu išsiaiškinti, su kuo norėtų gyventi mergaitė, ar su mama, ar su globėja, nebuvo. Mergaitei psichologinė pagalba buvo nutraukta, nes jos psichologinė būsena stabilizavosi. Nurodė, jog per viso bendravimo su mergaite laiką, ji neišreiškė neigiamų atsiliepimų nei apie globėją, nei apie mamą. Mergaitės patiriama įtampa, iš esmės ir sąlygojo jos norą gyventi su globėja, nes ji jau praradusi tėvą, mamą, gali prarasti ir tai, ką turi. Kai vaikas patiria stresą, tuomet vaikas rišasi prie jam artimiausių asmenų, ir tai didina jo psichologinį saugumą. Mergaitė vengdavo kalbėti apie motiną dėl to, kad vaikai yra labai jautrūs, ir kai jie jaučia, kad yra įtampa tarp asmenų, su kuriais jie bendrauja, t.y. globėjos ir mamos, tai tiesiog pradeda vengti tos temos. Tokia situacija ypatingai matosi iš vaikų, kurie yra išgyvenę tėvų skyrybas, tuomet kai tėtis ir mama konfliktuoja, vaikai pradeda nekalbėti nei su mama, nei su tėčiu.

Liudytoja Aldona Kilinskienė, Kauno lopšelio - darželio „Šilėlis“ auklėtoja, parodė, kad nuo 2006 m. gruodžio mėnesio iki 2008 m. birželio mėnesio L.Stankūnaitė į grupę, kurioje ji dirbo, vedė savo mergaitę. Per visą laiką, kuomet mergaitė buvo vedama į jų įstaigą, mergaitė buvo vedama tvarkingai aprenpta ir sušukuota, laiku, pailsėjusi ir išsimiegojusi. Mamos dėmesys mergaitei buvo jaučiamas kasdien, ji visada klausdavo, kaip mergaitei sekėsi darželyje, ką gero, naujo išmoko. Mama labai džiaugėsi, kai mergaitė pradėjo raiškiau kalbėti ir tai buvo didelis mamos indėlis, nes mergaitei buvo nustatytas vidutinis kalbos neišsivystymas. Nepamena, jog mergaitė būtų vedama į prailgintą grupę. Tuo laikotarpiu nei mergaitės elgesyje, nei jos pasakojimuose jokių požymių, kad ji namuose patirtų psichologinį ar kitokį smurtą, nepastebėjo.

Liudytoja Rūta Bartkevičienė, Garliavos mokyklos-darželio priešmokyklinio ugdymo pedagogė, parodė, kad D. Kedytės auklėtoja ji buvo vienerius metus. Parodė, kad mergaitė visada būdavo atvedama gražiai, tvarkingai ir švariai aprenpta, buvo prižiūrėta, visada turėjo ugdymo priemones. D. Kedytė labai džiaugdavosi, kuomet jos ateidavo pasiimti močiutė, ar senelis, ar globėja, jos jausmai tikrai būdavo nesuvaidinti, ji puldavo į glėbį, būdavo patenkinta, su šypsena. Nurodė, jog mergaitė keletą kartų buvo pikta dėl to, jog reikėjo važiuoti į pasimatymą su mama, nes tuo metu grupė važiuojo į Kauno lėlių teatrą, o kitą kartą pačiame darželyje vyko spektaklis. Mergaitė apie

netolimą praeitį, kas liečia mamą, nekalbėdavo. Apie mamą pasakydavo tik tuomet, jeigu pasimatymų metu mama jai kažką padovanodavo. Temoje apie gyvenimą su mama, mergaitė būdavo labai uždara. Apie jokių slogius atsiminimus iš praeities, tiek psichologinio, tiek fizinio smurto vartojimo atvejus, mergaitė niekada nėra kalbėjusi.

Liudytoja Romualda Jakenevičienė, Garliavos mokyklos-darželio priešmokyklinio ugdymo pedagogė, parodė, kad ji grupėje dirbo 0,3 etato, tad su vaikais daug nebendravo. Mergaitė jos grupėje buvo apie metus laiko. Buvo tvarkinga, prižiūrėta, papuošta. Matėsi jog vaikui skiriamas didžiulis dėmesys. Mergaitė globėjos šeimoje buvo labai mylima, tai matė, nes nei vienas vaikas nesugebėtų suvaidinti savo jausmų. Vaiko meilė, prisirišimas prie tetos Neringos buvo begalinis. Parodė, jog ji pastebėjo, kad mergaitė po susitikimų su mama būdavo labai susirūpinusi. Mergaitė išdalindavo vaikams iš mamos gautas dovanėles ar lauknešėlį. Ji mergaitės nieko neklausinėdavo, jeigu mergaitė pati rodydavo iniciatyvą, ją išklausydavo. Nurodė, jog per visą darbo laiką nėra užsifiksavę, kad mergaitė būtų nenorėjusi važiuoti į pasimatymą su motina.

Liudytoja Tatjana Stankūnienė, ieškovės L. Stankūnaitės motina, parodė, kad santykiai tarp jos dukters ir anūkės D. Kedytės buvo šilti, vaikas visada buvo prižiūrėtas, neskriaudžiamas. Po mergaitės gimimo, dukra su mergaitė gyveno Kedžių namuose. Per tą laiką, kol jos gyveno Kedžių namuose, jokių nusiskundimų dėl anūkės priežiūros nebuvo. Tik Laimutė ne vieną kartą telefonu skundėsi dėl Kedžio elgesio. 2006 m. dukra su anūke buvo išėjusi iš Kedžių namų, tačiau praėjus mėnesiui, vėl sugrįžo atgal į tuos namus. Kodėl grįžo, jai nežinoma. Po to Laimutė vėl išėjo iš tų namų, nes jai sugrįžus niekas Kedžio elgesyje nepasikeitė. Vasaras dukra su Kedžiu leisdavo Juodkrantėje, o anūkė tuo metu būdavo atiduodama į darželį Juodkrantėje. Laimutė turėdavo sutvarkyti namus, nes Kedžiai nuomodavo patalpas Juodkrantėje. Kuomet dukra su anūke antrą kartą 2006 m. sugrįžo iš Kedžių namų, anūkė lankė vaikų darželį Petrašiūnuose, tai buvo dieninis, ne savaitinis darželis. O į savaitinį darželį anūkė buvo vedama tuomet, kai dukra gyveno pas savo seserį Violetą. Tačiau ji nėra girdėjusi, kad Laimutė dukrą tame darželyje paliktų naktimis. Parodė, kad Laimutė yra dirbusi keliose kavinėse, po ko teikė valymo paslaugas. Nors dukra užsidirbdavo pati, tačiau ir ji su vyru dukrai padėdavo. Paaiškino, jog kuomet buvo sudaroma taikos sutartis, Laimutė mokėsi kolegijoje bei tuo pačiu metu dar ir dirbo, todėl ji patarė dukrai sutikti, kad mergaitė savaitę būtų su Kedžiu, o savaitgalį vaiką pasiimtų pas save. Jai buvo likę mokytiis metai laiko, po to ji būtų pasiėmusi vaiką. Tvirtina, jog jos dukra visuomet tinkami prižiūrėjo savo dukrą. Nurodė, kad jų namuose yra sudarytos tinkamos sąlygos gyventi dukrai su anūke, be to ir ji su vyru galės prisidėti ir prie anūkės išlaikymo bei auklėjimo.

Liudytojas Stasys Stankūnas, ieškovės L. Stankūnaitės tėvas, parodė, kad Laimutė visada tinkamai rūpinosi savo dukra, jokių nusiskundimų dėl vaiko auklėjimo, priežiūros nebuvo. Pas anūkės senelius Kedžius į jų namus jie buvo nuvažiavę viso 2 kartus, jokių priekaištų dėl anūkės nepriežiūros ar auklėjimo nebuvo pasakyta. Paaiškino, jog jam nepatiko, kad nepilnametė dukra bendrauja su vyresniu žmogumi, kuris bijo užėiti pas juos į namus. Jis dukros draugystei ir santykiams su Kedžiu nepritarė. Dukra jo nepaklausė, tad jis į jos gyvenimą nesikišo. Suprato, jog jo dukra tapo Kedžio tarnaitė. Parodė, kad kuomet 2006 m. dukra su anūke buvo išėjusi iš Kedžių namų, dukra jam paaiškino kad išėjo, nes Kedys su ja nesiskaitė, žemino. Kedžiui pažadėjus pasitaisyti, grįžo pas jį, tačiau ir vėl išėjo, nes Kedžio elgesys nepasikeitė. Kai dukra su anūke antrą kartą išėjo iš Kedžio namų, dukra su anūke gyveno ir pas juos, ir pas kitą savo seserį, vėliau ji išsinuomojo butą. Tuo metu dukra dirbo kavinėje „Svarstyklės“ padavėja, taip pat dirbo picerijoje. Anūkė, kuomet dukra dirbdavo, būdavo vedama į darželį, o kai jo žmona nedirbdavo, ji namuose prižiūrėdavo anūkę. Paaiškino, jog 2006 m., kai Kedys pasiėmė anūkę dukrai nežinant, Laimutė kreipėsi į teismą, norėjo susigrąžinti dukrą. Nuo to laikotarpio iki kol išsprendė ginčas taikos sutarties sudarymu, matymasis su vaiku buvo problematiškas. Parodė, jog tik sekančią dieną po taikos sutarties sudarymo, Laimutė suprato buvusi apgauta. Taikos sutartis buvo sudaryta ne tokia, kaip buvo aiškinama prieš jos sudarymą. Buvo aiškinama, kad taikos sutartis jai bus naudinga tuo,

jog ji galės mokytis, o vaikas tuo metu laikinai pabus pas Kedį, kada ji norės, vaiką pasiims, bet išėjo taip, kad ji neva visiškai atsisakė vaiko. Nurodė, kad dukra pati užsidirbdavo, be to ir jis su žmona padėdavo. Nurodė, kad bendrauti su anūke jiems yra sunku, kadangi mato, jog gyvendama pas globėją anūkė labai pasikeitė, tapo nekalbi ir nelinksmas. Jis pats vykti pas globėją matytis su anūke neketina, kadangi šios brolis nužudė kitą jo dukrą Violetą. Tvirtina, jog jis su žmona turėtų galimybę suteikti gyvenamąjį plotą dukrai su anūke, po to, kai bus nuimta apsauga. Jų butas priklauso savivaldybei, jie butą nuomojasi. Butas yra 60 kv.m. ploto, dviejų kambarių. Bute jie gyvena dviese su žmona, tad dukra su anūke galėtų gyventi atskirame kambaryje. Kadangi jis dirba vairavimo mokykloje instruktoriumi, o sutuoktinė dirba maisto prekių parduotuvėje pardavėja, tad jie padėtų dukrą su anūkę išlaikyti.

Liudytojas Vytautas Andrius Kedys, D. Kedytės senelis ir jos globėjos Neringos Venckienės tėvas, parodė, kad jo sūnus Drąsius Kedys su Stankūnaite pradėję kartu gyventi iš pradžių sutarė normaliai, gimus D. Kedytei tarp jų konfliktų nepastebėjo. Nebesutarti jie pradėjo kai mergaitei buvo antri metukai. Jo nuomone, nesutarimai kilo įtarus, jog Laima neištikima. Dėl ko 2006 m. Drąsius išvijo Stankūnaitę ir ši su dukra išėjo. Praėjus dviems savaitėms Laimutė sugrįžo ir dar apie mėnesį gyveno jų namuose, tačiau sūnus ją ir vėl išvijo. Tuomet Stankūnaitė su seserimi atvyko ir išsivežė visus rakandus. Tuo metu Stankūnaitė anūkę D. Kedytę buvo atidavusi į savaitinį darželį. Drąsius, sužinojęs, jog mergaitė savaitiniame darželyje, važiavo per visus darželius ir ją suradęs viename iš Kauno darželių, parsivežė namo. Vėliau Stankūnaitė mergaitę pasiėmė. Nurodė, jog Stankūnaitė yra jam sakiusi, kad ji mergaitės neaugins, po ko ir pasirašė taikos sutartį, kuria atidavė mergaitę auginti Drąsiui. Pagal sutartį Stankūnaitė mergaitę kas antrą savaitę pasiimdavo iš jų namų, bet būdavo, kad ir nepasiimdavo. Nurodė, kad kuomet jis mergaitę paimdavo iš Stankūnaitės, nepastebėdavo, kad būtų kas nors bloga, kas liečia mergaitės priežiūrą. Paaikšino, jog pagrindė jis paimdavo anūkę iš Stankūnaitės bei vėliau vežė anūkę į pasimatymus, tad matė kaip vieną kartą iš susitikimo su motina anūkė išėjo apsiašarojusi. Atvejų, kad mergaitė nenorėtų važiuoti į pasimatymą su motina, nebuvo. Parodė, jog pas globėją mergaitei suteiktos idealios sąlygos, geresnių tikrai niekur nėra, mergaitė turi savo atskirą kambarį, šeimai nieko netrūksta. Jo dukra Neringa labai gerai prižiūri mergaitę, ja rūpinasi kaip savo dukra.

Liudytoja Laimutė Kedienė, D. Kedytės močiutė ir jos globėjos Neringos Venckienės mama, parodė, kad jos sūnui Drąsiui gyvenant su Stankūnaite ir vienerių metų dukra, sūnus jai guodėsi, kad kažin ar išgyvens su Stankūnaite, kurią pavadino valkata, iki dukrai bus dveji metai. Nurodė, kad kuomet jos sūnus būdavo išvykęs, Stankūnaitė taip pat negrįždavo į namus, tik jai paskambindavo ir pasakiusi, kad namie nėra ką veikti, į namus negrįždavo dieną ar dvi. 2006 metais Stankūnaitė su dukra D. Kedyte buvo išėjusi iš namų, bet po kiek laiko grįžo, po ko vėl išėjo ir daugiau negrįžo. Po kurio laiko jos sūnus Drąsius sužinojęs, kad D. Kedytė yra vedama į savaitinį darželį, bei išgirdęs skelbimus, kad Stankūnaitė ieškanti vyrų, kurie galėtų ją materialiai paremti, apieškojo darželius ir radęs D. Kedytę, ją pasiėmė ir parsivežė pas save. Sekančią dieną, ar po poros dienų, Stankūnaitė su seserimi buvo atvažiavusi pasiimti dukros, tačiau ji neleido, kadangi tuo metu Drąsaus namuose nebuvo. Liepė Stankūnaitei atvažiuoti vėliau, kai namuose bus Drąsius. Tvirtina, jog po to Stankūnaitė pas juos nesirodė pusę metų. Nurodė, jog kai Drąsius vienas augino mergaitę, Stankūnaitė mergaitės išlaikymui neskyrė nei vieno lito. Iki taikos sutarties patvirtinimo teisme, teismas buvo gražinęs mergaitę motinai, o po taikos sutarties sudarymo mergaitė liko pas jos sūnų. Parodė, kad kuomet Stankūnaitė dar nebuvo saugoma apsaugos, ji į pasimatymus su mergaite neatvyko 5 kartus. Mergaitės neaplankė ir Stankūnaitės tėvai. Tvirtina, kad dabartinių pasimatymų metu mergaitė yra kelis kartus verkusi. Pripažino, jog anūkė iš pasimatymų su mama kai ką parsiveždavo. Jų namuose apie Stankūnaitę nekalbama. Pastaruoju metu ji paskutinius tris kartus vedė anūkę pas psichologę. Psichologė liepė daugiau mergaitės nebevesti, nes mergaitė jaučiasi labai gerai. Patvirtino, jog kol Stankūnaitė gyveno kartu su jos sūnumi, ji mergaitę prižiūrėjo, tad nusiskundimų ar priekaištų jos atžvilgiu dėl vaiko nepriežiūros ji Laimutei neturėjo. Taip pat ir tuo laiku, kai mergaitė gyveno pas Stankūnaitę, ji jokių pretenzijų dėl vaiko priežiūros neturėjo. Laiko,

jog Stankūnaitė neverta motinos vardo dėl jos santykio su pedofilijos byla. Nurodė, kad D. Kedytė gyvena pas laikinąją globėją – jos dukrą Neringą. Name yra geros gyvenimo sąlygos - visi patogumai, mergaitė turi atskirą kambarį, yra prižiūrėta, turi visas auklėjimo, ugdymo priemones. Santykiai tarp mergaitės ir globėjos bei jos šeimos narių ir jų - senelių visą laiką buvo geri.

Kauno rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrius pateiktoje išvadoje Nr. S-3040 nurodė, kad globėja N.Venckienė sudarydavo sąlygas apsilankyti šeimoje D.Kedytės laikinosios globos priežiūros tikslais, tačiau vengė bendradarbiauti (nepakankamai bendradarbiavo) mergaitės sveikatos klausimais, kalbant apie 2009-11-05 KMUK nustatytą diagnozę (vulvitis N76). Tai pastebėta Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus 2010-12-13 pažymyje Nr. 18-2010/1-125. Globėja laikotarpiu nuo 2010 m. rugpjūčio mėn. iki 2010 m. gruodžio mėn. vengė bendradarbiauti su Vaiko teisių apsaugos skyriumi mergaitės apsaugos nuo informacijos apie jos privatų gyvenimą viešinimo klausimais. Vengimas bendradarbiauti su globą prižiūrinčiu skyriumi konstatuotas Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus 2010-12-10 rašte Nr. 18-2-2313. Nurodė, kad ieškovė L.Stankūnaitė anksčiau negyveno Kauno rajone, o apie dabartinę gyvenamąją jie duomenų neturi, todėl negali įvertinti L.Stankūnaitės šeimos aplinkos sąlygų ir daryti išvados dėl šios ginčo aplinkybės. Atsižvelgiant į teisės aktus, teismų praktiką ir išskirtinai vaiko interesus, skyriaus manymu, sprendimai, priimami dėl vaiko atskyrimo nuo tėvų, laikytini kraštutine priemone, kurios taikymas galimas tik esant rimtiems pagrindams ir siekiant apsaugoti vaiko interesus, nes tėvų valdžios apribojimas gali turėti didelės įtakos vaiko psichologinei būsenai ir jo tolimesnei raidai. Skyrius neturi informacijos, jog L.Stankūnaitė būtų pareikšti kaltinimai globėjos N.Venckienės priešiškyje nurodytų motyvų ir aplinkybių pagrindu, ar kad šios aplinkybės būtų įrodytos, todėl daroma išvada, kad vadovaujantis CK 3.180 straipsnio 1 dalies nuostatomis ir šiuo metu skyriaus disponuojamais duomenimis, nėra faktinių įrodymų, leidžiančių teigti, kad L.Stankūnaitė netinkamai ar priešingai vaiko interesams vykdė savo kaip motinos pareigas. Nurodoma, kad D.Kedytės laikinosios globos priežiūros, organizuotos Kauno miesto sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus, dalyvaujant kitų susijusių institucijų kompetentingiems specialistams, buvo atliktos 5 kartus. Jų metu, įvertinus specialistų išvadas ir situaciją bei aplinkybes, nutarta tęsti mažametės laikinąją globą globėjos šeimoje, kaip geriausiai tuo metu atitinkančią vaiko interesus. Kauno rajono Garliavos Jonučių vidurinė mokykla 2011-11-10 raštu Nr. R2-138 informavo, kad globėja rūpinasi mergaite: dalyvauja klasės ir mokyklos tėvų susirinkimuose, domisi mergaitės pasiekimais mokykloje, bendradarbiauja su mokytoja. Garliavos šeimos klinika 2011-11-11 raštu Nr. S-529 pranešė, kad atlikus mergaitės emocinės-psichologinės būsenos įvertinimą, duomenų, jog šiuo metu D.Kedytei būtų būtina skubi psichologinė ar psichoterapinė pagalba, negauta. Apibendrinus laikinosios globos priežiūros atlikimo metu nustatytas aplinkybes, skyrius daro išvadą, kad D.Kedytės laikinosios globos kokybė tenkina vaiko poreikius. Nurodė, kad skyrius neturi duomenų apie L.Stankūnaitės turtinę padėtį, todėl negali pateikti išvados dėl išlaikymo dydžio priteisimo. L.Stankūnaitė vykdo Kėdainių rajono apylinkės teismo 2010-11-12 nutartį ir moka 200 litų dydžio išlaikymą dukrai (XIX t., b.l. 36-40).

Kauno rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus atstovė Evelina Talalienė palaikė pateiktą 2011-11-16 išvadą Nr. S-3040. Paaiškino, kad dėl objektyvių aplinkybių, t.y. dėl to, kad L.Stankūnaitė negyveno Kauno rajone ir dabar nėra žinoma jos gyvenamoji vieta, taip pat visi duomenys, susiję su ja, yra įslaptinti, neturi galimybių vertinti ir pateikti galutinės išvados dėl L.Stankūnaitės padėties, jos galimybių auginti mergaitę, negali ištirti jos buitinių sąlygų ir bazinių poreikių tenkinimo, ar išsilavinimo garantavimo.

Kauno miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrius išvadoje Nr. 19-6-460 nurodė, jog ieškovė L.Stankūnaitė nuo 2009-10-05 yra saugoma Lietuvos kriminalinės policijos biuro darbuotojų, jos gyvenamoji vieta skyriaus darbuotojams nėra žinoma, todėl skyrius neturi galimybės ištirti L.Stankūnaitės buitines, gyvenimo sąlygas ir įsitikinti, kaip būtų užtikrinama vaiko teisė į sveikatą, poilsį, saugią socialinę aplinką, skyrius taip pat neturi duomenų apie L.Stankūnaitės

materialinę padėtį. Nurodė, kad L.Stankūnaitė nėra įrašyta į socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitą Kauno mieste. Per laikotarpį, kai mažametė D.Kedytė gyveno su motina L.Stankūnaite ir teismui nustačius gyvenamąją vietą su tėvu, skyrius neturėjo duomenų, leidžiančių teigti, kad ieškovė būtų pažeidusi vaiko interesus. D.Kedytė nuo 2011-09-01 pradėjo lankyti mokyklą, ieškovė nėra pateikusi duomenų, kaip ir koku būdu užtikrintų vaiko teisės į mokslą įgyvendinimą, todėl skyrius negali pateikti išvados, kaip ši teisė būtų įgyvendinta. Vaiko prisirišimas prie tėvų yra svarbi sąlyga, nagrinėjant vaiko gyvenamosios vietos nustatymo klausimą. Remiantis šioje byloje paskirtos ir 2011-09-07, 2011-10-07 atliktos teismo psichiatrijos, teismo psichologijos ekspertizės akte Nr. 103 MS-143 pateiktomis išvadomis, nepilnametės D.Kedytės ryšys su motina yra stiprus, tvirtas, emociškai pakankamas, pasižymi saugiu prieraišumu. 2009-07-08, 2009-12-15, 2011-08-18 teismų nutartimis buvo nustatyta ieškovės L.Stankūnaitės bendravimas su dukra, dalyvaujant Kauno VTAS darbuotojams. Su dukra L.Stankūnaitė bendrauja šiltai, susitikimams ruošiasi (atsineša žaidimų, žaislų, įvairių ugdymo priemonių, vaišių), bendravimo metu ieškovė stengiasi palaikyti gerą atmosferą. 2010 metais prieš kiekvieną susitikimą su dukra ieškovei buvo teikiamos psichologų paslaugos. Po psichologų konsultacijų pastebėta, kad L.Stankūnaitė įsiklausiusi į psichologo patarimus, stengėsi keisti savo elgesį su dukra, todėl pasikeitė bendravimo kokybė. Dalyvaujantys bendravime darbuotojai pastebėjo, jog yra emocinis motinos ir vaiko ryšys, kad ieškovė, planuodama susitikimų eigą, atsižvelgia į dukters emocinę būklę, nuotaiką, amžiaus ypatumus, todėl mergaitė jaučiasi drąsiai ir laisvai. Dėl paminėtų aplinkybių skyrius galutinės išvados dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo pateikti negali. Jei teismas patenkintų ieškovės reikalavimą ir nustatytų D.Kedytės gyvenamąją vietą su motina L.Stankūnaite, atsižvelgiant į tai, kad pasikeistų nepilnametės gyvenamoji aplinka, ugdymo įstaiga, kitos socialinės sąlygos, ir į atliktos teismo psichiatrijos, teismo psichologijos ekspertizės išvadas, tikslinga būtų teikti psichologų, vaiko teisių apsaugos specialistų, socialinių darbuotojų pagalbą. Skyrius negali įvertinti, ar bus galimybė tokią pagalbą teikti. Dėl atsakovės priešieškinių dėl neterminuoto ieškovės motinos valdžios apribojimo nurodė, kad atsakovės priešieškinyje nurodyti motyvai buvo įvertinti priimant sprendimus dėl L.Stankūnaitės procesinės padėties baudžiamojoje byloje. Baudžiamoji byla teisme dar neišnagrinėta, tad skyrius negali nei patvirtinti, nei paneigti atsakovės N.Venckienės priešieškinyje nurodytų motyvų. Skyrius neturi duomenų, leidžiančių teigti, kad L.Stankūnaitė pažeidė vaiko interesus.

Kauno miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus atstovė Sigita Padreziene palaikė poziciją, kurią išdėstė 2011-11-17 išvadoje. Nurodė, jog vaiko prioritentinė teisė yra gyventi su savo tėvais, šiuo atveju su motina. Atkreipė dėmesį, jog iki to laiko, kai ieškovė prižiūrėjo dukrą, ir tuo metu, kai nepilnametės D.Kedytės gyvenamoji vieta buvo nustatyta su tėvu, Kauno m. VTAS neturėjo duomenų apie tai, kad ieškovė būtų pažeidusi vaiko interesus ar neprižiūrėjusi nepilnametės. Susipažinus su atlikta teismo psichologine - psichiatrine ekspertize matyti, kad buvo nustatytas stiprus mergaitės ryšys su motina, tvirtas, emociškai pakankamas ir pasižymi saugiu prieraišumu. Visus tuos metus, kai teismo buvo nustatytos laikinosios apsaugos priemonės, t.y. ieškovės bendravimas su dukra apribotas, pastebėjo, kad ieškovė su dukra bendravo šiltai, pastebėtas emocinis motinos ir vaiko ryšys. Nors iš pradžių buvo tam tikrų nesklaidumų, VTAS pastangomis buvo teikta psichologinė pagalba tiek nepilnamei, tiek motinai, po ko pastebėta, kad motinos bendravimas su dukra ryškiai pagerėjo, mergaitės emocinė būklė bendravimo metu buvo tikrai gera, mergaitė susitikimuose jautėsi drąsiai ir laisvai. Dėl priešieškinių nurodė, kad šiuo metu nėra nei vienos sąlygos, pagal kurią galima būtų apriboti ieškovei motinos teises. Nurodė, kad ieškovės gyvenimo sąlygų negalėjo įvertinti dėl to, jog ieškovė yra saugoma kriminalinio biuro darbuotojų ir tai yra valstybės paslaptis, tačiau mano, jog valstybė turi galimybę suteikti vaikui tinkamas gyvenimo sąlygas, išlaikymą ir pan. Nurodė, jog tuo atveju, jeigu būtų priimtas sprendimas mergaitės gyvenamąją vietą nustatyti su ieškove, reikės užtikrinti socialinio darbuotojo ar VTAS darbuotojo, ar psichologo dalyvavimą.

Ieškinys tenkintinas, priešieškinius atmestinas.

Nustatyta, kad D. Kedytės, gim. 2004-02-xx, tėvai yra Drąsius Kedys ir Laimutė Stankūnaitė (gimimo liudijimas AA Nr. xxxxxx). Drąsius Kedys 2010-04-17 mirė (2010-04-23 mirties įrašas Nr. xx, xxx t., b.l. xxx).

Iš apžiūrai pateiktoje Vilniaus m. 1-ojo apylinkės teismo civilinėje byloje Nr. N2-33-55/2008 esančių duomenų matyti, kad 2006-08-18 L. Stankūnaitė kreipėsi į teismą su ieškiniu D. Kedžiui, prašydama dukters D. Kedytės gyvenamąją vietą nustatyti su ja – vaiko motina L. Stankūnaite, priteisti iš D. Kedžio materialinį išlaikymą dukrai D. Kedytei ir nustatyti D. Kedžio bendravimo su dukra tvarką (I t., b.l. 1-4). Kauno miesto apylinkės teismo 2006-11-13 nutartimi buvo taikytos laikinosios apsaugos priemonės ir vaiko D. Kedytės gyvenamoji vieta nustatyta kartu su motina L. Stankūnaite iki teismo sprendimo civilinėje byloje priėmimo (I t., b.l. 138-139). Iš antstolio Roberto Vaitkevičiaus 2006-11-16 patvarkymo dėl vykdomosios bylos užbaigimo matyti, kad vykdant Kauno miesto apylinkės teismo 2006-11-13 nutartį, D. Kedys perdavė D. Kedytę jos motinai L. Stankūnaitei (I t., b.l. 140). Kauno miesto apylinkės teismo 2007-02-08, 2007-03-21, 2007-08-22 nutartimis buvo nustatyta laikina D. Kedžio ir dukters D. Kedytės bendravimo ir dalyvavimo ją auklėjant tvarka (II t., b.l. 56-57, 106-107; III t. b.l. 84-85). Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo 2008-03-19 nutartimi buvo patvirtinta ieškovės L. Stankūnaitės ir atsakovo D. Kedžio sudaryta taikos sutartis, remiantis kuria nepilnametės D. Kedytės gyvenamoji vieta buvo nustatyta su tėvu D. Kedžiu, nustatyta L. Stankūnaitės dalyvavimo auklėjant ir bendravimo su dukra D. Kedyte tvarka, pagal kurią: L. Stankūnaitė su dukra D. Kedyte bendrauja kas antrą savaitgalį (kiekvieno mėnesio pirmą ir trečią savaitgalį), nuo ketvirtadienio 19 val. iki sekmadienio 19 val., L. Stankūnaitė su dukra D. Kedyte praleidžia porinių metų Šv. Kalėdų šventės, neporinių metų Šv. Velykų šventės, motinos dieną, motinos L. Stankūnaitės gimimo dieną, L. Stankūnaitė su dukra D. Kedyte praleidžia 30 dienų vasaros atostogų metu (III t., b.l. 143-144). Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs L. Stankūnaitės atskirąjį skundą, minėtą Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo nutartį, kuria buvo patvirtinta L. Stankūnaitės ir atsakovo D. Kedžio sudaryta taikos sutartis, paliko nepakeistą (III t., b.l. 165-168). Iš byloje pateiktos 2006-08-10 Kauno lopšelio-darželio „Kregždutė“ pažymos matyti, kad D. Kedytė nuo 2006-03-07 iki 2006-03-22 ir nuo 2006-03-26 iki 2006-05-15 lankė Kauno lopšelio darželio „Kregždutė“ savaitinę grupę; mergaitė darželį lankė švari ir tvarkinga, D. Kedytė į darželį buvo vedama L. Stankūnaitės (I t., b.l. 10). 2006-09-08 Kauno lopšelio-darželio „Kregždutė“ rašte Nr. 121 papildomai nurodyta, kad L. Stankūnaitė naudojosi paslauga būti vaikui ištisą parą, tačiau ne pastoviai, D. Kedytę vakarais iš darželio pasiimdavo tiek L. Stankūnaitė, tiek jos sesuo Violeta Naruševičienė; L. Stankūnaitė domėjosi mergaitės ugdymu ir talkino pedagogėms organizuojant grupės renginius (I t., b.l. 78). Iš 2006-06-30 pareiškimo matyti, kad L. Stankūnaitė kreipėsi į Kauno m. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos tarnybą, informuodama, jog jos dukters tėvas D. Kedys prieš mėnesį išsivežė judviejų dukrą D. Kedytę prieš jos valią ir be jos sutikimo, nurodė, kad ji kurį laiką bandė gražiuoju susitarti dėl bendravimo su vaiku tvarkos, tačiau jis nereaguoja, neatsiliepia į skambučius ir neleidžia bendrauti su dukra; prašė Tarnybos pagalbos bei tarpininkavimo, įspėjant tėvą dėl tokio elgesio iki kol teismas nuspręs dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, nustatant vaiko gyvenamąją vietą su motina (I t., b.l. 64). Iš 2006-08-04 Kauno r. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos tarnybos rašto Nr. S-969 matyti, kad L. Stankūnaitės prašymu buvo apsilankyta pas D. Kedį, gyv. Kauno r. sav., Garliavos apyl. sen., Teleičių k., Klonio g. 7; lankymosi metu namuose rasta ir dukra D. Kedytė, su tėvu D. Kedžiu kalbėtasi dėl piktnaudžiavimo tėvo valdžia (I t., b.l. 9). Iš byloje esančios UAB „MG Statyba“ 2006-08-16 pažymos apie L. Stankūnaitės darbo užmokestį (I t., b.l. 12) ir 2006-08-04 darbo sutarties Nr. 53 (I t., b.l. 13-166) matyti, kad L. Stankūnaitė pagal neterminuotą darbo sutartį nuo 2006-08-07 pradėjo dirbti UAB „MG Statyba“ pardavimų vadybininke, nustatytas mėnesio darbo užmokestis – 1500 Lt. 2006-10-06 UAB „MG Statyba“ pateiktoje Laimutės Stankūnaitės charakteristikoje nurodyta, kad ji rodo iniciatyvą, laiku vykdo pavestas užduotis, yra punktuoli, atsakinga, sąžininga ir komunikabili (I t., b.l. 74). 2006-09-01 Kauno m. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos tarnybos išvadoje dėl L. Stankūnaitės šeimos aplinkos sąlygų Nr. 19-6-439 nurodyta, jog L. Stankūnaitė gyvena dviejų

kambarių, 58 kv. m. ploto su visais patogumais ir atskira virtuve bute, adresu R. Kalantos g. 127-10, kuris priklauso jos tėvams Tatjanai Stankūnienei ir Stasiui Stankūnui; gyvenamoji aplinka tvarkinga, jauki, yra visi reikalingi baldai ir namų apyvokos daiktai; bute šiuo metu yra trys asmenys: ieškovė ir jos tėvai; L.Stankūnaitė naudojasi atskiru, apie 18 kv. m. kambariu, kuriame, jos teigimu, iki 2006 m. gegužės mėn. gyveno kartu su dukra D.Kedyte; mergaitės tėvui D.Kedžiui savavališkai paėmus D. Kedytę, nuo to laiko ji neturi galimybės dukters auginti, bendrauti, matytis; L.Stankūnaitė nuo 2006-08-07 dirba UAB „MG Statyba“ pardavimų vadybininke, turi pastovias pajamas; darbo pobūdis leidžia nuosekliai rūpintis vaiko priežiūra; ieškovės tėvai teigia, kad taip pat noriai padėtų auginti dukrai D. Kedytę, abu yra darbingi, geros sveikatos; L.Stankūnaitė šiais metais pradėjo neakivaizdžiai mokytis Kauno technologijos universitete, Telekomunikacijų ir elektronikos fakultete; Tarnyboje nėra duomenų, kad nepilnametė D.Kedytė būtų neprižiūrima; L.Stankūnaitės gyvenamoji aplinka tinkama jos dukrai ir atitinka D.Kedytės interesus (I t., b.l. 49). Iš antstolio Sauliaus Mulevičiaus 2006-10-23 faktinių aplinkybių konstatavimo protokolo Nr. 170-06-01 matyti, kad 2006-10-19 18.45 val. antstolis kartu su L.Stankūnaite ir jos motina nuvyko prie namo, esančio adresu Klonio g. 5, Teleičių k., Garliavos sen., Kauno r.; užsakovei L.Stankūnaitei paskambinus į laukinių namo durų skambutį, duris pravėrė vyriškis, tarpduryje matėsi maža mergaitė; minėtas vyriškis, kaip paaiškino užsakovė – Drąsius Kedys, duris iš karto užtrenkė ir užrakino; užsakovei dar kartą paskambinus į duris, minėtas vyras dar kartą iš vidaus užrakino duris; po to L.Stankūnaitė pasibeldė į minėto namo kambario langą, per kurį matėsi viduje esantys D.Kedys, maža mergaitė, kaip paaiškino L.Stankūnaitė, tai D. Kedytė bei D.Kedžio motina. Po kelių minučių laukines duris atidarė D.Kedžio motina; L.Stankūnaitei paprašius pasimatyti su dukrele, D.Kedžio motina pradėjo ją kaltinti dukrelės nepriežiūra; L.Stankūnaitė ir jos motina su šiais kaltinimais nesutiko ir kaltino D.Kedį ir jo motiną, kad šie neleidžia joms pasimatyti ir bendrauti su dukra D. Kedyte; po kiek laiko D. Kedžio motina pasiūlė užėiti į namo vidų, pažadėjusi, kad parodys L. Stankūnaitės dukrelę D.Kedytę; L.Stankūnaitė įėjo į prieškambarį pirmoji ir mėgino atidaryti pirmąsias dešinėje esančias kambario duris, tačiau jos buvo užrakintos. Visiems dalyvavusiems asmenims būnant prieškambaryje D.Kedžio motina kelis kartus beldė į tas pačias duris, sakydama „Drąšiau, įsileisk, duok mergaitę“, tačiau durų niekas neatidarė. L.Stankūnaitei informacijos apie jos dukrą nebuvo suteikta, pasimatyti, pasiimti ar pabendrauti su dukra nebuvo leista (I t., b.l. 66-68). Iš 2006-10-31 Kauno r. sav. administracijos Vaiko teisu apsaugos tarnybos l.e. vedėjos pareigas Sigitos Mockienės surašyto Pakartotinio šeimos aplankymo akto Nr. GRD-758 matyti, kad 2006-10-31 buvo lankytasi D.Kedžio gyvenamojoje vietoje Klonio g. 7, Garliavos sen., Kauno r. sav. (faktinė gyv. vieta Klonio g. 5) tikslu išsiaiškinti faktines aplinkybes dėl dukters D.Kedytės šeimos aplinkos sąlygų bei priežasties, kodėl D.Kedys neužtikrina teisės dukrai matytis bei bendrauti su mama L.Stankūnaite; 2006-10-31 16.00 val. nuvykus nurodytu adresu nieko nerado, duomenų apie D. Kedžio buvimo ar gyvenimo nėra; susisiekus su Laimute Kediene telefonu, ji pranešė, kad jos sūnus D.Kedys išvykęs adresu Ievų Kalno g. 14a, Juodkrantė; pateikta išvada, kad D.Kedys tėvo valdžią naudoja priešingai vaiko D.Kedytės interesams, nėra duomenų, kad D.Kedys užtikrina saugią aplinką vaikui D.Kedytei; pateiktas siūlymas kreiptis į Kauno r. policijos komisariatą (I t., b.l. 69). Iš Kauno r. sav. administracijos Vaiko teisių tarnybos 2006-10-31 rašo Nr. S-1294 „Dėl D. Kedytės“ matyti, kad buvo kreiptasi į Garliavos policijos nuovadą, prašant imtis priemonių surasti D.Kedytę, kadangi nėra duomenų apie jos buvimo ir gyvenamąją vietą bei saugią socialinę aplinką, kurioje ji dabar yra (I t., b.l. 70). Iš byloje pateikto UAB „Garliavos šeimos klinika“ 2006-11-07 išrašo iš medicininių dokumentų matyti, kad D.Kedytė klinikoje prirašyta nuo gimimo, pirmą mėnesį mergaitė buvo lankoma namuose, vėliau mergaitė į gydymo įstaigą buvo atvedama reguliariai kas 1 – 1,5 mėn., skiepai atlikti pagal numatytą planą, mergaitę atvedavo mama; psichomotorinis išsivystymas atitinka mažų, nepriežiūros, smurto požymių nebuvo stebima (I t., b.l. 87-88). Kauno technologijos universiteto Telekomunikacijų ir elektronikos fakulteto 2006-11-09 pažymoje Nr. 08-16 nurodoma, jog L.Stankūnaitė neakivaizdine forma studijuoja Telekomunikacijų ir elektronikos fakulteto bakalauro studijų I kurse, numatoma studijų baigimo data – 2011-06-30 (I t. b.l. 90). Iš Gyvenamosios patalpos valstybinio ir visuomeninio butų fondo namuose nuomos tipinės sutarties

matyti, kad Tatjanai Stankūnienei ir jos šeimos nariams neterminuotam naudojimui buvo suteikta gyvenamoji patalpa, esanti R. Kalantos g. 127-10, Kaune (I t. b.l. 93-96). Iš 2006-11-14 pasiūlymo dėl bendravimo su vaiku matyti, kad L. Stankūnaitė kreipėsi į D. Kedį, siūlydama nuo 2006-11-21 iki Kauno m. apylinkės teismas priims sprendimą ar bus sudaryta taikos sutartis susitarti dėl D. Kedžio ir dukters bendravimo tvarkos (I t., b.l. 169-170). Iš VšĮ Saugaus vaiko centras psichologės B. Baranauskienės 2006-11-08 išvados matyti, kad D. Kedytė lankosi VšĮ Saugaus vaiko centras nuo š.m. lapkričio 21 d.; mergaitė tvarkingai aprenpta, prižiūrėta, pagal amžių gerai fiziškai išsivysčiusi; nors bendravimo pradžioje ji darė rezervuoto, uždaro, nesaugaus vaiko įspūdį, vėliau ėmė noriai bendrauti; šiuo metu bendravimą apsunkina ne tik patirta psichologinė trauma (buvimas pusę metų be mamos), bet ir kalbos barjeras; D. Kedytės ryšys su mama atrodo pakankamai saugus, mama ramiai ir kantriai, be nerimo ir susierzinimo elgiasi su dukra, pakankami gerai jaučia jos poreikius (II t., b.l. 17). Iš 2007-02-02 pasiūlymo matyti, kad L. Stankūnaitė kreipėsi į dukters D. Kedytės senelius Vytautą Andrių ir Laimutę Kedžius dėl jų ir D. Kedytės bendravimo tvarkos nustatymo (II t. b.l. 92). Iš VšĮ Kauno Dainavos poliklinikos 2007-04-03 rašo Nr. 1.15-367 matyti, kad L. Stankūnaitės, gyv. M. Gimbutienės g. 8-1, Kaune, gyvenimo sąlygos geros, bute švaru, motina savo dukra D. Kedytę rūpinasi (II t., b.l. 160). UAB „Verus Gustus“ 2007-07-16 pateiktoje L. Stankūnaitės charakteristikoje nurodė, kad L. Stankūnaitė nuo 2006-04-27 iki 2006-05-15 dirbo UAB „Verus Gustus“, restorane „Pizza Jazz“ padavėjos pareigose, darbo sutartis buvo nutraukta pagal DK 127 str. 1 d. jos pačios prašymu; L. Stankūnaitė apibūdinta kaip komunikabili, malonaus būdo, pasitikinti savimi, tačiau kiek išsiblaškęsi darbuotoja (III t., b.l. 69). UAB „Evalda“ pateiktoje Laimutės Stankūnaitės charakteristikoje nurodyta, kad ji priimta į UAB „Evalda“ 2007-06-14, pareigos – padavėja-barmenė, atleista iš darbo 2006-07-21 pagal DK 127 str. 1 d. pačiai prašant (III t., b.l. 71).

Iš byloje pateikto ieškinio matyti, kad 2008-12-22 Drąsius Kedys kreipėsi į teismą su ieškiniu, prašydamas laikinai apriboti Laimutės Stankūnaitės motinos valdžią dukters D. Kedytės atžvilgiu kol vyksta ikiteisminis tyrimas baudžiamojoje byloje Nr. 23-1-00834-08 bei iki bus išnagrinėta baudžiamoji byla (I t., b.l. 3-4). Kauno miesto apylinkės teismo 2008-12-23 nutartimi, ieškovo D. Kedžio prašymu, civilinėje byloje pagal jo ieškinį atsakovei L. Stankūnaitei dėl motinos valdžios apribojimo, buvo taikytos laikinosios apsaugos priemonės ir uždrausta atsakovei L. Stankūnaitei matytis su dukra D. Kedyte iki civilinės bylos išnagrinėjimo. Teismas nurodė, kad iš ieškovo nurodytų aplinkybių ir įrodymų matyti, jog yra pradėtas ikiteisminis tyrimas Kauno miesto Panemunės PK baudžiamojoje byloje Nr. 23-1-00834-08 pagal požymius nusikalstamos veikos, numatytos BK 153 str. (mažamečio vaiko tvirkinimas) ir tyrimo metu yra nustatyta, kad tvirkinimo veiksmai su mažamečiu asmeniu buvo atliekami adresu R. Kalantos g. 127-10, Kaune, t.y. L. Stankūnaitės gyvenamojoje vietoje. Teismas sprendė, kad šios aplinkybės sudaro pakankamą pagrindą taikyti laikinąsias apsaugos priemones ir uždrausti atsakovei L. Stankūnaitei matytis su dukra D. Kedyte, siekiant apsaugoti D. Kedytės interesus (I t., b.l. 17-18). L. Stankūnaitei atskiruoju skundu nutartį apskundus, Vilniaus apygardos teismas 2009-04-27 nutartimi atskirtąjį skundą tenkino iš dalies, pakeitė Kauno miesto apylinkės teismo 2008-12-23 nutartį ir sumažino apribojimų mastą – leido L. Stankūnaitei bendrauti su dukterimi, tačiau tik dalyvaujant Kauno miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus darbuotojui, o konkretaus susitikimų laiko ir vietos klausimą perdavė spręsti pirmosios instancijos teismui. Vilniaus apygardos teismas konstatavo, kad nesant nustatytai L. Stankūnaitės kaltei dėl jos atžvilgiu pareikštų įtarimų, nėra pagrindo visiškai uždrausti L. Stankūnaitei matytis su dukra D. Kedyte iki civilinės bylos dėl laikino motinos valdžios apribojimo išnagrinėjimo. Konstatuota, jog uždraudimas mažam vaikui matytis su motina gali pakenkti mažamečio vaiko interesams (I t., b.l. 54-57). Kauno miesto apylinkės teismas 2009-07-08 nutartimi nustatė sekančią bendravimo tvarką: L. Stankūnaitė bendrauja su dukra D. Kedyte, dalyvaujant Kauno miesto savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyriaus darbuotojui Psichologinės paramos ir konsultavimo centro patalpose, Petrausko g. 19a, Kaune, kiekvieną pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 iki 11 val., kur pristatyti D. Kedytę įpareigojamas D. Kedys (I t., b.l. 108-111). Vilniaus apygardos teismas 2009-12-15 nutartimi Kauno miesto apylinkės teismo 2009-

07-08 nutartį dėl laikinos bendravimo tvarkos nustatymo pakeitė iš dalies, nustatydamas jog L.Stankūnaitė su dukra bendrauja dalyvaujant Kauno miesto savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus darbuotojui, Lietuvos kriminalinės policijos biuro Liudytojų ir nukentėjusiųjų apsaugos valdybos parinktoje saugumo reikalavimus atitinkančioje vietoje, kiekvieną pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 val. iki 11 val., į kurią pristatyti D.Kedytę įpareigojama jos globėja N.Venckienė (I t., b.l. 195-202).

2009-07-27 D.Kedys kreipėsi į Kauno apygardos prokuratūrą ir Kauno m. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos tarnybą, nurodydamas, jog vykdant Kauno miesto apylinkės teismo 2009-07-08 nutartį, 2009-07-27 dukra D.Kedytė buvo pristatyta į Psichologinės paramos ir konsultavimo centro patalpas susitikti su savo motina L.Stankūnaite; po bendravimo D.Kedys prašė imtis priemonių, kad jo mažametei dukrai nebūtų daroma neteisėta įtaka (I t., b.l. 142, 143). Iš Kauno m. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus 2009-08-03 įspėjimo matyti, jog L.Stankūnaitė 2009-07-30 ir 2009-08-03 neatvyko bendrauti su dukra D.Kedyte į Psichologinės paramos ir konsultavimo centrą, L.Stankūnaitė buvo įspėta dėl tokio elgesio (I t., b.l. 147). Iš pažymos apie deklaruotą gyvenamąją vietą matyti, kad D.Kedytės gyvenamoji vieta nuo 2009-10-21 deklaruota adresu Klonio g. 7, Teleičių k., Garliavos apyl. sen., Kauno r. (I t., b.l. 163). Kauno rajono sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus 2009-10-05 sprendimu Nr. ŠD-834, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 56 straipsniu bei įvertinus D.Kedytės, tuo metu buvusios Garliavos darželyje - mokykloje, tėvų L.Stankūnaitės ir D.Kedžio šeimoje esamą padėtį: D.Kedžiui paskelbta paieška, o motina L.Stankūnaitė bendrauja su dukra pagal Kauno miesto apylinkės teismo 2009-07-08 nutartimi nustatytą tvarką, įvertinus tai, kad vaikui buvo iškilęs emocinės, fizinės ir socialinės grėsmės pavojus, D.Kedytę buvo nuspręsta paimti iš Garliavos darželio-mokyklos ir įstatymų nustatyta tvarka užtikrinti vaikui laikiną apgyvendinimą (II t., b.l. 111). 2009-10-05 D.Kedytė buvo apgyvendinta Vaiko raidos centre, esančiame Vytauto g. 15, Vilniuje (2009-10-05 Vaiko laikino apgyvendinimo aktas Nr. ŠD-835, II t., b.l. 122). Iš Kauno miesto sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus 2009-10-08 peržiūros protokolo matyti, kad apsvarsčius D.Kedytės globos nustatymo, globos formos parinkimo ir būsimų globėjų vertinimo organizavimo klausimus, nuspręsta nustatyti D.Kedytei laikinąją globą nuo 2009-10-05, o jos gyvenamąją vietą nustatyti Vaiko raidos centre; prašyti Kauno r. VTAT išsiaiškinti vaiko nuomonę apie globėją, pas kurį vaikas norėtų gyventi; skubos tvarka atlikti asmenų, kurie pateikė prašymus dėl paskyrimo D.Kedytės globėjais, vertinimą; klausimą dėl D.Kedytės institucinės globos atmesti, nes tai neatitinka vaiko interesų; nurodyta, jog priimant sprendimą dėl globėjo vaikui parinkimo būtina atsižvelgti į vaiko nuomonę (II t., b.l. 114-116). Kauno miesto sav. administracijos direktoriaus 2009-10-08 įsakymu Nr. A-3833, vadovaujantis Lietuvos Respublikos CK 3.261 str., 3.265 str. 3 d., Vaiko laikinosios globos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002-04-18 įsakymu Nr. 56, 21 p., likusiai be tėvų globos D.Kedytei buvo nustatyta laikinoji globa nuo 2009-10-05, jos globos vieta nustatyta VšĮ Vilniaus universitetinės ligoninės filialo Vaiko raidos centre (II t., b.l. 126). Kauno rajono sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrius 2009-10-09 sprendimu Nr. GRD-987, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos CK 3.268 str., Vaiko globos nuostatų 13.3 p., išnagrinėjęs N.Venckienės pateiktus dokumentus ir nustatęs, kad jie atitinka keliamus reikalavimus, atsižvelgdamas į N.Venckienės (ir sutuoktinio bei kartu gyvenančių asmenų) apibūdinimą ir nuomones, motyvaciją, vaikų auklėjimo patirtį, tarpusavio santykius šeimoje, šeimos gyvenimo būdą, turimas lėšas save ir savo šeimos nariams išlaikyti, žalingus įpročius ir kitą surinktą informaciją, priėmė teigiamą sprendimą dėl N.Venckienės teikimo tapti vaiko globėja ir rekomendavo neorganizuoti šio asmens pasirengimo tapti vaiko globėju (II t., b.l. 118). Iš VšĮ „Psichologinės paramos ir konsultavimo centras“ 2009-10-12 rašto Kauno r. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriui Nr. GĮR-77 matyti, jog skubos tvarka buvo įvertintas N.Venckienės tinkamumas tapti dukterėčios D.Kedytės globėja; įvertinus N.Venckienės gebėjimus ir artimą emocinį ryšį su norimu globoti vaiku, pateikta teigiama išvada, kad ji yra tinkamas asmuo tapti D.Kedytės laikinąją globėja (II t., b.l. 119). 2009-10-12 VšĮ „Psichologinės paramos ir

konsultavimo centras“ pateikė išsamią išvadą dėl N.Venckienės tinkamumo tapti D.Kedytės globėja (II t., b.l. 121-124). Kauno r. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus 2009-10-12 sprendimu Nr. GRD-989, vadovaujantis Lietuvos Respublikos CK 3.264 str. 1 d., Vaiko globos organizavimo nuostatų 17 p., įvertinus dokumentus dėl N.Venckienės teikimo tapti vaiko globėja pirminės atrankos, VšĮ „Psichologinės paramos ir konsultavimo centras“ pateiktą raštą ir Vaiko globos organizavimo nuostatų 5 p. nurodytos komisijos išvadą, buvo nuspręsta pripažinti N.Venckienę tinkama skirti vaiko globėja (II t., b.l. 125). Kauno m. sav. administracijos direktoriaus 2009-10-12 įsakymu Nr. A-3880 buvo pakeistas Kauno m. sav. administracijos direktoriaus 2009-10-08 įsakymas ir nuo 2009-10-12 D.Kedytės globėja paskirta N.Venckienė, vaiko globos vieta nustatyta Klonio g. 7, Teleičių k., Garliavos apyl. sen., Kauno r. (II t. b.l. 127).

Iš Vilniaus apygardos prokuratūros 1-ojo skyriaus vyriausiojo prokuroro pavaduotojo R.Šileikos 2010-01-26 nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą dalyje matyti, jog baudžiamojoje byloje ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas 2008-11-30 Kauno apskrities VPK Kauno m. Panemunės policijos komisariate pagal požymius nusikaltimo, numatyto Lietuvos Respublikos BK 153 str. (mažamečio asmens tvirkinimas). Ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas pagal D.Kedžio 2008-11-29 pareiškimą, kuriame nurodyta, kad „paskutinį kartą Laima Stankūnaitė dukrą D. Kedytę buvo pasiėmusi 2008 m. lapkričio 21-23 dienomis. Šiomis dienomis dukra pradėjo pasakoti, kad kai būna pas mamą, tai pas mamą ateina Frančeskas arba Andrius, o kai guli lovoje mama, Andrius ir ji, tai mama ir Andrius ją laižo. Civilinės bylos nagrinėjimo metu L.Stankūnaitę atstovavo Andrius Ūsas, prisistatydavęs kaip vaiko teisių gynėjas, gyv. <...>“. Išanalizavus ikiteisminio tyrimo metu surinktus duomenis nutarime konstatuota, jog byloje negauta jokių konkrečių duomenų, kad L.Stankūnaitė pelnėsi iš savo dukters D.Kedytės seksualinio išnaudojimo ar tyčia sudarė sąlygas seksualiai išnaudoti savo dukterį kitiems asmenims, priešingai, apklausti su L.Stankūnaite bendravę ir bendraujantys asmenys parodė, kad ji myli savo dukterį, tinkamai ją prižiūrėjo, rūpinosi; D.Kedytės darželio auklėtojos ir gydytojai nepateikė nei vienos aplinkybės, kuri leistų įtarti, kad L.Stankūnaitė veiktų priešingai motiniškiems jausmams. Todėl nuspręsta ikiteisminį tyrimą L.Stankūnaitės atžvilgiu dėl padėjimo seksualiai prievartauti ir tvirkinti mažametę D.Kedytę nutraukti, nepadarius L.Stankūnaitei nusikalstamų veikų, turinčių nusikaltimų, numatytų Lietuvos Respublikos BK 24 str. 6., 150 str. 4 d., 24 str. 6 d., 153 str. požymių. Šiuo nutarimu taip pat buvo nutrauktas ikiteisminis tyrimas A.Ūso atžvilgiu, nepadarius jam nusikalstamos veikos, turinčios nusikaltimo, numatyto LR BK 150 str. 4 d. (mažamečio asmens seksualinis prievartavimas), požymių (II t., b.l. 145-199). Vilniaus apygardos prokuratūros vyriausiojo prokuroro pavaduotojas B.Maculevičius, išnagrinėjęs nukentėjusiosios D.Kedytės atstovo advokato A.Venckaus ir įstatyminės atstovės N.Venckienės skundus, 2010-02-23 nutarimu atsisakė panaikinti nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą dalyje bei atmetė mažametės nukentėjusiosios D.Kedytės atstovo advokato A.Venckaus ir įstatyminės atstovės N.Venckienės prašymą panaikinti kaip neteisėtą ir nepagrįstą Vilniaus apygardos prokuratūros 1-ojo skyriaus vyriausiojo prokuroro pavaduotojo R.Šileikos 2010-01-26 nutarimo dalį, kuria prokuroras nutraukė ikiteisminį tyrimą L.Stankūnaitės ir A.Ūso atžvilgiu, nepadarius jiems nusikalstamų veikų, turinčių nusikaltimų, numatytų Lietuvos Respublikos BK 24 str. 6 d., 153 str., BK 24 str. 6 d., ir Lietuvos Respublikos BK 150 str. 4 d. požymių (II t., b.l. 130-144). Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi mažametės nukentėjusiosios D.Kedytės atstovų A.Venckaus ir N.Venckienės skundus, kuriais, be kitų reikalavimų buvo prašoma panaikinti Panevėžio miesto ikiteisminio tyrimo teisėjos 2010-07-08 nutartį ir priimti naują sprendimą: panaikinti Vilniaus apygardos prokuratūros vyr. prokuroro pavaduotojo B.Maciulevičiaus 2010-02-23 nutarimą „Atsisakyti panaikinti nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą dalyje“ bei panaikinti Vilniaus apygardos prokuratūros 1-ojo skyriaus vyriausiojo prokuroro pavaduotojo R.Šileikos 2010-01-26 nutarimo dalį, kuria prokuroras R.Šileika, vadovaudamasis LR BPK 3 str. 1 d. 1 p. ir 214 str., nutraukė ikiteisminį tyrimą Nr. 23-1-00834-08 L Stankūnaitės ir A.Ūso atžvilgiu, nepadarius jiems nusikalstamų veikų, turinčių nusikaltimų, numatytų Lietuvos Respublikos BK 24 str. 6 d., 153 str., Lietuvos Respublikos BK 24

str. 6 d., 150 str. 4 d. ir Lietuvos Respublikos BK 150 str. 4 d., požymių, 2010-11-03 galutine ir neskundžiama nutartimi šią skundų dalį atmetė. Teisėjų kolegija konstatavo, jog prokuroro sprendimas nutraukti ikiteisminį tyrimą L.Stankūnaitės atžvilgiu, nepadarius jai veikų, turinčių nusikaltimų, numatytų Lietuvos Respublikos BK 24 str. 6 d., 153 str., 24 str. 6 d., 150 str. 4 d., požymių yra teisėtas ir pagrįstas ikiteisminio tyrimo metu surinkta medžiaga (XVI t., b.l. 152-162).

Iš 2010-02-23 kaltinamojo akto matyti, kad baudžiamojoje byloje Nr. 23-1-00834-08 Andriui Ūsui buvo pareikštas kaltinimas tuo, jog jis nuo 2006 metų lapkričio mėnesio iki 2008 metų lapkričio 23 dienos bute, esančiame adresu Gimbutienės g. 8-1, Kaune, kurį nuomojo L.Stankūnaitė, tyrimo metu tiksliai nenustatytą skaičių kartų mažametei D.Kedytei laižė įvairias kūno vietas, lytinius organus bei prašė mažametės laižyti savo kūną, taip tvirkindamas mažametį asmenį, ir tuo padarė nusikaltimą, numatytą Lietuvos Respublikos BK 153 str. (XIV t., b.l. 61-66). Panevėžio miesto apylinkės teismas 2010-11-17 nutartimi baudžiamąją bylą Nr. 1-424-749-2010, kurioje Andrius Ūsas yra kaltinamas padaręs nusikalstamą veiką, numatytą Lietuvos Respublikos BK 153 str., nutraukė kaltinamajam mirus (XVI t., b.l. 151). Klaipėdos apygardos teismas 2011-03-22 nutartimi panaikino Panevėžio miesto apylinkės teismo 2010-11-17 nutartį ir baudžiamąją bylą perdavė iš naujo nagrinėti pirmos instancijos teismui. 2011-11-10 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų plenarinė sesija, kasacine tvarka išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Generalinės prokuratūros skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo nutarties, priėmė nutartį, kuria kasacinį skundą atmetė (Baudžiamoji byla 2K-444/2011).

Vilniaus apygardos prokuratūra 2009-11-25 rašte L.Stankūnaitėi nurodė, kad 2008-12-19 pažymos Nr. 20-23-S-1925, kurioje konstatuojama, kad pagal D.Kedžio pareiškimą pradėtas ikiteisminis tyrimas baudžiamojoje byloje N. 23-1-000834-08 pagal požymius nusikalstamos veikos, numatytos Lietuvos Respublikos BK 153 str., bei nurodoma, kad tvirkinimo veiksmai su mažamečiu asmeniu buvo atliekami adresu R.Kalantos g. 127-10, Kaune, surašymo datai (2008-12-19) nebuvo gauta konkrečių duomenų, leidžiančių teigti, kad tvirkinimo veiksmai su mažamečiu asmeniu buvo atliekami adresu R.Kalantos g. 127-10, Kaune (XIV t., b.l. 10). Iš Kauno apygardos prokuratūros 2010-04-12 rašto Nr. (21-583-10)22-2199-10 matyti, jog 2009-10-14 Kauno apygardos prokuratūroje pagal 2009-09-25 D.Kedžio prašymą pradėtas ikiteisminis tyrimas baudžiamojoje byloje Nr. 20-9-00073-09, pagal Lietuvos Respublikos BK 233 str. 1 d. dėl poveikio nukentėjusiajam; 2009-12-24 byloje specialia liudytoja apklausta L. Stankūnaitė (XIV t., b.l. 89). Iš Šiaulių apygardos teismo 2010-12-30 nutarties matyti, jog 2009-10-14 Kauno apygardos prokuratūroje buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas baudžiamojoje byloje Nr. 20-9-00073-09 pagal nusikalstamos veikos, numatytos LR BK 233 str. 1 d., požymius dėl poveikio nukentėjusiajam. 2010-09-06 Kauno miesto apylinkės prokuratūros Pirmojo skyriaus prokuroras Viktoras Kazlauskas priėmė nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą baudžiamojoje byloje Nr. 20-9-00073-09 dėl nusikalstamos veikos, numatytos LR BK 233 str. 1 d., kadangi nepadaryta veika turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių. 2010-10-08 Kauno m. apylinkės prokuratūros vyriausiojo prokuroro pavaduotojas priėmė nutarimą, kuriuo atsisakė tenkinti pareiškėjos N.Venckienės skundą ir paliko galioti 2010-09-06 nutarimą. 2010-11-25 Raseinių rajono apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėja priėmė nutartį, kuria netenkino N.Venckienės skundo, kuriuo buvo prašoma panaikinti 2010-10-08 ir 2010-09-06 prokurorų nutarimus. Šiaulių apygardos teismas, išnagrinėjęs N.Venckienės skundą dėl Raseinių rajono apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjos 2010-11-25 nutarties, nutarė panaikinti Raseinių rajono apylinkės teismo nutartį, kuria atmetas N.Venckienės 2010-10-29 skundas, panaikino Kauno miesto apylinkės prokuratūros 2010-10-08 ir 2010-09-06 prokurorų nutarimus ir atnaujino ikiteisminį tyrimą Nr. 20-9-00073-09, perdavė bylos medžiagą Kauno miesto apylinkės prokuratūrai (XVII t., b.l. 79-83).

Iš apžiūrai pateiktos Kauno apygardos prokuratūros bylos Nr. 7.6-31-10, kurioje buvo atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą, matyti, kad 2010-07-08 Lietuvos Respublikos generalinėje prokuratūroje buvo gautas L.Stankūnaitės 2010-07-05 pareiškimas, kuriame ji nurodė, jog susitikimuose su

dukrele D.Kedyte ji visada pastebėdavo, kad mergaitė yra neprižiūrima globėjos N.Venckienės; pagal jos turimą medicininę dokumentaciją D.Kedytė 2009-11-05 KMUK Vaikų konsultacijos poliklinikoje buvo konsultuota mergaičių ginekologės, diagnozuotas išorinių lytinių organų uždegimas. Pareiškėja prašė ištirti jos dukrai konstatuotų susirgimų aplinkybes (I t., b.l. 2-3). 2010-07-19 pareiškimo patikslinime L. Stankūnaitė papildomai nurodė, jog ji du kartus per savaitę susitinka su savo dukra D.Kedyte ir kiekvieno susitikimo metu pastebi, kad mergaitė neprižiūrėta: maždaug nuo 2010 m. sausio mėn. ant D.Kedytės kūno pastoviai pastebi karpas, kurios ne nyksta o daugėja, visas mergaitės kūnas išbertas, oda sausėja, žiemą D.Kedytė į susitikimus nuolat ateidavo su šlapiomis kojomis, batai būdavo netaisyklingi, jai reikalingi ortopediniai bateliai (I t., b.l. 11). Iš KMUK Vaikų ligų klinikos vadovo doc. R.Kėlvalo 2010-02-26 rašto matyti, kad pagal turimą medicininę dokumentaciją D.Kedytė 2009-11-05 KMUK Vaikų konsultacinėje poliklinikoje konsultuota mergaičių ginekologo, diagnozė: išorinių lytinių organų uždegimas; 2010-02-19 KMUK Vaikų priėmimo skyriuje buvo konsultuota vaikų ligų gydytojo, diagnozė: sveika; medicininėje dokumentacijoje įrašų apie vaiko nepriežiūros požymius nėra (I t.; b.l. 5). Iš KMUK 2010-07-21 rašto matyti, kad D.Kedytę konsultavusi KMUK Vaikų konsultacinės poliklinikos gyd. J.M.Kiesilytė dėl D.Kedytei 2009-11-05 diagnozuoto susirgimo paaiškino, jog išorinių lyties organų pakitimai neturi specifinių priežasčių ir nėra požymių, kurias remiantis galima būtų nustatyti tikslią išorinių lyties organų srities odos paraudimo priežastį (I t., b.l. 15). Iš Kauno m. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus specialistų, dalyvaujančių L.Stankūnaitės ir jos dukters D.Kedytės susitikimuose, tarnybinių pranešimų matyti, jog L.Stankūnaitė bendraudama su dukra užsiima mergaitę lavinančia veikla: piešia, žaidžia stalo žaidimus, moko skaityti ir skaičiuoti, skaito knygeles, žaidžia judrius žaidimus, susitikimų metu D.Kedytė nevensia fizinio kontakto su mama: apsikabina, glaudžiasi, sėdi ant kelių (I t. b.l. 99-156; II t., b.l. 1-25). Iš Kauno apygardos prokuratūros prokuroro V.Gatavecko 2010-07-30 nutarimo matyti, kad buvo atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą pagal 2010-07-05 L. Stankūnaitės pareiškimą, kadangi nepadarytos nusikalstamos veikos, numatytos Lietuvos Respublikos BK 149 str. 4 d., 150 str. 4 d., 153 str.; pareiškimas dalyje dėl D.Kedytės globos kokybės, persiųstas pagal kompetenciją Kauno r. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriui (II t., b.l. 41-42). Raseinių rajono apylinkės teismas, išnagrinėjęs L.Stankūnaitės skundą, 2010-09-09 nutartimi L.Stankūnaitės skundą patenkino iš dalies – panaikino Kauno apygardos prokuratūros prokuroro V.Gatavecko 2010-07-30 nutarimo dalį, kuria buvo atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą pagal L.Stankūnaitės 2010-07-05 pareiškimą, ir skundą perdavė nagrinėti iš naujo; kitoje dalyje pareikšimą paliko nepakeistą (II t., b.l. 48-49). 2010-09-20 pareiškimo patikslinime L.Stankūnaitė nurodė, jog peržiūrėjus įrašą, kuriame jos dukra D.Kedytė atsakinėja į savo tėvo D.Kedžio klausimus, viename iš fragmentų D. Kedytė atsakydama į klausimą kas jai kaišiojo, kas ją laižė, pasižiūri į šalį ir pasako: „Jis“. Nuošalyje girdisi berniuko juokas. Nurodė, kad yra įsitikinusi, kad tai Venckų sūnaus Karolio balsas ir sprendžiant iš to ji yra linkusi daryti prielaidą, kad jos dukters atžvilgiu Venckų namuose galėjo būti atliekami seksualinio pobūdžio veiksmai, taip pat, jos įsitikinimu, pats tokio pobūdžio filmavimas, tokių klausimų vaikui uždavimas traumuoja mažamečio vaiko psichiką ir gali būti vertinamas kaip tvirkinamieji veiksmai, kadangi pokalbio turinys yra seksualinio pobūdžio, be to, filmavimui specialiai yra parengtas manekenas, kuris naudojamas D.Kedytei demonstruojant seksualinio pobūdžio veiksmus, t. y. atkartojant oralinių santykių veiksmą (II t., b.l. 70). Vilniaus apygardos prokuratūra 2009-10-05 kreipėsi į organizaciją „Vaiko namas“, prašydama pateikti specialisto išvadą (vertinimą) apie internetinėse svetainėse patalpintų Drąsaus Kedžio pokalbių su dukra žalą vaikui (II t., b.l. 80). Vėl „Vaiko namas“ 2009-10-12 pateikė išvadą, kurioje nurodė, jog internetinėje svetainėje www.pedofilai.com patalpinta medžiaga gali turėti neigiamą poveikį mažametei, kaip vienas iš neigiamo poveikio mažametei aspektų nurodyta tai, jog internetinėje svetainėje yra pateikta vienpusė informacija apie mergaitės motiną, kuri yra konstatuojamojo pobūdžio, mergaitei formuojama nuostata, jog jos motina yra bloga, tai apsunkina mergaitės suvokimą apie šeimą ir bendravimą tiek su motina, tiek su kitais asmenimis (II t., b.l. 81-84). Iš Lietuvos generalinės prokuratūros prokuroro A.Mažeikos 2010-06-09 nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą matyti, kad buvo nutarta atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą pagal L.Stankūnaitės 2010-05-17

prašymą dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjos Neringos Venckienės veiksmų, kadangi nepadarytos veikos, turinčios nusikaltimų, numatytų Lietuvos Respublikos BK 231, 283, 163, 168, 294 ir 228 str., požymių (III t. b.l. 62-63). Iš Kauno apygardos prokuratūros prokuroro V.Gatavecko 2010-11-03 nutarimo matyti, kad pagal buvo nutarta atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą pagal L.Stankūnaitės 2010-07-05 pareiškimą ir jo patikslinimus, kadangi nepadarytos nusikalstamos veikos, numatytos Lietuvos Respublikos BK 149 str. 4d., 150 str. 4d., 153 str., taip pat atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą D. Kedžio atžvilgiu, pagal požymius nusikalstamos veikos, numatytos Lietuvos Respublikos BK 153 str., jam mirus (III t., b.l. 66-70).

Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolierė 2010-12-10 rašte „Dėl D.Kedytės teisių ir teisėtų interesų gynimo“ Nr. 18-2-2313, adresuotame Kauno miesto ir rajono savivaldybių administracijų Vaiko teisių apsaugos skyriams, išreiškė nuomonę, jog D.Kedytės globėja N.Venckienė, pateikdama visuomenės informavimo priemonėse mergaitės piešinius, pavišindama apie mergaitės vidinį emocinį gyvenimą, pažeidė mergaitės interesus, galimai netinkamai atliko savo, kaip globėjos pareigas, bei rekomendavo Kauno miesto ir rajono Vaiko teisių apsaugos skyriams, teisės aktų jiems suteiktų įgaliojimų ribose, imtis priemonių, kad būtų tinkamai užtikrinamos nepilnametės teisės ir teisėti interesai, spręsti globėjos atsakomybės klausimą dėl informacijos apie mažametės asmeninį gyvenimą skleidimo, kartu įvertinant globėjos nepakankamą/netinkamą bendradarbiavimą su globa prižiūrinčiu skyriumi (XIX t., b.l. 46). Iš Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus 2011-02-28 rašte Nr. 18-2-255, adresuotame N.Venckienei, pateiktos informacijos matyti, jog po L.Stankūnaitės 2010-09-23 pasisakymų, viešinat informaciją apie mažametę, buvo nustatyti nepilnametės interesų pažeidimai (XIX t., b.l. 61). Iš Žurnalistų etikos inspektoriaus 2011-03-04 rašte Nr. S-212, adresuotame N.Venckienei, pateiktos informacijos matyti, jog pagal N.Venckienės pateiktą prašymą spręsti viešosios informacijos rengėjo atsakomybės klausimą dėl publikacijoje paskelbtos informacijos, 2011-03-04 nutarimu viešosios informacijos rengėjo atsakingam darbuotojui buvo paskirta bauda už Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo visuomenės informavimo poveikio įstatymo pažeidimus, pateikiant duomenis apie N.Venckienės globojamą mergaitę (XIX t., b.l. 62).

Dėl duomenų apie ieškovę L.Stankūnaitę. Lietuvos kriminalinės policijos biuras 2011-02-10 rašte Nr. 38-S-282 nurodė, kad vykdant 2009-10-12 Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro ir policijos generalinio komisaro sprendimą Nr. VD-33/38-SP-7-15(KF) L.Stankūnaitei yra taikomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, pažymėjo, jog Lietuvos kriminalinės policijos biuro Liudytojų ir nukentėjusiųjų apsaugos valdyba, organizuodama ir vykdydama apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemones, užtikrina saugomiems asmenims (tiek suaugusiems, tiek jų vaikams), šiuo atveju L.Stankūnaitei, būtinas gyvenimo (buities) sąlygas, kurios atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytus higienos, sveikatos reikalavimus (XVIII t., b.l. b.l. 6). Iš byloje esančio kvalifikacijos pažymėjimo D Nr. 041158 matyti, jog L.Stankūnaitė Kauno Naujamiesčio darbo rinkos mokymo centre baigė plataus profilio kirpėjo mokymo programą, jai suteikta plataus profilio kirpėjos kvalifikacija (XVI t., b.l. 148). Iš profesinio mokymo diplomo B Nr. 080894 matyti, jog L.Stankūnaitė VšĮ Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centre 2009 m. baigė socialinių paslaugų verslo organizatoriaus mokymo programą su lankomosios priežiūros specializacija, jai suteikta socialinių paslaugų verslo organizatoriaus kvalifikacija (XVI t., b.l. 149). Iš VĮ registrų centras 2010-11-19 rašto Nr. (3.7.2.)S-642 matyti, jog Nekilnojamojo turto centrinio duomenų banko 2010-11-17 duomenimis Laimutė Stankūnaitė nuosavybės teise įregistruotų nekilnojamojo turto daiktų neturi (XVI t., b.l. 113). Iš VSDFV Kauno skyriaus 2010-11-18 pažymos apie asmens valstybinį socialinį draudimą matyti, jog L.Stankūnaitė 2006 m. gavo 8264,87 Lt draudžiamųjų pajamų, 2007 m. – 19898,26 Lt draudžiamųjų pajamų, 2008 m. - 1641,27 Lt draudžiamųjų pajamų, 2009 m. – 2543,20 Lt draudžiamųjų pajamų, duomenų apie 2010-2011 m. gautas draudžiamąsias pajamas nėra (XVI t., b.l. 125-126). Iš metinės gyventojų (šeimos) turto deklaracijos už laikotarpį nuo 2009-09-01 iki 2010-08-31 matyti, kad L.Stankūnaitė nurodė neturinti jokio deklaruotino turto, per šį laikotarpį negavusi jokių pajamų (XVI t., b.l. 128-129). Iš

metinių pajamų mokesčio deklaracijų matyti, kad L. Stankūnaitė 2006 m. gavo 8264,87 Lt su darbo santykiais susijusių apmokestinamųjų pajamų; 2007 m. – 19898,26 Lt su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių apmokestinamųjų pajamų; 2008 m. – 1641,27 Lt su darbo santykiais susijusių apmokestinamųjų pajamų, 63287 Lt pajamų iš veiklos pagal verslo liudijimą ir 270,32 Lt individualios veiklos pajamų; 2009 m. - 7196,94 Lt apmokestinamųjų pajamų iš individualios veiklos (XVI t., b.l. 130-131, 132-134, 135-136, 137-139). Iš 2010-03-05 pažymos apie asmens baustumą matyti, kad L. Stankūnaitė 2007-03-10 ir 2007-11-08 buvo bausta už smulkius kelių eismo taisyklių pažeidimus, galiojančių nuobaudų neturi (II t., b.l. 104), L. Stankūnaitė nėra teista (II t., b.l. 105). Lietuvos kriminalinės policijos biuras 2010-08-08 rašte Nr. 38-S-578 nurodė, jog Lietuvos kriminalinės policijos biuro Liudytojų ir nukentėjusiųjų apsaugos valdyba užtikrins būtinas gyvenimo sąlygas Laimutės Stankūnaitės vaikui (XIV t., b.l. 70). Iš Lietuvos kriminalinės policijos biuro 2011-11-23 rašte Nr. 38-S-2182 nurodytos informacijos matyti, jog informacija apie asmenų apsaugos organizavimą sudaro valstybės paslaptį ir yra įslaptinama, atsižvelgiant į tai, konkreči informacija apie kylančias grėsmes L. Stankūnaitei negali būti pateikta (XIX t., b.l. 63).

Dėl duomenų apie atsakovę N. Venckienę. Iš Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonės Kauno filialo pažymėjimų matyti, kad jog N. Venckienei asmeninės nuosavybės teise priklauso 0,1845 ha žemės sklypas ir gyvenamasis namas su pagalbiniais pastatais, adresu Klonio g. 7, Teleičių k., Kauno r. sav. (XVII t., b.l. 100-101, 102-103). Iš 2010-09-01 sutarties Nr. 520 matyti, jog Garliavos mokykla-darželis ir vaiko globėja Neringa Venckienė sudarė sutartį dėl vaiko mokymo pagal priešmokyklinio ugdymo programą (XVII t., b.l. 104). Pagal 2010-09-31 sutartį D. Kedytė buvo priimta ugdymui į Garliavos meno mokyklą (XVII t., b.l. 105). Iš 2011-09-01 vaikų iki 14 metų mokymo sutarties Nr. 2982 matyti, kad N. Venckienė sudarė sutartį su Kauno rajono Garliavos Jonučių vidurine mokykla dėl D. Kedytės mokymo pagal pradinio ugdymo programą (XIX t., b.l. 59) Iš atsakovės N. Venckienės pateikto investicinio draudimo poliso IDP Nr. 704246 matyti, kad N. Venckienė apdraudė D. Kedytę investiciniu draudimu plus su 20000 Lt draudimo suma bei papildomu draudimu nuo traumos dėl nelaimingo atsitikimo laikotarpyje nuo 2011-07-16 iki 2031-06-30 (XIX t., b.l. 60). Iš pateiktų metinės gyventojų (šeimos) turto deklaracijos bei metinės pajamų deklaracijos matyti, jog N. Venckienė dirba Kauno apygardos teisme teisėja, jos sutuoktinis A. Venckus yra Kauno advokatų kontoros advokatas. N. Venckienė bei jos sutuoktinis A. Venckus valdo nekilnojamąjį turimą, kurio vertė 468461 Lt bei turi santaupų bendrai 430000 Lt sumai, o N. Venckienės neapmokestinamos pajamos už 2010 metus sudaro 67987,69 Lt. (XIX t., b.l. 50-54, 55-57).

Iš byloje pateiktos Kauno r. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus 2009-06-30 išvados Nr. 19-6-188 matyti, kad institucija laikotarpiu nuo 2008-03-19 iki kol D. Kedys kreipėsi į teismą su ieškiniu dėl motinos valdžios ribojimo nėra gavusi pranešimų apie tai, kad L. Stankūnaitė netinkamai bendrautų su dukra D. Kedyte, piktnaudžiautų tėvų valdžia, žiauriai elgtųsi su vaiku, darytų žalingą įtaką vaikui savo amoralium elgesiu ar nedalyvautų vaiko išlaikyme, L. Stankūnaitė į Kauno m. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, paskaitą, neįrašyta (I t., b.l. 69-70).

VšĮ „Psichologinės paramos ir konsultavimo centro“ 2009-12-14 rašte Nr. KONS 090828 nurodyta, kad globėja N. Venckienė ir D. Kedytė į Psichologinės paramos ir konsultavimo centrą atvyko 2009-11-16, psichologinė pagalba mergaitei teikta kartą per savaitę. Nustatyta, jog mergaitė su globėja užmezgė pasitikėjimo ryšį. Siūlyta tęsti psichologinės pagalbos teikimą (XVII t., b.l. 221).

Iš Psichologinės paramos ir konsultavimo centro 2010-02-17 pažymėjimo matyti, jog Neringa Venckienė dalyvavo mokymuose pagal bendrą globėjų ir įtėvių rengimo programą (XVII t., b.l. 106). Iš UAB „Garliavos šeimos klinika“ 2009-10-15 išduoto medicininio pažymėjimo Nr. 09/375 matyti jog gydytojų komisija pateikė išvadą, kad D. Kedytė yra sveika (XVII t., b.l. 107). Iš 2010-

02-15 išrašo iš medicininių dokumentų matyti, jog D.Kedytė atvyko į KMUK VPS apžiūrai po pasimatymo su mama, nesiskundimų neturi (XVII t., b.l. 108). Iš UAB „Garliavos šeimos klinika“ 2010-02-20 išduoto Vaiko sveikatos pažymėjimo matyti, jog D.Kedytė yra sveika (XVII t., b.l. 109). Iš teismo psichiatrijos, teismo psichologijos ekspertizės akto Nr. 103MS-18 matyti, jog buvo atlikta ambulatorinė kompleksinė teismo psichiatrijos – psichologijos ekspertizė nukentėjusiajai D. Kedytei, paskirta Kauno miesto apylinkės teismo teisėjos nutartimi baudžiamojoje byloje Nr. 23-1-834-08, siekiant nustatyti nusikalstamos veikos aplinkybes bei siekiant nustatyti D.Kedytės parodymų teisingumą, jos psichologinę ir psichinę būseną. Ekspertai pateikdami išvadas nurodė ir į tai, jog tarp tėvų vykstantys ginčai neišvengiamai turi neigiamos įtakos D.Kedytės emociniams bei elgesio ypatumams, tačiau objektyvių duomenų apie tai, jog tai sutrikdė tiriamosios D.Kedytės psichikos būklę nėra; nurodyta, jog D.Kedytės emocijas bei elgesį priverstinis jos dabartinis atskyrimas nuo motinos L.Stankūnaitės veikia neigiamai, tačiau objektyvių duomenų konstatuoti D.Kedytės psichikos būsenos pakitimus, sutrikimus nėra. (XVII t., 116-119).

Iš VŠĮ „Psichologinės paramos ir konsultavimo centras“ 2010-02-02 rašto Kauno r. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriui matyti, kad centre nuo 2009-11-16 lankėsi N.Venckienė ir D.Kedytė, psichologinė pagalba mergaitei ir globėjai teikiama kartą per savaitę. Su globėja N.Venckiene mergaitė užmezgė stiprų pasitikėjimo ryšį, iš bendravimo su mergaite galima teigti, kad seneliai (Laima ir Vytautas Kedžiai) yra artimi mergaitei. Apie mamą mergaitė nenori kalbėti, jos neįvardija kaip mylimo žmogaus, nepiešia mylimų žmonių piešinyje. Iš VŠĮ „Psichologinės paramos ir konsultavimo centras“ 2010-04-06 rašto Nr. SD-116 matyti, kad 2010-03-30 centre vyko D.Kedytės ir jos mamos L.Stankūnaitės susitikimas stebint psichologei, kurio trukmė 40 min., stebėjimo tikslas buvo įvertinti mergaitės ir mamos tarpusavio bendravimą. Susitikimo metu mergaitė kalbėjo, žaidė, piešė su mama, tačiau artimesnio kontakto vengė. Ateinančius į susitikimą žmones pasitiko žiniasklaidos atstovai, kurie filmavo, fotografavo, kalbino susitikimo dalyvius, globėją. Dėl perdėto žiniasklaidos dėmesio nebuvo galima užtikrinti ramios ir saugios aplinkos stebėjimui, ir mergaitė ir mama buvo labai įsitempusios. Dėl trumpos susitikimo trukmės bei jo metu stebimos įtampos, apibendrintų išvadų apie D.Kedytės ir jos mamos bendravimo kokybę negali pateikti.

Iš VŠĮ „Psichologinės paramos ir konsultavimo centras“ 2010-02-20 ir 2010-09-07 išvadų dėl N.Venckienės globėjos pareigų atlikimo matyti, kad N.Venckienė tinkamai atlieka globėjos pareigas ir užtikrina globotinės poreikius, kaip silpnoji globos pusė išvadose pažymėti priešiški santykiai tarp globėjos ir vaiko mamos, neigiama globėjos nuostata vaiko mamos atžvilgiu bei tai, jog globėja nesiima veiksmų, kad informacija, susijusi su globotine nebūtų viešinama (XVI t., b.l. 172-174, 175-177). Iš Vaikų gerovės centro „Pastogė“ 2010-11-22 psichologinio konsultavimo aprašymo matyti, jog psichologo pagalba L.Stankūnaitei teikiama nuo 2010-01-11; susitikimų pradžioje daug laiko ir dėmesio buvo skiriama vaiko elgesiui, emocinei būsenai susitikimų metu, buvo aptariama susitikimų su mergaite eiga, susitikimų metu galima veikla. Vėliau, nusistovėjus užsiėmimų struktūrai, pati L. Stankūnaitė ėmė planuoti galimą susitikimų eigą, domisi ir ieško naujų užduočių, atsineša į susitikimus numatytas užduotis, tariasi, kurios būtų tinkamesnės mergaitei. Planuodama užsiėmimus L.Stankūnaitė atsižvelgia į dukters emocinę būseną, nuotaiką susitikimo metu, amžiaus ypatumus, mergaitės dienos tvarkę. Pateikta išvada, kad L.Stankūnaitės emocinė būklė yra stabili, nežiūrint prislėgtų nuotaikų dėl esamos savo padėties, susitikimams su dukra stengiasi nusiteikti optimistiškai, susitikimams būna pasiruošusi, suplanavusi jų eigą (XVI t., b.l. 182). Iš Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus L.Stankūnaitei adresuotame 2010-12-13 rašte Nr. 18/02-2-2339 pateiktų duomenų matyti, kad N.Venckienė visuomenės informavimo priemonėms pateikė globotinės D.Kedytės piešinius, paviėšino mergaitės vidinį, emocinį gyvenimą, kas, kontrolierės nuomone, laikytina mergaitės interesų pažeidimu (XVI t., b.l. 210-211). Iš Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus 2010-12-13 pažymos dėl Kauno rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus galimai netinkamai atliekamos D.Kedytės globos priežiūros matyti, kad Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, išnagrinėjusi

L.Stankūnaitės 2010-07-05 skundą dėl Kauno r. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus galimai netinkamos D.Kedytės globos priežiūros, konstatavo, kad nagrinėtu atveju L.Stankūnaitei kreipusis į globėja N.Venckienę, kad ši suteiktų informaciją apie jos dukters sveikatą, pastaroji privalėjo informuoti globojamos mergaitės mamą apie 2009-11-05 KMUK mažametei nustatytą diagnozę; nurodė, kad tiek Kauno rajono, tiek miesto VTAS nesiėmė visų būtinų priemonių spręsti globėjos N.Venckienės bendradarbiavimo, klaidingos/netikslios informacijos teikimą globą prižiūrinčiam skyriui, bei galimos nepilnametės nepriežiūros (XVII t., b.l. 69-75).

2011-02-08 teismo nutartimi byloje buvo paskirta D. Kedytės ambulatorinė teismo psichologijos ekspertizė, pavedant ekspertams atsakyti į klausimus: 1) Ar D.Kedytė, atsižvelgiant į jos amžių, išsivystymo lygį, individualias psichologines savybes bei psichinę būseną, geba išreikšti savo nuomonę, norus, pažiūras ir gali būti apklausta teismo posėdyje dėl jos gyvenamosios vietos nustatymo?; 2) Ar D.Kedytė, atsižvelgiant į jos amžių, išsivystymo lygį, individualias psichologines savybes bei psichinę būseną, gali objektyviai įvertinti ją supančią aplinką ir išreikšti savo, niekieno neįtakotą norą gyventi su viena iš ginčo šalių (mama L.Stankūnaite ar globėja N.Venckiene)? 3) Ar galima D.Kedytės, psichologinės ekspertizės metu išsiaiškinti jos nuomonę ir norą dėl gyvenimo su viena iš ginčo šalių?; 4) Jei psichologinės ekspertizės metu galima išsiaiškinti D.Kedytės nuomonę ir norą dėl gyvenimo su viena iš ginčo šalių, su kuria iš šalių - mama L.Stankūnaite ar globėja N.Venckiene nori gyventi D. Kedytė? Kokie veiksniai įtakojo tokios D. Kedytės nuomonės ir noro susiformavimą?; 5) Ar tai, kad D.Kedytė kurį laiką neturėjo jokios galimybės bendrauti su savo motina L.Stankūnaite, o nuo 2009-07-16 iki šiol bendrauja 2 kartus savaitėje po 2 valandas, dalyvaujant pašaliniam asmeniui, gali turėti įtakos D.Kedytei pasirenkant asmenį, su kuriuo ji norėtų gyventi? Jei taip, tai kokios?; 6) Ar tai, kad D.Kedytė nuo 2009-10-12 iki šiol gyvena globėjos Neringos Venckienės namuose, gali turėti įtakos D.Kedytei pasirenkant asmenį, su kuriuo ji norėtų gyventi? Jei taip, tai kokios?; 7) Ar D.Kedytė yra linkusi vykdyti emociškai reikšmingų žmonių reikalavimus, prašymus ir jei taip, ar tai gali turėti įtakos jai pasirenkant asmenį, su kuriuo ji norėtų gyventi?; 8) Koks, kokio stiprumo yra emocinis ryšys tarp D.Kedytės ir jos globėjos N.Venckienės?; 9) Koks, kokio stiprumo yra emocinis ryšys tarp D.Kedytės ir jos mamos L.Stankūnaitės?; 10) Ar D.Kedytės ir jos motinos L.Stankūnaitės emocinio ryšio tvirtumui, prisirišimo laipsniui turi įtakos jų tarpusavio bendravimo galimybių suvaržymams, visuomenės informavimo priemonių informacija, globėjos požiūris į L.Stankūnaite? Jei taip, tai kokios?; 11) Ar tarp D.Kedytės ir jos globėjos N.Venckienės šeimos narių: Aido Venckaus bei Karolio Venckaus yra susiformavę emociniai ryšiai?; 12) Kokia įtaka D.Kedytės psichinei būsenai būtų padaryta pakeičiant jos gyvenamąją vietą ir ją perduodant L.Stankūnaitei?; 13) Kokia įtaka D.Kedytės psichinei būsenai būtų padaryta ją paliekant gyventi su globėja N.Venckiene? 2011 m. rugsėjo 7 d. – 2011 m. spalio 7 d. Valstybinės teismo psichiatrijos tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vaikų ir paauglių teismo psichiatrijos skyriaus Teismo psichologijos ekspertizės akte Nr. 103MS-143 pateikta išvada, kad įvertinus turimą medžiagą nustatyta, kad tiriamosios protinio išsivystymo lygis ir pažintinės veiklos ypatumai atitinka jos amžiaus normas, tiriamosios asmenybei būdingi individualūs psichologiniai ypatumai atitinka jos amžiaus tarpsnį, tiriamoji gali teisingai suprasti konkrečius faktinius įvykius ir duoti apie tai parodymus; pagal savo amžių gali suformuoti ir išsakyti savo nuomonę jai suprantamose situacijose, tačiau yra matoma, jos subjektyviai ar objektyviai sudėtingesniais klausimais mergaitė vengia atvirai kalbėti, iškart keičiasi jos psichologinė būseną. Visa tai įvertinus nustatyta, jog mergaitė pagal savo amžių dar negali visapusiškai suprasti byloje nagrinėjamos situacijos esmės, analizuoti ir vertinti susiklosčiusios šeimyninės situacijos, todėl ji nesugeba suformuluoti savarankiškos nuomonės (norų, pažiūrų) dėl savo gyvenamosios vietos nustatymo. Nors mergaitė sako norinti gyventi globėjos N. Venckienės šeimoje, tačiau šio savo noro pagrįsti, paaiškinti negali; tiriamoji taip pat nesugeba paaiškinti savo žodžių ekspertizės metu, jog nenori gyventi su mama. Neabejotina, kad D. Kedytei šios temos yra sudėtingos, todėl ji pradeda kalbėti tyliau, vengia atsakinėti į klausimus apie tai, keičiasi jos nuotaika (nuliūsta, stebimas prislėgtumas), nutrūksta produktyvus kontaktas su ja. Viena vertus, šiuos nuotaikos svyravimus galima paaiškinti tuo, jog ir mama, ir globėja mergeitei yra emociškai

reikšmingi asmenys, todėl ji vengia atvirai kalbėti ne tik apie jas, bet ir gyvenamosios vietos nustatymo klausimais. Be to, neabejotina, jog tiriamosios nuomonę tiesiogiai ar netiesiogiai formuoja ir objektyvios aplinkybės – mergaitė gyvena globėjos N.Venckienės šeimoje, kurioje išsakomos neigiamos nuostatos mamos atžvilgiu. Ir nors objektyvių duomenų apie tiesioginį kitų asmenų daromą poveikį D.Kedytės nuomonei negauta, tačiau mergaitė, kalbėdama apie mamą, jos atžvilgiu išsako neigiamą nuomonę, kuri vyrauja globėjos šeimoje. Pažymėjo, jo ilgalaikiai tarpusavio konfliktiniai santykiai tarp byloje suinteresuotų šalių neigiamai veikia D. Kedytės asmenybės formavimąsi, tiesiogiai ir netiesiogiai formuoja jos nuomonę bei veikia jos elgseną ir emocinę būseną. Remiantis turimais duomenimis, kiekvienas byloje suinteresuotų asmenų atskirai geba tinkamai ir prižiūrėti mergaitę. Šiuos duomenis atitinka objektyviai stebėtas D. Kedytės elgesys ir savijauta bendravimo su mama ir globėja metu – nenustatyt esminių skirtumų, mergaitei bendraujant su kiekviena jų, t. y. ryšys su mama ir globėja yra stiprus, tvirtas, emociškai pakankamas, pasižymi saugiu prierašumu. Pažymėjo, jog kiekvieno vaiko natūralus ir esminis poreikis – gyventi su tėvais (šiuo atveju motina), patirti jų meilę, globą, rūpestį, ir kt. Gyvenamosios vietos pakeitimas nebūtinai neigiamai paveiktų tiriamąją. Pažymėjo, jog mergaitę akivaizdžiai neigiamai veikia jai reikšmingų asmenų ilgalaikiai tarpusavio konfliktiniai santykiai, byloje suinteresuotų pusių itin neigiamas nusistatymas viena kitos atžvilgiu. Tuo atveju, jeigu būtų keičiama D. Kedytės gyvenamoji vieta, šiame procese rekomenduojama suteikti specialistų (vaikų psichologų, vaiko teisių apsaugos) pagalbą. Neabejotina, jog spartesnę vaiko adaptaciją naujoje gyvenamojoje vietoje užtikrintų mamos ir globėjos geranoriškumas, pagarba viena kitos atžvilgiu, tarpusavio pagalba situacijose, susijusiose su mergaitės auklėjimu ir rūpinimusi. Įvertinus turimus duomenis galima manyti, jog nei gyvenimas dabartinės globėjos šeimoje, nei gyvenimas su mama neturės neigiamos įtakos D. Kedytės psichikos būsenai. Į teismo užduotus klausimus pateikė atsakymus: 1) D.Kedytė, atsižvelgiant į jos amžių, išsivystymo lygį, individualias psichologines savybes bei psichikos būseną, dar negali visapusiškai suprasti byloje nagrinėjamos situacijos esmės, analizuoti ir vertinti susiklosčiusios šeimyninės situacijos, todėl ji dar nesugeba suformuluoti savarankiškos nuomonės (norų, pažiūrų) dėl savo gyvenamosios vietos nustatymo. Atsižvelgiant į visa tai, D.Kedytės apklausti teismo posėdyje nerekomenduojama; 2) Neabejotina, jog D.Kedytės nuomonę ir norus tiesiogiai ar netiesiogiai formuoja tie asmenys, su kuriais ji gyvena (žino globėjos neigiamas nuostatas mamos atžvilgiu), tačiau objektyvių duomenų apie tiesiogiai daromą poveikį D.Kedytės nuomonei negauta; 3) D.Kedytė ekspertizės metu, kaip ir kitų susitikimų su psichologais metu (remiantis civilinės bylos medžiaga), išsako norą gyventi globėjos N. Venckienės šeimoje. 4) D.Kedytė, atsižvelgiant jai būdingus mažiaus ir individualius psichologinius ypatumus (menka gyvenimo patirtis, negali visapusiškai suprasti sudėtingesnių gyvenimo įvykių, siekia pateisinti reikšmingų suaugusiųjų lūkesčius ir kt.), savo noro gyventi su globėja V.Venckiene paaiškinti, pagrįsti negali. Neabejotina, jog šį D.Kedytės pasirinkimą lemia objektyvūs veiksniai (neprisimena gyvenimo su mama laikotarpio, ilgą laiką gyvena globėjos šeimoje, kurioje vyrauja neigiamos nuostatos L.Stankūnaitės atžvilgiu ir kt.); 5,6) Neabejotina, jog D.Kedytės norą ir pasirinkimą toliau gyventi globėjos šeimoje nemaža dalimi lemia objektyvios aplinkybės – jau dvejus metus ji gyvena globėjos šeimoje, tuo labiau, jog mergaitė žino apie itin konfliktinius L.Stankūnaitės ir N.Venckienės šeimos (giminės) tarpusavio santykius bei neigiamas nuostatas vieni kitų atžvilgiu; 7) D.Kedytė pagal savo amžių gali suformuluoti ir išsakyti savo nuomonę jai suprantamais klausimais, tačiau subjektyviai ar objektyviai sudėtingesnėmis temomis ji vengia atvirai kalbėti, iškart keičiasi jos emocinė būseną. D. Kedytei nenustatytas padidintas polinkis į jtaigumą (tame tarpe, vykdyti emociškai reikšmingų asmenų reikalavimus, prašymus), tačiau pagal savo amžių ji dar negali savarankiškai suformuluoti savarankiškos nuomonės ir vadovaujasi jai reikšmingų asmenų nuomone; 8) D.Kedytės ryšys su globėja N.Venckiene stiprus, tvirtas, emociškai pakankamas, pasižymi saugiu prierašumu; 9) D.Kedytės ryšys su mama L. Stankūnaite stiprus, tvirtas, emociškai pakankamas, pasižymi saugiu prierašumu; 10) D.Kedytės ir jos motinos L.Stankūnaitės emocinis ryšys tvirtas, tačiau neabejotina, jog jų tarpusavio bendravimo galimybių suvaržymas įtakoja ne kiek jų tarpusavio ryšio kokybę, bet mergaitės psichologinę būseną (negali suprasti tokių susitikimų aplinkybių ir kt.). Negauta jokių duomenų apie galimą visuomenės informavimo priemonių neigiam

poveikį D.Kedytės ir jos motinos ryšiui. Turimais duomenimis, neigiamas, konfliktinis globėjos požiūris į L.Stankūnaitę veikia D.Kedytės būseną ir elgseną (mergaitė visiškai atsipalaiduoja būdama su mama, tačiau globėjos šeimoje ar kitoje aplinkoje išsakyti savo nuomonę apie mamą vengia); 11) D.Kedytės globėjos šeimoje emociškai reikšmingiausias asmuo yra N.Venckienė, tačiau kiti šeimos nariai – A.Venckus ir K.Venckus – yra ne mažiau artimi mergaitei asmenys; 12) Įvertinus atsakymą Nr. 9, yra pagrindo manyti, jog gyvenamosios vietos keitimas neturėtų neigiamo poveikio D. Kedytės psichikos būsenai. Neabejotina, jog sėkmingą, greitą D.Kedytės adaptaciją naujoje gyvenamojoje vietoje užtikrintų suinteresuotų ginčo šalių geranoriškumas viena kitos atžvilgiu; 13) Įvertinus atsakymą Nr. 8, kitus objektyvius duomenis, galima manyti, jog nustačius D.Kedytės gyvenamąją vietą su globėja N.Venckiene, tai neturės neigiamos įtakos mergaitės psichikos būsenai (XIX t., b.l. 1-12).

Byloje iškeltas ginčas dėl L.Stankūnaitės dukros D. Kedytės, kurios tėvas Drąsius Kedys yra miręs, bei kuriai yra nustatyta laikinoji globa ir ją laikinai globoja N.Venckienė (D.Kedžio sesuo), gyvenamosios vietos nustatymo ir L.Stankūnaitės motinos valdžios apribojimo bei su tuo susijusiomis pasekmėmis.

Dėl motinos valdžios ribojimo.

Tėvų valdžios esmė įtvirtinta Konstitucijos 38 straipsnio 6 dalyje, kuri nurodo, kad tėvų teisė ir pareiga yra auklėti savo vaikus dorais žmonėmis ir juos išlaikyti. Lietuvos Respublikos CK 3.155 str. nurodyta, kad tėvų valdžios turinį sudaro tai, kad vaikai iki pilnametystės ar emancipacijos yra tėvų prižiūrimi, bei tai, kad tėvai turi teisę ir pareigą dorai auklėti ir prižiūrėti savo vaikus, rūpintis jų sveikata, išlaikyti juos atsižvelgiant į jų fizinę ir protinę būklę, sudaryti sąlygas visapusiškai ir harmoningai vystytis, kad vaikas būtų parengtas savarankiškam gyvenimui visuomenėje. Jeigu tėvai nesirūpina savo vaikų sveikata, jų tinkamu auklėjimu, priežiūra, ugdymu, tinkamų buitinių sąlygų sudarymu, tai reiškia, jog jie nevykdo savo konstitucinės pareigos, ir tai yra pakankamas pagrindas taikyti tokiems tėvams tėvų valdžios ribojimą. CK 3.180 str. 1 d. nustatytos tėvų valdžios apribojimo sąlygos, numatančios, kad tėvų valdžia gali būti laikinai ar neterminuotai apribota šiais pagrindais: 1) kai tėvai (tėvas ar motina) vengia atlikti savo pareigas auklėti vaikus; 2) piktnaudžiauja tėvų valdžia; 3) žiauriai elgiasi su vaiku; 4) daro žalingą įtaką vaikams savo amoraliu elgesiu; 5) nesirūpina vaikais. Šis sąrašas yra baigtinis, tad tik nustačius bent vieną iš šių tėvų valdžios apribojimo pagrindų, gali ir turi būti taikomas laikinas ar neterminuotas tėvų valdžios apribojimas. Šis vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo būdas taikomas siekiant išsaugoti vaiko sveikatą bei sudaryti normaliais auklėjimo ir gyvenimo sąlygas bei perspėti tėvą (motiną) dėl tinkamo tėvų valdžios įgyvendinimo. Tėvų valdžia apribojama dėl neteisėtos tėvo (motinos) veikos (veikimo ar neveikimo) vaiko atžvilgiu, kuri pasireiškia konkrečiais veiksmais paties vaiko ar kitų asmenų (motinos, brolio, sesers ir kt.) atžvilgiu, kai tai daro įtaką vaikui. Kiekvienu atveju tėvų valdžia gali būti ribojama tik esant nustatytai tėvų kaltei. Pažymėtina ir tai, jog net ir nustačius tam tikrus tėvų valdžios apribojimo požymius, būtina nustatyti jų svarbumą bei reikšmingumą sprendžiant klausimą ar jie yra pakankami taikyti apribojimus. Šiuo klausimu Europos Žmogaus Teisių Teismas pastebėjo, jog sprendžiant tėvų apribojimo teises teismas turi ne tik nustatyti ar tokie pagrindai yra bet ir nustatyti, ar konkrečiu atveju apribojimo pagrindai yra svarbūs ir pakankami (Olsson v. Sweden, p. 32 §68, Vogt v. Germany judgement of 26 September 1995, Series A no. 323, p. 25,26 §52), kadangi tėvo (motinos) ir vaiko buvimas kartu yra esminė šeimos gyvenimo sudedamoji dalis.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pažymėjęs, kad, spręsdamas klausimą dėl tėvų valdžios apribojimo, teismas turi nepažeisti vaiko teisės į šeimos ryšius (CK 3.161 str. 3 d.). Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos preambulėje įtvirtintas principas, kad visapusiška ir darni vaiko raida galima augant šeimoje, jaučiant meilę ir supratimą. Konvencijos 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta vaiko teisė būti globojamam tėvų, 9 straipsnio 1 dalyje – draudimas išskirti vaiką su jo tėvais,

išskyrus atvejus, kai tai reikalinga vaiko interesams, 9 straipsnio 3 dalyje – teisė nuolat bendrauti su išskirtais tėvais, išskyrus atvejus, kai tai nesuderinama su vaiko interesais. CK 3.161 str. 3 d. taip pat akcentuojama Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta vaiko teisė į šeimos ryšius bei Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnio nuostatos dėl valstybės pagalbos šeimos gyvenimui. Nurodyto civilinio kodekso normoje yra nustatytos vaiko teisės: gyventi kartu su tėvais; būti auklėjamam ir aprūpinamam savo tėvų šeimoje; bendrauti su tėvais, nesvarbu, ar su jais gyvena kartu ar skyriam, ir su giminaičiais. Nagrinėdamas tėvų valdžios ribojimo atitinkamos priemonės taikymą ir vaiko teisių į šeimos ryšius užtikrinimą, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo praktikoje taip pat yra atkreipęs dėmesį į kai kuriuos Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimus panašiose teisinėse situacijose taikant Konvencijos 8 straipsnį. Bylose Europos Žmogaus Teisių Teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad šeimos išskyrimas yra labai rimto pobūdžio apribojimas. Toks žingsnis turi būti pagrįstas pakankamai protingais ir svarbiais vertinimais, atsižvelgiant į vaiko interesus (Olsson v. Sweden (no.1) judgement of 24 March 1988, Series A no. 130, p. 33-34 §72). Pažymėta, jog biologinės šeimos tarpusavio santykiai negali būti nutraukti dėl vaiko perdavimo viešajai globai (Eriksson v. Sweden judgement of 22 June 1989, Series A no. 156, p. 24 §58) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus kolegijos 2003-10-22 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-995/2003, 2005-10-19 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-492/2005, 2008-05-08 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-209/2008, 2008-05-30 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-236/2008).

Šioje byloje atsakovė savo reikalavimus dėl neterminuoto ieškovės L.Stankūnaitės motinos valdžios apribojimo grindžia CK 3.180 str. 1 d. nustatyta tėvų valdžios apribojimo sąlyga, jog L.Stankūnaitė nesirūpina savo dukra D. Kedyte. Nesirūpinimą vaiku atsakovė argumentuoja ta aplinkybe, jog teismui yra perduota baudžiamoji byla, kurioje A.Ūsas kaltinamas seksualiai išnaudojus mažametę D. Kedytę, pastarajai būnant L.Stankūnaitės žinioje ir jos nuomotoje gyvenamojoje vietoje, kas, atsakovės nuomone, leidžia daryti išvadą, jog L.Stankūnaitė nesirūpino savo mažamete dukterimi D.Kedyte ir taip prisidėjo prie jos tvirkinimo. Šio savo reikalavimo pagrįstumą atsakovė įrodinėja prie bylos prijungta baudžiamosios bylos medžiaga, kurioje A.Ūsui pareikšti įtarimai pagal BK 153 str., dėl mažametės D.Kedytės tvirkinimo. Be to, atsakovė N.Venckienė nurodo ir į tai, jog L.Stankūnaitė, po taikos sutarties su D.Kedžiu sudarymo, dukra visiškai nerūpėjo, ji jos neprižiūrėjo ir išlaikymo neteikė, dėl ko tarp motinos ir dukros nėra jokio emocinio ryšio, kas, atsakovės nuomone, taip pat apibrėžiama kaip nesirūpinimas savo vaiku. Be to, N.Venckienė papildomai nurodo, jog nustačius nepilnametės D. Kedytės gyvenamąją vietą kartu su ieškove, būtų užkirstas kelias objektyviam baudžiamosios bylos, kurioje A.Ūsas kaltinamas mažametės tvirkinimu, išnagrinėjimui.

Teismas laikosi CK 3.180 str. įtvirtintos nuostatos, jog tėvų valdžios ribojimo pagrindu pripažįstama tėvų kaltė. Tik atsižvelgus į tėvų kaltės pobūdį, parenkamas ir tėvų valdžios ribojimo būdas, t.y. taikomas laikinas ar neterminuotas tėvų valdžios ribojimas. Teismas siekdamas įvertinti tėvų valdžios ribojimo pagrįstumą, turi įvertinti aplinkybes, kurios nurodo į tėvų kaltę dėl savo pareigų nevykdymo pobūdžio, t.y. nustatyti ar tėvai - šioje byloje ieškovė L.Stankūnaitė, neįgyvendino savo kaip motinos valdžios dukros atžvilgiu, ar įgyventino ją priešingai vaiko interesams, nes tik nurodyti pagrindai gali sąlygoti L.Stankūnaitės motinos valdžios apribojimo pagrįstumą bei su tuo susijusius teises pasekmes. Kaip motinos nesirūpinimo vaiku faktą atsakovė N.Venckienė pateikia aplinkybę, jog L.Stankūnaitė su dukra D.Kedyte išėjus gyventi atskirai nuo jos brolio D.Kedžio, pastaroji mergaitę atidavė į savaitinį darželį. Atsakovė šią aplinkybę pateikia kaip išimtine blogybę bei įrodymą, kad ieškovė visiškai nesirūpino savo vaiku. Analizuodamas atsakovės pateikiamą aplinkybę, teismas atkreipia dėmesį į sąlygas dėl kurių ieškovė L.Stankūnaitė su dukra paliko D.Kedžio namus. Byloje pateiktos dvi prieštaraujančios viena kitai pozicijos. Atsakovės N.Venckienės paaiškinimai bei jos tėvų V.A.Kedžio ir L.Kedienės parodymai nurodo į tai, jog L.Stankūnaitė iš D.Kedžio namų buvo išmesta dėl valkatavimo ir neištikimybės. Priešingą poziciją pateikia L.Stankūnaitė ir jos tėvai S.Stankūnas ir T.Stankūnienė, nurodantys į tai, jog dėl nuolatinio

žeminimo L.Stankūnaitė paliko Kedžio namus. Teismas, atsižvelgdamas į tai, jog L.Stankūnaitė paliko D.Kedžio namus kartu su dukra, dėl kurios auklėjimo ir priežiūros tuo laiku nei N.Venckienė, nei D.Kedžio tėvai pretenzijų L.Stankūnaitei neturėjo, taip pat į tai, jog byloje nėra jokių duomenų apie asocialų ar netinkamą L.Stankūnaitės elgesį (tokių duomenų pateikti negalėjo ir Vaiko teisių apsaugos tarnybos), laiko, jog nėra jokio pagrindo daryti išvadas, jog ieškovė L.Stankūnaitė vedė netinkamą gyvenimo būdą. Iš byloje pateiktos 2006-08-10 Kauno lopšelio-darželio „Kregždutė“ pažymos matyti, kad D.Kedytė nuo 2006-03-07 iki 2006-03-22 ir nuo 2006-03-26 iki 2006-05-15 lankė Kauno lopšelio darželio „Kregždutė“ savaitinę grupę, nurodoma, kad mergaitė darželį lankė švari ir tvarkinga, ji į darželį buvo vedama L.Stankūnaitės, be to 2006-09-08 Kauno lopšelio-darželio „Kregždutė“ rašte Nr. 121 papildomai nurodoma, kad L.Stankūnaitė paslauga būti vaikui ištisą parą naudojosi ne pastoviai. Tai patvirtino ir liudytojai S.Stankūnas ir T.Stankūnienė. Pažymoje nurodoma, kad L.Stankūnaitė domėjosi mergaitės ugdymu ir talkino pedagogėms organizuojant grupės renginius. Nurodytu laiku D.Kedys su mergaite nesusitikinėjo ir dėl jos lankomo savaitinio darželio pretenzijų Vaiko teisių apsaugos tarnybai nekėlė, t.y. pats nebendravo ir nesirūpino savo vaiku. Nustatyta ir tai, jog nurodytu laiku ieškovė L.Stankūnaitė dirbo (2010-11-18 VSDFV Kauno skyriaus pažyma, 2007-07-16 UAB Verus Gustus“ charakteristika) bei mokėsi Kauno technologijos universitete, vėliau Kauno Naujamiesčio darbo rinkos mokymo centre. Teismas, įvertinęs byloje esamus duomenis laiko, jog ta aplinkybė, jog ieškovė L.Stankūnaitė leido vaiką į darželio savaitinę grupę yra pilnai pateisinama tuo metu buvusia padėtimi - L.Stankūnaitė turėjo rasti būdą pradėti dirbti bei išlaikyti save ir dukrą bei planuoti savo ir dukros gyvenimą ateičiai. Tai, jog D.Kedys pasiėmė dukrą D.Kedytę iš savaitinio darželio be jos motinos žinios, teismas sieja ne su ta aplinkybe, jog savaitinė grupė yra „blogai“ savaime, bet su tuo, jog tai pažeidė D.Kedžio savimeilę ir savigarbą, į ką nurodo jo elgesys po vaiko paėmimo, kuomet jis ne tik kad nesudarė galimybės motinai matytis su dukra ir šia savo teise demonstratyviai piktnaudžiavo (Vaiko teisių apsaugos tarnybos 2006-08-04 raštas Nr. S-969, 2006-10-23 antstolio S.Mulevičiaus faktinių aplinkybių konstatavimo protokolas Nr. 170-06-01, 2006-10-31 pakartotinio šeimos aplankymo aktas Nr. GRD-758 bei pateikta išvada, jog D.Kedys savo kaip tėvo valdžią naudoja priešingai vaiko interesams). Būtent šio D.Kedžio piktnaudžiavimo pasekmėje L.Stankūnaitė 2006-08-18 kreipėsi į teismą dėl dukros D.Kedytės gyvenamosios vietos nustatymo kartu su ja (civilinė byla Nr. N2-33-55/2008). Kita iš atsakovės N.Venckienės pateikiamų L.Stankūnaitę neigiamai charakterizuojančių aplinkybių yra tai, jog L.Stankūnaitė dar gyvenant kartu su D.Kedžiu, jiems kartu išvykus į Juodkrantę, savo dukrą laido į darželį. Nustatyta, jog į Juodkrantę L.Stankūnaitė su dukra ir D.Kedys išvyko kartu. D.Kedys dirbo gelbėtoju, gi L.Stankūnaitė tvarkė Kedžių nuomojamas gyvenamąsias patalpas. Teismui nekelia abejonės, jog vaiko vedimas į darželį, kuriuo, kaip paaiškino L.Stankūnaitė, ji siekė vaiko bendravimo su kitais vaikas, ugdant bei lavinant mergaitę, buvo abipusis susitarimas. Nurodytu laiku D.Kedys jokių priekaištų ar pretenzijų L.Stankūnaitei nekėlė, todėl ši atsakovės pateikiama aplinkybė neleidžia daryti išvadų, jog ieškovė nesirūpino savo vaiku (priešingu atveju reikėtų konstatuoti, jog mergaite nesirūpino ir jos tėvas D.Kedys, kas prieštarautų bylos aplinkybėms). Atsakovė savo paaiškinimuose teigia, jog ieškovė L.Stankūnaitė sudarydama taikos sutartį su D.Kedžiu civilinėje byloje dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo, atsisakė savo dukros bei jos nelankė, išlaikymo neteikė. Iš apžiūrai prijungtos civilinės bylos Nr. N2-33-55/2008 matyti, jog 2006-08-18 L.Stankūnaitė kreipėsi į teismą su ieškiniu D.Kedžiui, prašydama dukters D.Kedytės gyvenamąją vietą nustatyti su ja, priteisti iš D.Kedžio materialinį išlaikymą dukrai D.Kedytei ir nustatyti D.Kedžio bendravimo su dukra tvarką, t.y. ieškinį L.Stankūnaitė pareiškė po to, kad D.Kedys be motinos žinios pasiėmęs vaiką pradėjo piktnaudžiauti savo teisėmis ir neleido jai bendrauti su vaiku. Taikos sutarties sudarymas byloje negali būti traktuojamas kaip atsisakymas nuo vaiko. Ieškovė L.Stankūnaitė pateikė teismui logiškus ir abejonių nekeliančius paaiškinimus, jog pagal 2008-03-18 sudarytos taikos sutarties sąlygas jai buvo priimtinas laikinas dukros gyvenimas pas D.Kedį, kadangi tuo metu ji mokėsi ir su dukra galėjo bendrauti tik savaitgaliais. L.Stankūnaitė tik po sutarties sudarymo suprato, kad buvo apgauta ir jos išreikšta valia dėl laikinos tvarkos, buvo įtvirtinta kaip nuolatinė, ir tai suvokusi ji iš karto šią sutartį apskundė. Nepaneigta ir ta aplinkybė,

jog pasirašant taikos sutartį L.Stankūnaitė nebuvo atstovaujama advokato ir nesuprato tikrosios taikos sutarties esmės (gi D.Kedys naudojo N.Venckienės vyro advokato A.Venckaus, tikėtina ir pačios N.Venckienės (teisėjos) paslaugomis). Teismas pažymi, jog L.Stankūnaitė nuosekliai gynė savo teisę gyventi kartu su dukra, kas patvirtinama ir tuo, jog po to, kai teismas atmetė L.Stankūnaitės skundą dėl teismo nutarties, kuria buvo patvirtinta taikos sutartis, panaikinimo, ji kreipėsi į teismą dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo kartu su ja. Ta aplinkybė, jog L.Stankūnaitė praleido penkis pasimatymus su dukra, niekaip nepaneigia motinos siekio gyventi su dukra bei neįrodo jos nesirūpinimo dukra fakto. Teismas laiko, jog negalima spręsti klausimo dėl vengimo išlaikyti vaiką, kadangi nėra byloje duomenų, jog tokio išlaikymo D.Kedys būtų reikalavęs iš L.Stankūnaitės. Savo paaiškinimuose atsakovė N.Venckienė taip pat nurodo ir į tai, jog ieškovė L.Stankūnaitė neturi jokio išsilavinimo, darbo įgūdžių ir negali pasirūpinti savo dukra bei jai suteikti tinkamas gyvenimo sąlygas. Tačiau nurodytus atsakovės paaiškinimus paneigia byloje pateikti VSDFV Kauno skyriaus ir metinės pajamų mokesčio deklaracijos duomenys nurodantys į tai, jog ieškovė dirbo ir gavo pajamas laike nuo 2006 m. iki 2009 m. (imtina), mokėsi Kauno Naujamiesčio darbo rinkos mokymo centre, kur 2007 metais baigė plataus profilio kirpėjo mokymo programą (jai suteikta plataus profilio kirpėjos kvalifikacija). 2009 m. mokėsi VšĮ Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centre, kur jai suteikta socialinių paslaugų verslo organizatoriaus kvalifikacija, gyveno bute pas savo tėvus, kur sudarytos tinkamos sąlygos jai su dukra gyventi 2006-09-01 Kauno m. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos tarnybos išvada Nr. 19-6-439). Atsakovė nurodo, jog L.Stankūnaitės tėvai nelanko anūkės ir neišreiškia noro su ja bendrauti. Teismui yra suprantamas D.Kedytės senelių Tatjanos Stankūnaitės ir Stasio Stankūno nenoras bendrauti su anūke D.Kedžio šeimos narių aplinkoje, dėl aukščiau išdėstytos neigiamos nuomonės formavimo, be to pažymėtina ir tai, jog T.Stankūnienė ir S.Stankūnas yra tvirtai įsitikinę, jog būtent N.Venckienės brolis Drąsius Kedys yra nužudęs jų dukrą Violetą Naruševičienę bei nepagrįstai iniciavo jų dukros Laimutės Stankūnaitės baudžiamąjį persekiojimą. Tačiau Tatjanos Stankūnaitės ir Stasio Stankūno rūpestis dėl anūkės, jų noras ir siekis matytis ir bendrauti su ja kitoje aplinkoje yra akivaizdžiai matomas per jų pateikiamus paaiškinimus (išgyvenimus).

Teismas pažymi, kad baudžiamosios bylos, kurioje A.Ūsui pareikšti kaltinimai pagal BK 153 str., perdavimas nagrinėti teismui, esant Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus kolegijos 2010-11-03 priimtai galutinei ir neskundžiamai nutarčiai, kurioje konstatuota, jog nėra pagrindų patraukti L.Stankūnaitės baudžiamojon atsakomybėn, nėra pakankamu pagrindu laikyti, jog šioje byloje atsakovės pateikti, iš baudžiamosios bylos padaryti procesinių dokumentų nuorašai ar kopijos yra ieškovės L.Stankūnaitės kaltę pagrindžiantys įrodymai. Priešingai, šioje byloje esantys duomenys teismui leidžia daryti išvadą, jog atsakovės reiškiama L.Stankūnaitei kaltinimai neprižiūrėjus savo dukros (t.y. sudarius sąlygas vaiko tvirkinimui), piktnaudžiavus savo kaip motinos teise ar ją panaudojus priešingai vaiko interesams, nebuvo patvirtinti. Teismas mano, jog atsakovės N.Venckienės teikiami kaltinimai L.Stankūnaitei, jog ji prisidėjo (bendrininkavo) prie savo mažametės dukros tvirkinimo, iš remiasi ginčytino turinio policijos pareigūnų pateikta pažyma, kurioje, nepatikrinus faktinių aplinkybių, buvo nurodyta L.Stankūnaitės gyvenamoji vieta bei formuluojami įtarimai dėl mažametės tvirkinimo. Tokio tyrimo inicijavimas (pagal 2008-11-29 D.Kedžio pareiškimą) ir Kauno apskrities VPK Kauno m. Panemunės PK 2008-11-30 pažymos pateikimas teismui kartu su ieškiniu dėl motinos valdžios apribojimo L.Stankūnaitei, teismo vertinamas kaip D.Kedžio siekis bet kokiomis priemonėmis mergaitės gyvenamąją vietą nustatyti su juo bei visiškai uždrausti motinai matytis su savo dukra (toks piktnaudžiavimo tėvo valdžia faktas buvo nustatytas bei aukščiau aptartas).

Teismas išanalizavęs byloje surinktus įrodymus daro išvadą, jog ieškovė L.Stankūnaitė visą laiką - tiek gyvendama kartu su dukra D.Kedyte, tiek ir bendraudama su ja pasimatymų metu, savo kaip motinos pareigas atliko tinkamai, ką patvirtina byloje pateikti duomenys: Kauno miesto ir rajono savivaldybių administracijų Vaiko teisių apsaugos tarnybų pažymos, raštai ir išvados (nuo 2006 metų iki 2011 metų), psichologų Ievos Šidlauskaitės-Stripeikienės, Daivos Matulevičiūtės išvados

bei parodymai, liudytojų Aldonos Kilinskienės, T.Stankūnienės ir S.Stankūno parodymai, Kauno lopšelio-darželio „Kregždutė“ pažymos, L.Stankūnaitės charakteristikos, pažymos dėl darbo, pajamų ir išsilavinimo, UAB „Garliavos šeimos klinika“ išrašų iš medicininių dokumentų ir kt. Byloje nėra fiksuota ieškovės L.Stankūnaitės veikimo ar neveikimo pagrindu išryškėjusių aplinkybių, kurios leistu daryti išvadą, kad L.Stankūnaitė neįgyvendino savo kaip motinos valdžios dukros atžvilgiu ar įgyventino ją priešingai vaiko interesams. Pažymėtina ir tai, kad nei pati atsakovė N.Venckienė, nei Vytautas Andrius ir Laimutė Kedžiai, pasisakę byloje, neišreiškė pastabų ar priekaištų L.Stankūnaitei kaip motinai, iki D.Kedytė gyveno kartu su ja, buvo jos prižiūrima bei auklėjama.

Tiek Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, tiek ir Europos Žmogaus Teisių Teismas nurodo, jog šeimos išskyrimas yra labai rimto pobūdžio apribojimas. Toks žingsnis turi būti pagrįstas pakankamai protingais ir svariais vertinimais, atsižvelgiant į vaiko interesus (civilinė byla 3K-3-530/2006, Europos Žmogaus Teisių Teismo 1988 m. kovo 24 d. sprendimas byloje Olsson prieš Švediją). Europos Žmogaus Teisių Teismas nagrinėjamosiose bylose dėl Konvencijos 8 straipsnio pažeidimo pasisakė, jog nacionalinės valdžios institucijos naudojami plačiomis vertinimo laisvės ribomis dėl būtinumo patikėti vaiką ne jo biologiniams tėvams, ypač aplinkybėmis, keliančiomis grėsmę vaiko sveikatai ir gerovei. Teismas pažymi, jog Konvencijos požiūriu pateisinamos tokios situacijos, kai kompetentingos institucijos, turėdamos tikslą apsaugoti vaiką, skubiai reaguoja į situaciją ir paima vaiką iš jo sveikatai grėsmę keliančių asmenų, net neturėdamas galimybės tuoj pat gauti (atlikti) tyrimo dėl susirūpinimo vaiko saugumo šeimoje rezultatų. Tačiau bet kokie tolimesni tėvų teisių ribojimą, pvz. tėvų valdžios, teisės bendrauti su vaiku ribojimai, reikalauja kruopštesnio tyrimo, nes tai kelia pavojų šeimos ryšių tarp tėvų ir vaiko susilpnėjimui (Europos Žmogaus Teisių Teismo 2008 m. rugsėjo 30 d. sprendimas byloje R. K ir A. K. prieš Jungtinę Karalystę, 2008 m. spalio 31 d. sprendimas byloje Clemeno ir kiti prieš Italiją, 2009 m. vasario 24 d. sprendimas Errico prieš Italiją, 2010 m. birželio 8 d. sprendimas byloje Dolhamre prieš Švediją). Išdėstyti argumentai atkartoja šioje byloje nustatytas aplinkybes, nustatančias, jog ikiteisminio tyrimo metu iškilus įtarimams dėl galimo vaiko tvirkinimo, valstybinės valdžios institucijos iš karto ėmėsi veiksmų ir be globos likusią mergaitę perdavė globos įstaigai, vėliau nustačius, jog vaiko laiką globą gali atlikti atsakovė N.Venckienė, perdavę vaiką jos globai. Gi baudžiamosios bylos tyrimo eigoje nenustačius aplinkybių, kurios apibrėžtu L.Stankūnaitės kaltę (Panevėžio apygardos teismo 2010-11-03 nutartis), pagrindų vaiko globai neliko ir vaikas tuo pagrindu turėjo būti perduotas motinai. Europos Žmogaus Teisių Teismas 2003 m. vasario 18 d. sprendimu byloje Schaal prieš Liuksemburgą konstatavęs Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalies (proceso trukmė) pažeidimą, nustatė ir Konvencijos 8 straipsnio (teisės į šeimos gyvenimo gerbimą) pažeidimą. Toje byloje vienas iš sutuoktinių buvo kaltinamas dėl seksualinės prievartos vaiko atžvilgiu, ir tuo pagrindu jo bendravimas su vaiku buvo sustabdytas, tačiau po 6 metų tyrimo sutuoktinis buvo išteisintas. Europos Žmogaus Teisių Teismas konstatavęs Konvencijos 8 straipsnio pažeidimą, sutiko, jog iš esmės laukiant baudžiamojo proceso rezultatų, vaiko interesai pateisina bendravimo teisių suspendavimą ir pareiškėjo teisės į šeimos gyvenimo gerbimą apribojimą, tačiau vis dėlto vaiko interesai taip pat pateisina sudarymą galimybės šiems ryšiams plėtotis, kai tik pirmiau nurodytos priemonės tampa nebūtinės. Teismas byloje nusprendė, jog Liuksemburgo valdžios institucijos nesiėmė visų būtinų priemonių, kurių pagrįstai galima buvo iš jų tikėtis, pareiškėjo ir jo vaiko ryšiams atkurti. Dėl šio aspekto nustatytas pažeidimas. Pažymėtina, jog ir šioje byloje iki kilo abejonės dėl L.Stankūnaitės vaidmens byloje dėl mažametės tvirkinimo, buvo galimas jos ir vaiko teisių suvaržymas (vaiką perkeliant į „saugią aplinką“), tačiau nustačius, jog L.Stankūnaitei kaltinimai nėra ir negali būti pareikšti, yra būtina pašalinti jos ir vaiko teisių pažeidimą bei kaip galima greičiau atkurti motinos ir vaiko ryšius.

Teismas laiko, jog ta aplinkybė, jog po to, kai Drąsiui Kedžiui buvo paskelbta paieška po Jono Furmanavičiaus ir L.Stankūnaitės sesers Violetos Naruševičienės nužudymo, o L.Stankūnaitei buvo skirta apsauga bei esant suvaržytai jos teisei bendrauti su dukra pagal 2009-07-08 teismo nutartį,

Kauno rajono sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus 2009-10-05 sprendimu Nr. ŠD-834, Kauno miesto sav. administracijos direktoriaus 2009-10-08 įsakymu Nr. A-3833 bei Kauno rajono sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus 2009-10-09 sprendimu Nr. GRD-987, D. Kedytė buvo atskirta nuo motinos ir jai įsteigta laikinoji globa, neabejotinai atsiliepė motinos ir vaiko tarpusavio santykiams, t.y. vaiko ir motinos buvę artimi santykiai susilpnėjo. Toks procesas, kuomet motinos ir dukros santykiai susilpnėja teismo vertinamas kaip natūralus veiksnys. Byloje pateikti specialistų paaiškinimai ir išvados leidžia daryti išvadą, jog atsakovės N.Venckienės namuose formuojant neigiamą nuomonę apie motiną, D. Kedytė užsisklendė savyje ir apie motiną nekalbėjo ne tik su Venckų ar Kedžių šeimos nariais, bet ir darželio auklėtojomis, psichologėmis, Vaiko teisių tarnybos atstovėmis. Kaip paaiškino Ieva Šidlauskaitė–Stripeikienė (Psichologinės paramos ir konsultavimo centro psichologė), mergaitė vengė kalbėti apie motiną dėl to, kad vaikai yra labai jautrūs, ir kai jie jaučia, kad yra įtampa tarp asmenų, su kuriais jie bendrauja (t.y. tarp globėjos ir mamos), tai tiesiog pradeda vengti tos temos. Tokia situacija ypatingai matosi iš vaikų, kurie yra išgyvenę tėvų skyrybas, tuomet kai tėtis ir mama konfliktuoja, vaikai pradeda nekalbėti nei su mama, nei su tėčiu. Tokią aplinkybę patvirtina psichologines konsultacijas rengęs VŠĮ „Psichologinės paramos ir konsultavimo centras“, nurodęs, kad „apie mamą mergaitė nenori kalbėti, jos neįvardija kaip mylimo žmogaus, nepiešia mylimų žmonių piešinyje“, taip pat ekspertai pateikdami išvadas nurodė ir į tai, jog tarp tėvų vykstantys ginčai neišvengiamai turi neigiamos įtakos D.Kedytės emociniams bei elgesio ypatumams <...>, nurodyta, jog D.Kedytės emocijas bei elgesį priverstinis jos dabartinis atskyrimas nuo motinos L.Stankūnaitės veikia neigiamai, bei Teismo psichologijos ekspertizė, nurodžiusi, jog kalbant apie motiną bei globėją mergaitė „pradeda kalbėti tyliau, vengia atsakinėti į klausimus apie tai, keičiasi jos nuotaika (nuliūsta, stebimas prislėgtumas)“, nurodoma, jog „nuotaikos svyravimus galima paaiškinti tuo, jog ir mama, ir globėja mergaitėi yra emociškai reikšmingi asmenys, todėl ji vengia atvirai kalbėti ne tik apie jas, bet ir gyvenamosios vietos nustatymo klausimais“, pažymi, jog „neabejotina, jog tiriamosios nuomonę tiesiogiai ar netiesiogiai formuoja ir objektyvios aplinkybės – mergaitė gyvena globėjos N.Venckienės šeimoje, kurioje išsakomos neigiamos nuostatos mamos atžvilgiu“ ir, kad „mergaitė, kalbėdama apie mamą, jos atžvilgiu išsako neigiamą nuomonę, kuri vyrauja globėjos šeimoje“, taip pat ir liudytojų R.Bartkevičienės ir R.Jakenavičienės parodymai, nurodantys į tai, jog visus lauknešėlius ar dovanėles D.Kedytė išdalindavo vaikams, kas teismo nuomone reiškė mergaitės baimę parodyti jai motinos suteiktą dėmesį globėjai N.Venckienei. Šią teismo išvadą patvirtina Teismo psichologų pateiktas paaiškinimas, jog „nors mergaitė sako norinti gyventi globėjos N.Venckienės šeimoje, tačiau šio savo noro pagrįsti, paaiškinti negali; tiriamoji taip pat nesugeba paaiškinti savo žodžių ekspertizės metu, jog nenori gyventi su mama“. Teismas daro išvadą, kad N.Venckienės deklaruojamas globotinės D.Kedytės prisirišimas prie jos bei išreikštas noras gyventi su ja, yra ne kas kita kaip mergaitės išreikšta praradimo baimės bei „saugumo“ poreikio emocinė išraiška. Laikytina, jog nuo 2006 m. gegužės mėnesio (kuomet D.Kedys pasiėmė mergaitę) iš esmės netekusi galimybės laisvai bendrauti su motina, o nuo 2009 m. spalio netekusi galimybės bendrauti ir su tėvu D.Kedžiu (dėl paskelbtos policijos paieškos bei mirties) bei paimta iš Vaikos raidos centro, mažametė D.Kedytė prie globėjos N.Venckienės prisirišo stipriu emociniu ryšiu dėl tos priežasties, kad N.Venckienė bei jos tėvai tuo metu buvo vieninteliai mažametei pažįstami ir artimi žmonės, kuriais ji galėjo pasitikėti. Manytina, jog D.Kedytė neturėdama pasirinkimo galimybės bei nesuprasdama savo motinos padėties (kur ir kaip ji gyvena) savo jausmus ir emocijas motinai L.Stankūnaitei paslėpė, t.y. užsisklendė savyje (ką konstatuoja psichologų išvados bei darželio auklėtojų parodymai), todėl vertinant D.Kedytės emocinį ryšį su globėja būtina vadovautis nuostata, jog tokie jausmai nėra pilnai natūralūs, o paremti „saugumo“ poreikiu, be to kaip nurodoma teismo psichologinėje ekspertizėje „mergaitė pagal savo amžių dar negali visapusiškai suprasti byloje nagrinėjamos situacijos esmės, analizuoti ir vertinti susiklosčiusios šeimyninės situacijos, todėl ji nesugeba suformuluoti savarankiškos nuomonės (norų, pažiūrų) dėl savo gyvenamosios vietos nustatymo“. Teismas pripažįsta ir tai, jog nėra pilnavertiški ir atviri D.Kedytės santykiai ir su jos motina. Be aukščiau paminėtų aplinkybių, teismas atkreipia dėmesį ir tą aplinkybę, jog D.Kedytė (kuriai tėra 7 metukai) jau daugiau nei dveji metai yra atskirta nuo motinos ir gali su ja matytis bei

bendrauti tik ribotą dviejų valdų, dviejų kartų per savaitę laiką, dalyvaujant pašaliniais asmenimis. Apie tai, jog santykiai tarp motinos ir vaiko dėl nurodytų priežasčių kinta, pasisakė ne tik byloje nuomones bei išvadas pateikę psichologai, apie tai kalbama ir Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimuose – teismas yra konstatavęs, jog santykiai tarp šeimos narių ir jų atnaujinimo perspektyvos neišvengiamai susilpnės, jeigu bus trukdoma šeimos nariams laisvai ir reguliariai bendrauti (Europos Žmogaus Teisių Teismo 1988 m. kovo 24 d. sprendimas byloje Olsson prieš Švediją). Teismas atkreipia dėmesį ir į tą aplinkybę, jog ieškovei L.Stankūnaitei nustatyta apribota bendravimo ir pasimatymų su dukra tvarka iš esmės savo prigimtimi artima toms pasekmėms, kurias ir nustato tėvų valdžios apribojimo institutas, todėl tolimesnė motinos ir jos dukros santykių raida negali būti ribojama.

Atsakovė N.Venckienė nurodė, jog tarp jos ir globotinės D. Kedytės yra susiklostę labai artimi santykiai, ji myli savo brolio dukrą bei pastaroji ją myli, ji turi visas sąlygas tinkamai atlikti globėjos pareigas bei pasirūpinti mergaite. Teismui tokie atsakovės N.Venckienės paaiškinimai nekelia abejonių. Byloje pateikti liudytojų D.Matulevičiūtės, I.Stripeikienės, R.Bartkevičienės, R.Jakenavičienės V.A.Kedžio, L.Kedienės parodymai, specialistų (psichologų) išvados, duomenys apie atsakovės gaunamas pajamas, turimą turtą ir kt., pilnumoje patvirtina, jog atsakovė N.Venckienė turi visas galimybes tinkamai atlikti globėjos funkcijas, tam ji turi visas sąlygas, tarp jos ir D.Kedytės yra nustatytas tvirtas emocinis ryšys. Tačiau esamos sąlygos neapsprendžia atsakovės N.Venckienės reikalavimo pagrįstumo dėl tėvų valdžios apribojimo ieškovei L.Stankūnaitei. Europos Žmogaus Teisių Teismas yra pažymėjęs, kad nagrinėjamo pobūdžio bylose vaiko interesas yra svarbiausias. Teismas pažymi, jog vis dėlto, tinkamai išanalizavus, šis interesas turi du aspektus. Viena vertus, jis aiškiai apibrėžia būtinybę užtikrinti vaiko vystymąsi saugioje aplinkoje ir jokiomis aplinkybėmis motinai negali būti suteikta teisė į priemones, kurios galėtų padaryti žalos vaiko sveikatai ir vystymuisi (Europos Žmogaus Teisių Teismo 1996 m. rugpjūčio 7 d. sprendimas byloje Johansen prieš Norvegiją). Kita vertus, akivaizdu, kad vaiko interesus taip pat atitinka jo ryšių su šeima palaikymas (išskyrus situacijas, kai įrodoma, kad šeima yra ypač „netinkama“), nes tokių ryšių suvaržymas reiškia vaiko atskyrimą nuo jo šaknų. Teismas pažymi, kad nors nacionalinės valdžios institucijos naudoja plačiomis vertinimo laisvės ribomis, spręsdamos dėl būtinumo patikėti vaiką ne jo biologiniams tėvams, šeimos ryšiai gali būti suvaržyti tik „labai išskirtinėmis aplinkybėmis“ ir turi būti daroma viskas, siekiant išsaugoti asmeninius ryšius ir (jei galima ir kada galima) „atkuriant“ šeimą (Europos Žmogaus Teisių Teismo 2009 m. gegužės 26 d. sprendimas byloje Amanalachioai prieš Rumuniją). Teismas, vertindamas atsakovės reikalavimą, visų pirma iškelia klausimą ar pareikštas reikalavimas turi pagrindą, ar pateikti atsakovės motyvai yra pagrįsti bei ar galima iš byloje pateiktų įrodymų daryti išvadą, jog yra CK 3.180 str. 1 d. nustatytos tėvų valdžios apribojimo sąlygos. Kaip jau nurodyta aukščiau, sąlygų tėvų valdžios apribojimui nėra, todėl spręsti klausimą dėl tėvų valdžios apribojimo vadovaujantis vien tik emocinio ryšio tarp atsakovės N.Venckienės ir D.Kedytės buvimu bei jos galimybe sudaryti geresnes gyvenimo sąlygas nei jas gali suteikti ieškovei L.Stankūnaitei (laikiniu metu – valstybė), nėra jokio teisinio pagrindo. Pažymėtina, jog ginčas vyksta ne tarp asmenų pretenduojančių į vaiko globą (kuomet taikytini vaiko teisių ir interesų apsaugos gynimo principai, atsižvelgiant išimtinai į vaiko interesus), o tarp motinos ir laikinosios globėjos, kuomet taikytini visiškai kiti (šeimos santykius - santykius tarp vaiko ir motinos apibrėžiantys) kriterijai. Teismas, nenustačius pagrindų apriboti tėvų valdžias (ar atskirti vaiką nuo motinos), prioritetą teikia prigimtinėi vaiko teisei gyventi šeimoje - kartu su motina. Tuo pačiu teismas pažymi ir tas aplinkybes, jog D.Kedytės globėja N.Venckienė netinkamai atliko savo kaip globėjos pareigas – taip Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolierė 2010-12-10 rašte išreiškė nuomonę, jog D.Kedytės globėja N.Venckienė, pateikdama visuomenės informavimo priemonėse mergaitės piešinius, paviešindama apie mergaitės vidinį emocinį gyvenimą, pažeidė mergaitės interesus, galimai netinkamai atliko savo, kaip globėjos pareigas; psichologė D.Matulevičiūtė parodė, kad jai teko kalbėtis su globėja N.Venckiene apie jos ir motinos tarpusavio prieštarą, esamą emocinę įtampą, kuri neigiamai įtakojo mergaitę, taip pat ir VŠĮ „Psichologinės paramos ir konsultavimo centras“ atkreipė dėmesį į

priešiškus santykius tarp globėjos ir vaiko mamos, į neigiamą globėjos nuostatą vaiko mamos atžvilgiu bei į tai, jog globėja nesiima veiksmų, kad informacija, susijusi su globotine nebūtų viešinama. Nurodytos aplinkybės teismo yra vertinamos kaip priešingos laikinosios globos tikslui. Laikinosios globos tikslas yra formuluojamas su tikslu paruošti vaiką grąžinimui į šeimą, jeigu kitos aplinkybės neužkerta tam kelio. Europos Žmogaus Teisių Teismas yra pažymėjęs, kad vaiko perdavimas globai turėtų būti laikomas laikina priemone, kurios taikymas turėtų būti sustabdytas, kai tik aplinkybės leidžia tai padaryti. Kiekviena laikinosios globos priemonė turėtų būti suderinta su pagrindiniu tikslu – suvienyti biologinius tėvus ir vaiką. Šiuo atžvilgiu teisinga pusiausvyra turi būti nustatyta tarp vaiko intereso likti viešojoje globoje ir tėvų intereso vėl būti kartu su vaiku (Europos Žmogaus Teisių Teismo 1996 m. rugpjūčio 7 d. sprendimas byloje Johansen prieš Norvegiją, 2000 m. balandžio 27 d. sprendimas byloje L. prieš Suomiją, 2000 m. liepos 13 d. sprendimas byloje Scozzari ir Giunta prieš Italiją). Teismui nekelia abejonės, jog laikinosios globos tikslai, pagal tuo metu susiklosčiusią situaciją (atliekami tyrimai baudžiamosiose bylose pagal D.Kedžio pareiškimą dėl dukros tvirkinimo bei pačiam D.Kedžiui dėl dviejų asmenų nužudymo) buvo pasiekti 2009 m. spalio mėnesį mažametę D.Kedytę perdavus laikinajai globėjai N.Venckienei. Tačiau priėmus galutinį procesinį sprendimą dėl L.Stankūnaitės (Panevėžio apygardos teismo 2010-11-03 nutartis), pagrindai laikinajai globai pasibaigė, kas buvo pagrindu D.Kedytę grąžinti motinai L.Stankūnaitei. Klausimas dėl vaiko perdavimo motinai nebuvo išspręstas, kadangi laikinoji globėja N.Venckienė kreipėsi dėl motinos valdžios apribojimo L.Stankūnaitei, nors ir tuo metu jau buvo baigtas ikiteisminis tyrimas baudžiamojame byloje. Teismas pažymi, jog šioje byloje nenustačius motinystės apribojimo pagrindų, neliko jokių kliūčių mažametės D.Kedytės perdavimui jos motinai L.Stankūnaitei, t.y. pažymi, jog viešasis interesas (kurį atsakovė N.Venckienė sieja su A.Ūso baudžiamosios bylos nagrinėjimu) nėra ir nebus pažeistas.

Byloje pateiktų įrodymų analizės bei duomenų pagrindu teismas daro išvadą, jog nėra nustatyta faktinių aplinkybių, kurios leistų manyti, kad ieškovė L.Stankūnaitė visiškai nesirūpintų savo dukra, kad savo veiksmais ji būtų darysi ar darytų jai žalą, pati gyventų amoraliai ir nenorėtų keisti savo gyvenimo būdo. Priešingai, byloje pateikti duomenys, Teismo psichologinės ekspertizės išvados bei Vaiko teisių apsaugos tarnybų išvados pilnumoje paneigė tėvų valdžios apribojimo poreikio ir galimybės buvimą šioje byloje. Todėl teismas, įvertinęs byloje surinktų ir aukščiau ištirtų įrodymų visumą daro išvadą, jog nėra nei vienos iš CK 3.180 str. 1 d. nustatytos tėvų valdžios apribojimo sąlygų, kurių pagrindu būtų galimas motinos valdžios apribojimas ieškovei L.Stankūnaitei, kas yra pagrindu atsakovės N.Venckienės reikalavimą dėl motinos valdžios apribojimo L.Stankūnaitei – atmesti.

Dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo.

Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos preambulėje įtvirtintas principas, kad visapusiška ir darni vaiko raida galima tik augant šeimoje, jaučiant meilę ir supratimą. Šios konvencijos 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta vaiko teisė būti globojamam tėvų, 9 straipsnio 1 dalyje – draudimas išskirti vaiką su jo tėvais, išskyrus atvejus, kai tai nesuderinama su vaiko interesais. Vaiko teisė gyventi kartu su tėvais, būti auklėjamam ir aprūpinamam savo tėvų šeimoje, bendrauti su tėvais, nesvarbu, ar tėvai gyvena kartu, ar skyrium, jei tai nekenkia vaiko interesams, įtvirtinta ir Lietuvos Respublikos CK 3.161 str. 3 d. Vaiko gyvenimas kartu su tėvais, jo auklėjimas ir auginimas savo tėvų šeimoje turi pirmenybę prieš kitus vaiko gyvenimo ir auklėjimo būdus. Vaiko teisė augti savo tėvų šeimoje atitinka ir pagrindinę tėvų teisę ir pareigą išauginti savo vaikus. Atlikdami savo pareigas, tėvai, palyginti su kitais asmenimis, turi pirmumo teisę. Tai reiškia, kad tėvams suteikta pirmumo teisė auklėti vaiką, rūpintis jo sveikata, dvasiniu ir moraliniu ugdymu, taip pat spręsti kitus su juo susijusius klausimus. Tik tuomet, kai nėra vienas iš tėvų negali rūpintis vaiku, ši pareiga gali būti perduota kitiems asmenims. CK 3.168 str. 3 d. nustatyta, kad tėvai turi teisę reikalauti grąžinti jiems nepilnamečius vaikus iš kiekvieno asmens, laikančio juos pas save ne pagal įstatymą ar teismo

sprendimą. Vaikas gali patekti kitų asmenų globon ir pradėti su jais gyventi dėl netinkamo tėvų (tėvo, motinos) elgesio su juo, tačiau jeigu nėra nustatoma, kad yra pagrindas riboti tėvų valdžią, tai tokiu atveju vaikas būtinai gražinamas tėvams (tėvui, motinai). Tėvams išvykus, sergant ar susiklosčius kitoms aplinkybėms, dėl kurių jie negali atlikti savo pareigų, vaikas gali teisėtai būti su kitais asmenimis, jeigu teismas nusprendžia atskirti jį nuo tėvų ir paskiria jam globėją. Nesant tokio sprendimo ir tėvams (tėvui, motinai) reikalaujant gražinti vaiką, pripažįstama, kad šis pas kitus asmenis atsidūrė ne pagal įstatymą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2006 m. spalio mėn. 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-530/2006).

Byloje nustatyta, kad Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2009-10-08 įsakymu Nr. A-3833 ir 2009-10-12 įsakymu Nr. A-3880 D.Kedytei buvo nustatyta laikinoji globa, jos globėja paskirta Neringa Venckienė, nustatant globos vietą globėjos gyvenamojoje vietoje, kur mergaitė šiuo metu ir gyvena. Sprendimas steigti laikinąją globą buvo priimtas dėl tuo metu susiklosčiusių aplinkybių - mergaitės tėvo D.Kedžio, su kuriuo buvo nustatyta jos gyvenamoji vieta pagal Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo 2008-03-19 nutartimi patvirtintą taikos sutartį, buvimo vieta buvo nežinoma, o motinos L.Stankūnaitės bendravimo teisės su dukra D.Kedyte teismo buvo apribotos pritaikius laikinąsias apsaugos priemones civilinėje byloje pagal D.Kedžio ieškinį L.Stankūnaitėi dėl motinos valdžios ribojimo. Kaip teismas jau yra konstatavęs, 2009 m. pagal tuo metu susiklosčiusią situaciją D.Kedytės perdavimas laikinajai globai buvo pagrįstas, tačiau baudžiamajame procese priėmus galutinį procesinį sprendimą dėl mergaitės motinos L.Stankūnaitės bei šioje byloje nenustačius jokio pagrindo riboti L.Stankūnaitės motinos valdžią, pagrindai laikinajai globai pasibaigė ir neliko jokių kliūčių gražinti mažametę D.Kedytę jos vieninteliam iš tėvų - motinai L.Stankūnaitėi, kuri teisme yra pareiškusi reikalavimą nustatyti dukters gyvenamąją vietą kartu su ja.

Iš byloje esančių duomenų matyti, jog ieškovė L.Stankūnaitė niekada nebuvo nutraukusi ryšių su savo dukra D.Kedyte ir nevengė vykdyti savo motiniškų pareigų dukrai, visuomet nuosekliai gynė savo teisę auklėti ir prižiūrėti savo dukrą, ja rūpintis. Taip 2006 metais (D.Kedžiui savavališkai pasiėmus vaiką) L.Stankūnaitė kreipėsi į teismą dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo kartu su ja. 2008-03-19 teismui patvirtinus tarp L.Stankūnaitės ir D.Kedžio sudarytą taikos sutartį, L.Stankūnaitė, laikydama, jog ši sutartis pažeidžia jos, kaip motinos teises, siekė, kad nutartis būtų panaikinta (t.y. teismo nutartį apskundė), o po to kai D.Kedys kreipėsi į teismą dėl motinos valdžios apribojimo ir teismui uždraudus jai matytis su dukra, L.Stankūnaitė aktyviai siekė, jog jai taikomi bendravimo su dukra apribojimai būtų panaikinti, bei pati kreipėsi į teismą su ieškiniu, kad dukters gyvenamoji vieta būtų nustatyta su ja. Kaip teismas jau yra pažymėjęs, ieškovė L.Stankūnaitė visą laiką – tiek gyvendama su dukra D.Kedyte, tiek ir bendraudama su ja pasimatymu metu, tinkamai atliko savo kaip motinos pareigas. Byloje nebuvo nenustatyta, kad ieškovė savo kaip motinos valdžią būtų įgyvendinusi priešingai vaiko interesais. Teismas atkreipia dėmesį ir į tai, kad tuo metu, kai tarp L.Stankūnaitės ir D.Kedžio vyko ginčas dėl mergaitės gyvenamosios vietos nustatymo ir mergaitės gyvenamoji vieta buvo laikinai nustatyta su L.Stankūnaitė, ji pati kreipėsi į D.Kedį, siūlydama iki bus priimtas galutinis sprendimas byloje susitarti dėl D.Kedžio bendravimo su dukra tvarkos, taip pat kreipėsi ir į D.Kedžio tėvus, mergaitės senelius Vytautą Andrių ir Laimutę Kedžius, siūlydama nustatyti jų bendravimo su anūke tvarką (civilinės bylos N2-33-55/2008 I t. b.l. 169-170, II t. b.l. 92), kas rodo, jog L.Stankūnaitė savo kaip motinos valdžia naudojosi išskirtinai vaiko interesais, net ir esant konfliktiškiems santykiams, ji siekė, kad nebūtų pažeista vaiko teisė bendrauti su skyriumi gyvenančiu tėvu, taip pat artimaisiais giminaičiais (seneliais). Dėl nurodytų aplinkybių teismas neturi pagrindo abejoti tuo, jog ieškovės L.Stankūnaitės siekis vėl gyventi kartu su savo dukra yra sąlygotas natūralių motiniškų jausmų ir sąžiningo noro pačiai auginti savo dukrą, ja rūpintis ir prižiūrėti.

Įvertinus byloje surinktų duomenų visetą, teismas sprendžia, jog ieškovė L.Stankūnaitė turi galimybę gyventi kartu su savo dukra, ja tinkamai rūpintis ir auklėti, užtikrinti reikiamas vaiko

raidos ir gyvenimo sąlygas, jog nėra jokių svarbių priežasčių bei pagrindų atskirti D.Kedytę nuo motinos. Nustatyta, jog ieškovei L.Stankūnaitei šiuo metu yra taikomos apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės, dėl šios priežasties išvadas byloje teikiančios vaiko teisių apsaugos institucijos negalėjo ištirti L.Stankūnaitės buities ir gyvenimo sąlygų ir įsitinkinti, kaip būtų užtikrinama vaiko teisė į sveikatą, poilsį, saugią socialinę aplinką. Tačiau kaip matyti iš Lietuvos kriminalinės policijos biuro 2011-02-10 rašte Nr. 38-S-282 ir 2010-08-08 rašte Nr. 38-S-578 esančių duomenų, saugomiems asmenims (tiek suaugusiems, tiek jų vaikams) yra užtikrinamos būtinos gyvenimo (buities) sąlygos, kurios atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytus higienos, sveikatos reikalavimus, tad Lietuvos kriminalinės policijos biuro Liudytojų ir nukentėjusiųjų apsaugos valdyba užtikrins būtinas gyvenimo sąlygas L.Stankūnaitės vaikui. Kvestionuoti valstybės pareigos ir galimybės užtikrinti saugias ir tinkamas gyvenimo sąlygas tiek L.Stankūnaitei, tiek jos nepilnametei dukrai D.Kedytei, teismas neturi pagrindo. Todėl vien ta aplinkybė, jog byloje nėra duomenų apie tai, kokios konkrečiai gyvenimo ir buities sąlygos bus sudarytos D.Kedytei, ją gražinus motinai, negali būti priežastimi riboti prigimtine vaiko teisę gyventi kartu su mama. Byloje taip pat nėra duomenų, kurie leistų abejoti ieškovės L.Stankūnaitės galimybėmis užtikrinti pagrindines vaiko teises gyventi ir sveikai vystytis ateityje, panaikinus jai valstybės skirtą apsaugą. Ieškovė yra jauna, sveika ir darbinga, turi įgijusi kirpėjos bei socialinių paslaugų verslo kvalifikacijas, todėl neabejotina, jog ateityje ieškovė įsidarbins ir bus pajėgi išlaikyti savo dukrą bei užtikrinti jos poreikių patenkinimą. Byloje apklausti ieškovės tėvai Tatjana ir Stasys Stankūnai patvirtino, kad suteiks būstą savo dukrai su anūke, t.y. priims jas gyventi į savo namus, kur joms bus sudarytos tinkamos gyvenimo sąlygos, joms skirs atskirą kambarį, padės dukrai ir materialiai. Kaip jau minėta, teismas neabejoja, jog šiuo (bylos nagrinėjimo) metu atsakovės N.Venckienės turtinė padėtis yra žymiai geresnė nei ieškovės, dėl ko atsakovė turi galimybes sudaryti geresnes materialines sąlygas mergaitei augti ir vystytis. Tačiau įstatymų leidėjo valia tėvai, atlikdami pareigas auklėti vaikus, rūpintis jų sveikata, dvasiniu ir moraliniu ugdymu, turi pirmumo teisę prieš kitus asmenis (CK 3.165 str. 1 d.), todėl vien atsakovės noro ir geresnių nei ieškovės materialinių galimybių pasirūpinti mergaite nepakanka atskirti vaiką nuo motinos ir nepilnametės D.Kedytės gyvenamąją vietą nustatyti pas atsakovę N.Venckienę. Pažymėtina, kad tėvų teisės auginti ir globoti savo vaikus apribojimas negali būti pateisinamas vien ta aplinkybe, kad vaiko interesai būtų geriau įgyvendinti jam augant globoje.

Atmestinas ir atsakovės N. Venckienės argumentas dėl negalimumo nepilnametę D.Kedytę gražinti motinai L.Stankūnaitei tuo pagrindu, jog mergaitė daugiau nei trejus metus negyvena su motina, jog mergaitė prie jos (globėjos) yra stipriai prisirišusi, ne vieną kartą yra išreiškusi aiškų norą gyventi pas globėją, todėl mergaitės gyvenamosios vietos nustatymas su L.Stankūnaite padarytų jai neatitaisomą žalą. Apie D.Kedytės ir atsakovės N.Venckienės emocinio ryšio susiformavimo aplinkybes ir priežastis, taip pat aplinkybes, lėmusias ieškovės ir jos dukters tarpusavio ryšio kokybę, bei mergaitės išreikštą norą gyventi kartu su N.Venckiene sąlygojusias priežastis teismas išsamiai pasisakė aukščiau pateiktuose motyvuose dėl tėvų valdžios apribojimo sąlygų, todėl šios aplinkybės dar kartą neanalizuotinos. Gi vertinat atsakovės teiginio, jog D.Kedytės gyvenamosios vietos nustatymas su L.Stankūnaite padarytų jai neatitaisomą žalą, pagrįstumą, visų pirma pažymėtina, jog atlikus teismo psichologijos ekspertizę buvo nustatyta, jog D.Kedytės ryšys su mama L.Stankūnaite yra stiprus, tvirtas, emociškai pakankamas, pasižymi saugiu prieraišumu. Abejoti šios išvados pagrįstumu teismas neturi jokio pagrindo, kadangi šią išvadą patvirtina kiti byloje esantys duomenys – Kauno m. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus išvada Nr. 19-6-460, kurioje nurodyta, jog dalyvaujantys L.Stankūnaitės pasimatymuose su dukra darbuotojai pastebėjo, jog yra emocinis vaiko ir motinos ryšys, Kauno apygardos prokuratūros byloje Nr. 7.6-31-10 esantys Kauno m. sav. administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus specialistų, dalyvaujančių L.Stankūnaitės ir jos dukters D.Kedytės susitikimuose, tarnybiniai pranešimai. Įvertinus tai, kad D.Kedytės ryšys su mama L.Stankūnaite yra stiprus, tvirtas, emociškai pakankamas, pasižymi saugiu prieraišumu, Teismo psichologijos ekspertizės akte pateikta išvada, kad yra pagrindo manyti, jog gyvenamosios vietos keitimas neturėtų neigiamo poveikio D.Kedytės

psichikos būsenai. Taigi ekspertizės duomenys paneigia atsakovės teiginį, jog mergaitės gyvenamosios vietos nustatymas su L.Stankūnaite padarytų jai neatitaisomą žalą. Neabejotina, kad gyvenamosios aplinkos keitimas vaikui sukelia tam tikrų emocinių išgyvenimų, tačiau kaip yra pažymėta Teismo psichologijos ekspertizės akte „kiekvieno vaiko natūralus ir esminis poreikis – gyventi su tėvais (šiuo atveju motina), patirti jų meilę, globą, rūpestį, ir kt.“, todėl atsižvelgiant į vaiką ir motiną siejantį stiprų emocinį ryšį, manytina, kad gyvendama kartu su mama ir jausdama kasdienį mamos rūpestį ir dėmesį, mergaitė greitai prisitaikys naujoje aplinkoje ir jai nebus padaryta didelė psichologinė žala. Teismas laikosi nuostatos, jog šiuo atveju būtent D.Kedytės palikimas gyventi N.Venckienės šeimoje padarytų didelę žalą mergaitės interesams, nes tai reikštų tolimesnį jos prigimtinės teisės į šeimos ryšius, teisės augti ir gyventi savo biologinėje šeimoje ribojimą nesant tam teisėto pagrindo. Kaip nustatyta iš Teismo psichologijos ekspertizės akte pateiktų duomenų, D.Kedytė natūraliai perima kartu gyvenančios atsakovės ir jos šeimos narių neigiamas nuostatas mamos atžvilgiu net ir nedarant specialaus poveikio. Taigi, palikus ir toliau mergaitę gyventi su atsakove bei turint omenyje atsakovės itin neigiamą požiūrį į ieškovę, yra didelė grėsmė, kad ieškovės ir jos dukters D. Kedytės santykiai susilpnės ar visiškai nutrūks. Teismas mano, jog atsakovės neigiama įtaka trukdytu ieškovei išsaugoti ryšį su dukra, o tai akivaizdžiai ir grubiai pažeistų vaiko interesus. Pažymėtina, jog atsakovės nurodomas globotinės D.Kedytės noras gyventi su ja, negali būti pripažintinas objektyvia priežastimi, dėl kurios vaikas negali gyventi su motina ir nėra pakankama priežastis atskirti vaiką nuo motinos L.Stankūnaitės. Teismas mano, kad vertinant vaiko norus ir skiriant tam dėmesį, visų pirma turi būti atsižvelgta į vaiko amžių ir į jo brandumą (Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijos 12 straipsnis). Siekiant išsiaiškinti, ar mažametė D.Kedytė sugeba išreikšti savo nuomonę, norus ir pažiūras, byloje buvo atlikta teismo psichologijos ekspertizė. Teismo psichologijos ekspertizės akte pateikta išvada, kad D.Kedytė, atsižvelgiant į jos amžių, išsivystymo lygį, individualias psichologines savybes bei psichikos būseną, dar negali visapusiškai suprasti byloje nagrinėjamos situacijos esmės, analizuoti ir vertinti susiklosčiusios šeimyninės situacijos, todėl ji dar nesugeba suformuluoti savarankiškos nuomonės (norų, pažiūrų) dėl savo gyvenamosios vietos nustatymo. Teismas atkreipia dėmesį į tai, jog D.Kedytė ekspertizės metu savo žodžių, jog nenori gyventi su mama, paaiškinti negalėjo. Taigi mažametė D.Kedytė nėra pakankamai brandi išreikšti savo norus ir pažiūras, dėl ko jiems negali būti skiriamas didelis dėmesys ir į juos atsižvelgta išskirtinai. Be to, vertinat D.Kedytės tiek ekspertizės metu, tiek kitų susitikimų su psichologais metu išreikštą norą gyventi su atsakove N.Venckiene, turi būti atsižvelgiama į ekspertų nustatytas aplinkybes, jog ši D.Kedytės pasirinkimą lemia objektyvūs veiksniai, t.y. ji neprisimena gyvenimo su mama laikotarpio, ilgą laiką gyvena globėjos šeimoje, kurioje vyrauja neigiamos nuostatos L.Stankūnaitės atžvilgiu. Tuo tarpu byloje nėra jokių konkrečių duomenų, leidžiančių spręsti, jog D.Kedytės norą gyventi globėjos šeimoje ir tuo pačiu ekspertizės metu išreikštą nenorą gyventi su mama būtų lėmę netinkamas mamos elgesys ar kiti vaiko interesus pažeidžiantys veiksmai. Dėl paminėtų aplinkybių priimdamas sprendimą su kuria iš ginčo šalių turėtų gyventi D.Kedytė, teismas neatsižvelgia į jos išreikštą norą gyventi su atsakove.

Atsižvelgdamas į aptartas aplinkybes ir nurodytus motyvus, t.y. nenustačius jokių objektyvių aplinkybių, dėl kurių D. Kedytė negalėtų gyventi kartu su savo mama, teismas konstatuoja, jog yra pagrindas atstatyti pažeistą prigimtinę vaiko ir motinos teisę gyventi kartu, todėl ieškovės L.Stankūnaitės ieškinys dėl vaiko – dukros D. Kedytės gyvenamosios vietos nustatymo kartu su ja tenkintinas visiškai.

Atmetus atsakovės N.Venckienės reikalavimą apriboti L.Stankūnaitės motinos valdžią į jos dukrą bei nusprendus nepilnametę D.Kedytę grąžinti motinai L.Stankūnaitei, naikintinos byloje taikytos laikinosios apsaugos priemonės – nustatyta laikina L.Stankūnaitės bendravimo su dukterimi D.Kedyte tvarka bei laikino išlaikymo išieškojimas (CPK 149 str. 2 d., 150 str. 2 d.).

Šioje byloje priimtas sprendimas turi ypatingą svarbą ieškovės Laimutės Stankūnaitės ir jos mažametės dukters D. Kedytės neturtinėms teisėms ir interesams. Motina ir vaikas yra atskirti

beveik trejus metus, per šį laikotarpį buvo leidžiamas tik minimalus motinos ir vaiko bendravimas, kas neabejotinai darė neigiamą įtaką jų tarpusavio ryšiui. Negalima tikėtis, jog užsitęsęs vaiko ir motinos atskyrimas padės sutvirtinti jų tarpusavio ryšius. Europos Žmogaus Teisių Teismas yra pasisakęs, jog santykiai tarp šeimos narių ir jų atnaujinimo perspektyvos neišvengiamai susilpnės, jeigu bus trukdoma šeimos nariams laisvai ir reguliariai bendrauti (Europos Žmogaus Teisių Teismo 1988 m. kovo 24 d. sprendimas byloje Olsson prieš Švediją). Be to, Europos Žmogaus Teisių Teismas byloje Amanalachioai prieš Rumuniją (sprendimas priimtas 2009 m. gegužės 26 d.), kurioje pareiškėjas skundėsi dėl nacionalinių valdžios institucijų nesiėmimo priemonių užtikrinti jo šeimos vieningumą, skubiai gražinant dukterį, pradėjusią gyventi su seneliais (iš motinos pusės) ir jo tėvų valdžios įgyvendinimo neužtikrinimo, pažymėjo jog vaiko „prisirišimas“ prie senelių ir „geras“ įsikūrimas su jais, integravimasis į naują aplinką, nėra veiksniai, patenkantys į išskirtinių aplinkybių, galinčių pateisinti šeimos ryšių apribojimą, kategoriją. Teismas priminė, kad sprendimai dėl šeimos ryšių negali būti priimami tik dėl laiko veiksnio ar sutvirtinant de facto situacijas. Todėl, atsižvelgdamas į tai, kad delsimas vykdyti šioje byloje priimtą teismo sprendimą būtų nepriimtinas, kadangi laiko veiksnys gali turėti neatitaisomų pasekmių vaiko ir motinos, su kuria jis negyvena, santykiams, teismas savo iniciatyva sprendimo dalį dėl vaiko gražinimo motinai ir laikinųjų apsaugos priemonių taikymo nukreipia vykdyti skubiai (CPK 283 str. 1 d. 4 p.). Atsižvelgus į tai, jog vaikas ilgą laiką negyveno kartu su mama, vaiko gyvenamosios aplinkos pakeitimas, jį gražinant motinai, reikalauja tam tikro pasirėngimo, todėl nustatytinas terminas teismo sprendimo įvykdymui, per kurį organizuojant kasdienius motinos ir vaiko susitikimus bei palaipsniui ilginant šių susitikimų trukmę, vaikas ir motina galėtų tinkamai pasirėngti vėl gyventi kartu. Teismas, įvertinęs Teismo psichologijos ekspertizės akte Nr. 103MS-143 pateiktą išvadą, jog mergaitės ryšys su mama yra stiprus, tvirtas ir emociškai pakankamas, laiko, jog iki 14 dienų terminas yra pakankamas laikas pasirėngti vaiko gražinimui jo motinai. Nustatytini sekantys sprendimo vykdymo terminai ir tvarka: per tryliką dienų, skaičiuojant nuo teismo sprendimo priėmimo dienos, kasdien rengiami Laimutės Stankūnaitės ir D. Kedytės susitikimai, kurių trukmė kaskart ilginama viena valanda, pradedant nuo 2 val. trukmės susitikimų, iki bus pasiekta 6 val. trukmė. Vaiko teisių apsaugos tarnybų atstovams bei jų pakviestiems specialistams konstatavus (surašant išvadą), jog vaikas motinai gali būti perduodamas anksčiau nustatyto 14 dienų termino, vaikas motinai perduodamas nelaukiant nustatytų sąlygų pabaigos. Neesant nurodytų aplinkybių, ne vėliau kaip keturioliktoją dieną D. Kedytė perduodama motinai Laimutei Stankūnaitei. Ieškovės L. Stankūnaitės ir jos dukros D. Kedytės susitikimus ir vaiko perdavimą organizuoti įpareigotini Kauno miesto ir Kauno rajono Vaiko teisių apsaugos skyriai, dalyvaujant psichologams. Pažymėtina, jog pasirėngimo perduoti vaiką metu, vaiko ir motinos bendravimas neturi būti ribojamas esamų pasimatymų tvarkos prailginimu, o nustatomas kokybiškai naujas bendravimas aplinkoje, kuri nevaržytų vaiko ir motinos bendravimo. Tuo tikslu Vaiko teisių apsaugos skyriai turi derinti bendravimo tvarką su Liudytojų apsaugos tarnybos pareigūnais.

Nustatyta, jog ieškovė D. Stankūnaitė, kreipdamasi į teismą su ieškiniu atsakovui D. Kedžiui dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo, sumokėjo 131 Lt žyminį mokesį (III t., b.l. 11). D. Kedžiui mirus, atsakove pagal ieškovės pareikštą reikalavimą buvo patraukta N. Venckienė. Teismui tenkinat ieškovės reikalavimą dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo, ieškovei iš atsakovės priteistinas jos įmokėtas paduodant ieškinį 131 Lt žyminis mokeskis (CPK 93 str. 1 d.).

Ieškovei šioje byloje buvo teikiama valstybės garantuojama antrinė teisinė pagalba. Panevėžio valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos pažymos Nr. 1249, 1255 ir 1269 patvirtina, kad už ieškovei suteikiant antrinę teisinę pagalbą valstybė patyrė 1336,57 Lt išlaidų. Patenkinus ieškinį, šios išlaidos valstybei priteisiamos iš atsakovės (CPK 96 str. 1 d., 99 str. 2 d.). Valstybei iš atsakovės taip pat priteistinos išlaidos, susijusios su procesinių dokumentų įteikimu (CPK 88 str. 1 d. 3 p., 92 str., 96 str. 1 d.). Atsižvelgiant į tai, kad atsakovė N. Venckienė atsakove šioje byloje buvo patraukta ne nuo proceso pradžios, bei įvertinus tai, jog atsakove pagal ieškovės pareikštą reikalavimą N. Venckienė buvo patraukta teismo iniciatyva, sutinkamai su CPK 96 str. 5 d., iš

atsakovės priteistinos bylinėjimosi išlaidos, patirtos tik po to, kai atsakovė N.Venckienė šioje byloje pareiškė savarankiškus reikalavimus (t.y. priešieškinį), kas sudaro bendrą 292,98 Lt sumą.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 259 str., 263-268 str., 269 str., 270-271 str., 281 str., 283 str. 1 d. 4 p., teismas

nusprendžia:

Ieškinį tenkinti.

Nustatyti D. Kedytės, gimusios 2004 m. vasario 19 d., a.k. xxxxxxxxxxxx, gyvenamąją vietą kartu su Laimute Stankūnaite, a.k. xxxxxxxxxxxx, jos gyvenamojoje vietoje, ir įpareigoti atsakovę Neringą Venckienę perduoti D. Kedytę jos motinai Laimutei Stankūnaitei.

Panaikinti taikytas laikinąsias apsaugos priemonės – nustatyta laikiną Laimutės Stankūnaitės bendravimo su dukterimi D. Kedyte tvarką bei nutraukti Kėdainių rajono apylinkės teismo 2010 m. lapkričio 12 d. nutartimi priteisto laikino išlaikymo išieškojimą.

Priešieškinį, pareikštą atsakovės Neringos Venckienės ieškovei Laimutei Stankūnaitei, dėl neterminuoto motinos valdžios apribojimo, vaiko gyvenamosios vietos nustatymo ir išlaikymo priteisimo, - atmesti.

Sprendimo dalį dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo, įpareigojimo perduoti vaiką bei laikinųjų apsaugos priemonių panaikinimo nukreipti vykdyti skubiai, nustatant sprendimo vykdymo terminą ir tvarką: nuo teismo sprendimo priėmimo dienos, kasdien rengiami Laimutės Stankūnaitės ir D. Kedytės susitikimai, kurių trukmė kaskart ilginama viena valanda, pradedant nuo 2 val. trukmės susitikimų iki bus pasiekta 6 val. trukmė. Ne vėliau kaip keturiolikta dieną D. Kedytė perduodama motinai Laimutei Stankūnaitei. Laimutės Stankūnaitės ir D. Kedytės susitikimus ir vaiko perdavimą organizuoti įpareigoti Kauno miesto ir Kauno rajono Vaiko teisių apsaugos skyriai.

Priteisti iš atsakovės Neringos Venckienės 131 Lt (vieną šimtą trisdešimt vieną litą) žyminio mokesčio ieškovei Laimutei Stankūnaitei.

Priteisti iš atsakovės Neringos Venckienės bylinėjimosi išlaidas valstybei - 1336,57 Lt (vieną tūkstantį tris šimtus trisdešimt šešis litus 57 ct) išlaidų už ieškovei suteiktą valstybės garantuojama teisinę pagalbą bei 292,98 Lt (du šimtus devyniasdešimt du litus 98 ct) bylinėjimosi išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (mokėti į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, į. k. įmonės kodas 188659752, biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, įmokos kodas valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidoms - 6801, procesinių dokumentų įteikimo išlaidoms - 5660).

Sprendimui įsiteisėjus grąžinti Vilniaus miesto 1–am apylinkės teismui civilinę bylą Nr. N2-33-55/08, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolierių įstaigai - Laimutės Stankūnaitės ir Drąsiaus Kedžio skundų tyrimo dokumentus, Kauno apygardos prokuratūrai - bylą Nr. 7.6-31-10, kurioje buvo atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą.

Sprendimas per 30 dienų gali būti skundžiamas apeliacine tvarka Panevėžio apygardos teismui, paduodant skundą bylą nagrinėjusiam Kėdainių rajono apylinkės teismui.

Teisėjas Vitalijus Kondratjevas